

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

For Januar, Februar, Marts, April 1908.

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT.

FEMTE RÆKKE.

UDGIVET AF

SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE.

VED

G. L. GROVE.

5. BINDS 1STE HEFTE.

(29DE AARGANG).

I KOMMISSION HOS

H. HAGERUP,
KJØBENHAVN.

OG

MARIUS LUND,
CHRISTIANIA.

1908.

Tre Hefter udgjøre et Bind.

Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie.

Medlemsbidraget er 6 Kr. aarlig.

Samfundet har udgivet:

Personalhistorisk Tidsskrift.

1. Række, Bind I—III (1880—82) ved *Fr. Krarup*,
1. -- . -- IV—VI (1883—85) ved *G. L. Wad*,
2. -- . -- I—IV (1886—89) ved Samme,
2. -- . -- V—VI (1890—91) ved *H. W. Harbou*,
3. -- . -- I—III (1892—94) ved Samme,
3. -- , -- IV—VI (1895—97) ved *G. L. Grove*,
4. -- , -- I—II (1898—99) ved *C. E. A. Schøller*,
4. -- , -- III—VI (1900—03) ved *G. L. Grove*.
5. -- , -- I—IV (1904—07) ved Samme.

Prisen for Aargangene 1881—1903 (1880 er udsolgt) er bleven nedsat til 3 Kr. for det enkelte Bind, hvorhos Prisen for hver af de nu afsluttede Rækker yderligere er nedsat til 10 Kr., for 1881—91 samlede til 15 Kr.

Bogladeprisen for det enkelte Bind er 9 Kr. Enkelte Hefter sælges ikke særskilt.

Danmark-Norges Len og Lensmænd 1596—1660,

ved **Kr. Erslev**.

For Medlemmer 1 Kr. — Bogladepris 1 Kr. 50 Øre.

Breve fra Hans Egede Schack tilligemed et Brev om ham fra C. St. A. Bille.

Af Nicolaj Bøghs efterladte Papirer.

Af nedenstaaende Breve har *H. E. Schacks* Søster, Fru *Augusta Nielsen*, foræret mig Nr. II—V og IX og givet mig Afskrift af Nr. VI—VIII samt Nr. XII; samtidigt dermed meddelte hun mig Tilladelse til at offentliggøre alle disse; den samme har jeg faaet af Lektor *Eurenius*, der har overladt mig Nr. I i Afskrift. Brevene til *P. L. Møller* har jeg erhvervet mig ved Køb.

Hele Samlingen har jeg nu, da jeg ønskede at lade den trykke, forelagt Brevskriverens Brodersøn, Pastor *Albert Schack*, og bedet ham om, at han paa Slægtens Vegne vilde fremkomme med muelige Indvendinger; men han har ment, at der Intet vilde være til Hinder for Trykningen.

*H. E. S.*s Retskrivning, som er noget varierende, har jeg fulgt, ogsaa i svenske Ord, som han ikke sjældent behandler med lovlig stor Nonchalance.

Min Lyst til at offentliggøre disse Breve vil let kunne forstaaes, naar man betænker, hvor Lidet der i vor personalhistoriske Literatur forefindes til Belysning af „Fantasterne“ Forfatter som privat Person, og naar man saa ved Gennemlæsning af disse Epistler erfarer, hvor elskværdig han viser sig som Familien medlem, Ven, Skandinav, Patriot, Krigsmand og Kritiker.

H. E. Schack er født 2. Febr. 1820 og blev i 1837 Student fra Borgerdydskolen paa Christianshavn, var i 1843 med paa Studentertoget til Upsala, blev i 1844 juridisk Kandidat, deltog i 1845 i Det nordiske Studentermøde i Kjøbenhavn, studerede derpaa i Upsala, gik som Frivillig med i Krigen 1848, hvor han blev Underofficer, deltog som Politiker i de national-liberale Bevægelser for senere delvis at slutte sig til Bondevennerne og blev flere Gange Rigsdagsmand; han deltog saaledes i den grundlovgivende Rigsforsamling. I 1854 blev han Landstingssekretær og i 1856 Sekretær hos Konsejlspræsidenten. I 1857 udgav han „Fantasterne“ og døde efter længere Tids Svaghed d. 20. Juli 1859, altsaa kun 39 Aar gammel.

Nic. B.

I.

[Til Student *M. C. J. Eurenius*, senere Lektor i Malmø.]

Kjøbenhavn d. 16de Juli 1843.

Kjæreste *Eurenius*!

Da jeg idag har skrevet til min Vært i Upsala og takket ham for hans Gjæste-Venskab, var det naturligt, at mine Tanker ogsaa maatte hendrages til vore Venner i Lund, som vi under

vort Ophold i Upsala, og ikke mindre efter dette, betragtede næsten som vore Egne. Desværre fik jeg under den urolige Sõtour næsten ikke Leilighed til at stifte meer end blot Bekjendtskab med ret Mange, og det var kun det heldige Træf, at jeg hiin Nat paa Reisen fra Upsala til Stockholm fik min Plads ved Siden af Dig, som jeg skylder det Gode, at jeg dog nu — uden at det, som jeg haaber, forundrer Dig allfor meget — kan tilskrive Dig disse Linier. Jeg maa imidlertid beklage, at jeg dog ikke denne Gang faaer Tid eller Lejlighed til at føre en ordentlig Passiar med Dig, min kjæreste Eurenus, — thi om en halv Time gaaer Posten, og om 3 Qvarter skal jeg paa Collegier; ligesom jeg i det Hele i denne Sommer har saa travlt, at jeg neppe kan faae Tid til mundtlig at tale med en god Ven, endsige skriftlig.

Den egentlige Anledning til nærværende Skrivelse er derfor nærmest, at jeg med det Brev, jeg skrev til min Upsalensiske Vært, tillige sendte ham et Par Bøger, af hvilke den ene¹⁾ forekom mig at indeholde et heldigt Udvalg af nyere Danske Digte; — og da jeg nu ogsaa, kjæreste Eurenus, kjendte Dit poetiske Gemyt og Dit Scandinaviske Sind, dristede jeg mig til ogsaa at sende Dig et Exemplar af den nævnte Bog, hvorhos jeg dog maa gjøre Undskyldning for, at den ikke viser sig i et elegantere Bind; men til at skaffe den dette, var der ikke Tid, medmindre jeg vilde vente endnu 8 Dage; men af en saadan Venten er jeg en stor Hader. Det Højeste, der blev Tid til, var at indsætte det medfølgende Portrait af *Oehlenschläger*, hvilket, jeg troede, muligviis kunde interessere Dig at have. Det er iøvrigt fra hans yngre Dage; thi de senere vare alle for store til saaledes at kunne indhæftes.

— — — — —²⁾

Af *Christian Winther* finder Du foruden „Matrosen“, som

¹⁾ „Poesier af danske Digtere, samlede og udgivne af *Nicoluj Krossing*“. *Krossing* havde været *Schacks* Lærer i Borgerdydskolen paa Christianshavn.

²⁾ Det her Udeladte er Forklaringen til mange af de enkelte Digte; men denne er for danske Læsere uden Interesse, da enhver saadan ved Besked i saa Henseende.

Du nok husker, ogsaa „Kongens Skygge“, Pag. 88, som handler om *Christian den Anden* (Tyrannen), hvem Du rigtignok her vil finde betragtet med andre Øine end af den Svenske og Danske Adel; — og navnlig har Digteren udtrykt sin Anskuelse af ham i de Ord:

„En Søn af tvende Aldre var han,
 „han stod, hvor Skranken just blev lukket;
 „og Mørkets bittre Kampe bar han,
 men høstede ikke Livets¹⁾ Frugt.

Med Hensyn til et andet Sted deri skal jeg bemærke, at i de 16 Aar, han sad fangen, fik han ingen anden Spadseretur, end rundt omkring Marmorbordet i hans Fængsel, hvis Indgange vare tilmurede; og i det Bord findes der endnu en dyb Fure, som Spor af hans Finger, hvilken han lod løbe paa Bordet, naar han gik omkring det. Slige Følger havde det den Gang for en Konge over de tre nordiske Riger, at sætte sig op imod Adelen Forøvrigt fremtræder *Chr. Winther* egentlig ikke i denne Samling i sit egentlige Fag som den, der beskriver Danmarks Natur og dennes Skjønheder, — Noget, han i sine „Træsnit“ har gjort til en særdeles Fuldkommenhed. Men denne Art Digte, saavel som alle erotiske, ere ganske udeladte af nærværende Samling. — For at see, hvorvidt vor Smag stemmer, har jeg under de Digte, som jeg efter min *Subjectivitet* fandt bedste, paa Registeret sat en lille Streg²⁾.

Endnu vil jeg blot, kjæreste Ven! bemærke, at Du vistnok vil kunne finde enkelte Digte heri, især fra Begyndelsen af dette Seculum, der omhandle Begivenheder, hvori Svenske og Danske staae ligeoverfor hinanden med Sværdet i Haanden. Men jeg

¹⁾ I Originalen staaer der „Lysets“.

²⁾ De indstregede ere: 1) „Den engelske Kaptajn“, af *Carl Bagger*, 2) „De tvende Kirketaarne“ af *Oehlenschläger*, 3) „Vilhelm Bisp og Kong Svend“ af *Grundtvig*, 4) „Hakon Jarl“ af *Oehlenschläger*, 5) „Kongens Skygge“ af *Chr. Winther*, 6) „Ewalds Grav“ af *Oehlenschläger*, „Wiedewelt“ af Samme, „Lær mig, o Skov“, af Samme, „Rungsteds Lyksaligheder“ af *J. Ewald*, „Vaaren og Freden“ af *J. L. Heiberg*, „Aftenhøjtid“ af *Schack Staffeldt*, „Guds Almagt“ („Op al den Ting, som Gud har gjort“) af *Brorson*, „Kirkeklokken i Farum“ af *C. J. Boye*, „Bjærgprædiken“ af *Oehlenschläger*, „Dødsojeblikket“ af *H. C. Andersen*, „Poesiens Nytte“ af *Oehlenschläger*, „Augustinus“ af Samme og „Guldhornene“ af Samme.

tænker vel, at vi kjende hinanden for godt til, at jeg derfor skulde frygte for at sende Dig slige Digte, fordi de kunne handle om noget Saadant, som det ingenlunde er vor Hensigt at ignorere.

Og hermed, min kjæreste Eurenus! ønsker jeg Dig et hjerteligt Levvel! — Og naar Du stundom sender Din Tanke over Øresund, da lad den og en Gang imellem dvæle hos

Din altid hengivne Schack.

II.

[Kjøbenhavn d. 25. Juli 1843.]

Mine høistærede Venner i Mariager og dito dito Veninder i dito!¹⁾

Jeg beder Dem alle være forvissede om min Agtelse —! (*Gea*²⁾ *exclusive*, hvis Mangel paa Conseqvents jeg ikke kan Andet end misbillige, idet hun Aftenen før sin Afreise brød det med mig, $\frac{1}{2}$ Time iforveien under Mægling af et Stykke Kage, indgaaede evige Forbund tillands og tilvands, — i den Grad, at hun tillands vilde have mig indespærret i et sort Hul, og tilvands paa det Bestemtteste nægtede at ville fange Fisk med Orm. Iligemaade beder jeg Dem alle være forvissede om, at ovenstaaende lange Periode samt hele nærværende Brev stammer fra mig og ingen Anden; men specielt beder jeg Danmarks Provst være enig med sig selv om, at det ikke er Illusion (eller „Paravel“) [?], at han virkelig har betalt Portoen for disse Lini-er, men at han nu kan nyde den samme Glæde, som *Salzmans*³⁾ Podeqviste og Mariagers Præst nyde af deres Havedyrkning: thi ligesom disse smage Sødheden af de Pestinakrødder, de selv have plantet, saaledes smager Hans Høiærværdighed Sødheden af at læse det Brevskab, for hvilket han selv har udredet hele Postporten.

¹⁾ Brevskriverens Svoger *Johan Carl Johansen*, gift 1833 med hans Søster *Edle*, var i 1838 bleven Sognepræst i Mariager; i Besøg hos dette Ægtepar var Fruens og *H. E. Schacks* Forældre, Dr. fil. Provst N. C. S. og Hustru *Tagea Dorothea*, f. *Erasmi*; Dr. S. var dengang Sognepræst ved Vor Frelsers Kirke paa Christianshavn.

²⁾ *Tagea*, Pastor *Johansens* eneste Datter.

³⁾ Den bekendte tyske Pædagog, der bl. A. fordrede, at hans Elevers Le-gemer skulde udvikles gennem Havearbejde.

I min Flugt paa Pegasus afbrydes jeg af *Jens*¹⁾, der udbeder sig Bøsserne; han klagede meget over Tiderne, og da jeg vilde muntre ham med Udsigten til engang at blive Under-, ja vel endog Overgraver, afviste han min Trøst med et bittert Smil, og lod fra Halsens dybeste Baggrund opstige nogle Toner, der for mine Øren lød som: „beafskedigede Lieutenanter, ja — Majorer!“ — — Af andre Kirkers Betjente havde vi igaar Visite af Pastor *Bojesen*²⁾ ved Tugthuset, der udbad sig *Tages*³⁾ Bistand — jeg troer i Anledning af en Bortreise. — Af Forlovelser omtaler man den unge Prinds *Friedrich af Hessen's* med Storfyrstinde *Alexandra*, ogsaa *Orla Lehmanns* med Frøken *Puggaard*, hvilken skal være passeret i Italien Derimod er *Caroline Pickler*⁴⁾ død.

Løvrigt stoler jeg paa min kjære Fader! at Du befinder Dig fortræffelig, kaster alle Griller væk, og tænker, saa tidt nogen-somhelst Sorg generer Dig: at Du aldeles ingen Nytte har af at tænke paa slige Narrestreger, hvorfor Du strax maa drive dem bort. Nu maa Du rigtig restituere og sole Dig; det kan Du jo trods Nogen; thi om endog Solen paa Himlen ikke skulde indfinde sig, saa har Du jo dog de tvende Sole paa Jorden, som almindelige Mennesker kalde den blide „Parts“ Øine. Og hvorvel jeg fryder mig til igjen at se min brave Fader, saa maa Du dog ikke strax, saa snart Du føler det første Glimt af Velbefindende, flyve afsted og udraabe: „Nu, *allons march!* nu maa jeg over og sætte til al den Sundhed, jeg har samlet sammen“. —

Forøvrigt længes jeg hjertelig efter Dem alle, og finder som altid den Sætning stadfæstet, at, hvormeget man end skjønner paa et nærværende Gode, erkjender man dog først ret dets Værd, naar det er forbigangent. — Dig, min kjæreste Svoger! maa jeg dog fortælle, at jeg idag i Cancelliet saae opslaaet: „Stiftsprovstiet i Viborg **samt** Degnekaldet til Domkirken **og** Asmild og

1) Formodentlig et Kirkebud ved Frelsers Kirke.

2) *Carl Chr. Boisen*, senere Præst ved Ribe Domkirke.

3) Brevskriverens Broder, dengang Ka'eket ved Vor Frelsers Kirke.

4) Den tyske Forfatterinde.

Tapdrup Annexer“, alt som et *totum*, og ganske stillet ved Siden af hverandre, saa at det forekom mig aldeles utvivlsomt, at det maatte følges ad; dog dette vil Du jo selv kunne see i Bladene.

Til min Skræk er Papiret allerede fuldt; derfor beder jeg Dem alle et hjerteligt Levvel, — min elskværdige, brave Fader! der maa see at blive som en paa Bjerget opfødt Løve, — min noble Svoger og dito Søster, hvis interessante og morsomme Samtaler jeg i det Mindste 3 Gange om Dagen føler Savnet af, — den blide Peis og den fromme Leo [?]¹), mine bedste Venner! — Vinepelsen *Geca* og sammes høie Protectrice og Tante.

Deres altid hengivne H. E.

. . . Scandinaviske Samfund er bleven opløst af Cancelliet, og en høitidelig Protest nedlagt af Dideriktionen derimod.

III.

[Til hans Søster, Fru *Augusta Nielsen*]²).

Söderköping 10. Juli [1845.]

Her sender jeg dig, min kæreste Augusta! en ung Svensk fra Finland, Hofretts-Notarie *Tørngren*, rig som en Crøsus og efter nogles Mening smuk som en Adonis. Hans øvrige kvaliteter kan jeg paa grund af et altfor kort bekendtskab ikke sige stort om, dog synes han mig elskværdig. Af dit Scandinaviske sind, håber jeg, han må vente den bedste modtagelse.

Mange hilsener fra din hengivne H. E. S.

Gør ham bekendt med nogle skønne unge Danske Damer, så at der kan blive Scandinaviske partier af.

IV.

[Til Samme.]

Calmar ²⁵/₉ 45.

Min elskværdige Frue!

På et Bal, som jeg gjæstede i Staden Lund, talte jeg med en ung Dame om den sidste Kjøbenhavnertour, og hun fortalte mig da, hvad jeg nok vidste, at Folk vare blevne opsamlede på

¹) Sønnerne Nicolai og Ludvig.

²) Gift med *Vilhelm Nielsen*, dengang Kateket ved Kjøbenhavns Helligstes Kirke.

Gader og Stræder og *sans façon* introducerede i fremmede Familier; — som Nogle, med hvilke dette var Tilfældet, nævnede hun blandt Andre to unge Herrer [Eug.] *Clairfelt* og [C. V.] *Silfversparre*, som havde lært at kjende en Præstfrue, hos hvem de havde havt det meget „roligt“. „Ja“, svarede jeg, „denne Dame var min Søster“; — og strax derpaa fremtraadte de unge Herrer selv og bekræftede Sandheden af mine Ord, som bade at formelde deres *égard*, naar Brev afgik til Hovedstaden udi Danmark. Mit Løfte derom indløser jeg nu herved.

Du har, min kjære Augusta! formodentlig nu været i Jylland; jeg siger det så tvivlende; thi jeg synes, at Skjæbnen er slem til at modsætte sig dine Toure i den Retning. Er det imidlertid skeet, saa fortæl mig endelig Alt — løst og fast — om denne Tour: jeg veed, hvormeget Du kan gjøre ud af Lidt. *Vilhelm* (til hvem jeg ikke retter mit Brev; thi han sagde før min Afreise, at dette kunde jeg gjerne spare mig) håber jeg, har havt Ug + af denne Tour; hvorimod Barnet [?] ¹⁾, som rime- ligviis er bleven vant til et mageligt Driveliv, — måske har havt mindre ug +-agtige Følger af den

Hvorledes de adelige og borgerlige Familier, Du besøgte, havde arrangeret Alt til De høie Reisendes Ankomst, etc., håber jeg Rapport om, ligesom ogsaa om, hvorledes Mari[a]genserne, . . . behagede Dig, navnlig mine unge Veninder, Frøkenerne *Amalie* og *Emilie Hammerick* ²⁾; hvorledes behagede Du igjen dem? Og hvad fortalte de om mig? — thi jeg antager, at de på Grund af vort indgaaede Venskab og deres Naivitet har exspectoreret sig om min ringe Person; og jeg er da naturligviis meget nysgjerrig efter at høre, hvad de have sagt. — Skulde *Johansen* have lavet nogle slemme Historier om mig, så fortæl mig også dem, men tro ikke, hvad han siger; Du veed jo nok, at jeg er en gammel fornuftig Kavalier. — Hvorledes Alt ståer til på *Cathrineberg* ³⁾, må Du også gjerne underrette mig om, samt hilse

¹⁾ Formodentlig deres Søn.

²⁾ Døtre af daværende Byfoged i Mariager, siden Etatsraad Emil Hammerich, død 1877. *Emilie H.* var født 1826, *Amalie* 1828.

³⁾ Familien *Thalbitzer* paa *Cathrineberg* i Sengeløse Sogn var nøje lieret med Familien Schack. Provst Schack havde jo i mange Aar været Præst i Sengeløse.

dem derude fra mig, saavel som Fru *Bang*¹⁾ og *Olivia*²⁾, — Din Svigermama ikke at forglemme.

*Tuge*³⁾ har jeg bedt om at sende mig „Enten-Eller“, men da jeg ikke ganske stoler paa den Rad, vil jeg ogsaa bede Dig derom, min kjære Augusta! thi Din Soliditet kjender jeg jo. Denne Bog er — mærkelig nok — aldeles ukjendt af de Personer, jeg endnu har talt med.

Jeg har faaet en Indbydelse til et Sted, som hedder Djupadal og eies af en Baron *Wrede*. Det er bekjendt for sin Skjønhed, og *Stagnelius* synger derom, „at, hvis han var en Nattergal, så fløi han til Djupadal“. Uagtet jeg ikke kan rose mig af at høre til den nævnte Fugleslægt, vil jeg dog ogsaa forsøge at flagre didhen, om muligt den Dag imorgen.

Har *Vilhelm* fornylig været hos sin høie Velynder *Christian den Ottende*, og hvad har denne i saa Fald sagt?

[Her mangler et stort Stykke]

. . . Jeg holder mig tappert, endnu har ingen svensk Mø kunnet bedåre mig. Jeg kan derimod tænke, at Du har bedåret Mariagerserne, navnlig Apotheker *Winther* og Postmesteren⁴⁾ — samt Student W., der havde Planer mod min Frihed; han vilde forene mig med sin Søsterdatter . . . , som var (hvad *Wogtmann*⁵⁾ sagde om *Hilleborg*⁶⁾) en huuslig Pige og en bemidlet Pige. [Slutningen mangler.]

V.

Upsala ¹⁷/₁₂ 45.

Brave Mænd og elskværdige Fruer af min Slægt udi Sydscandinavien!

Det er mig ubekjendt, hvor mange af Dem, der skulde have Courage nok til at tilegne sig ovenstaaende Titel: om De skulle ansee sig for brave og elskværdige, som have tilskrevet mig eet

¹⁾ Den bekendte Læge *O. Bangs* Hustru.

²⁾ Sammes Datter, senere gift med Lægen *M. M. Hassing*.

³⁾ Hans Broder.

⁴⁾ *Chr. Fr. Baadgaard*.

⁵⁾ Vistnok teol. Kand. *N. J. W.*, senere Provst for Samsø.

⁶⁾ Gift med *Tage Schack* var ganske ubemidlet — med mindre Hr. *Wogtmann* har tænkt paa *aandelige* Gaver.

Brev, eller De, som intet have tilskrevet mig, eller De, som have tilskrevet mig tvende: det Sidste vilde være det beskedneste og ligeledes, naar vi tage Afreisens Tid — d. 1ste Sept. — i Betragtning, det rigtigste, men derimod medføre det sørgelige Resultat, at slet Ingen af Dem bleve brave eller elskværdige, med mindre De imod Formodning skulle støtte Deres Dyd og Guds-frygt paa noget Andet, end at skrive Breve til mig: — — Danne-Mænd og ditto Qvinder! I skulde prøve, at være her Fanden i Vold oppe ved Vardøhus og smage, hvor „ljufva“ Efterretninger fra Slægt og Venner ere i en slig Afstand: — da vilde Eders Moralitet fare iveiret, ligesom en Ganger ved Krigs-trompetens Lyd. — og Postbuddet i Upsala vilde tjene mycka Penge, og faae et mindre melancholsk Udseende, end han nu er i Besiddelse af.

Efter denne lyrisk-episke Udgydelse, som, jeg haaber, skal virke efter sit Øiemed, sænker jeg *Pindars* høie Flugt ned til de mere moderne Hverdagshistoriers Gemytlighed, og lykønsker hjerteligt min fortræffelige Svoger *Vilhelm* med dito Hustru til det erholdte Embede¹⁾, der vel ei er, hvad man var berettiget til at haabe, men som dog, da det medfører *jus practicandi*, nok af Svoger vil bringes til det bedste Capellanie i Kjøbenhavn. (Rapport om dets Størrelse ifølge Coll. Tid. udbedes.) En lignende Lykønskning bringes min Svoger og sin Frue udi Jylland²⁾ for det Tilfælde, han skulde blive Provst; — til ham vilde den øvrige Familie besørge nærværende Brev, naar De have læst det, saavel som det specielle indlagte. Udgiften, som dette medfører (hvis jeg mindes ret, $2\frac{3}{4}$ β pr. Hoved) kunne De ansee som en velfortjent Bøde for Deres Dovenskab. (O, Pen! jeg kunde myrde Dig!)

Imedens jeg mindes det, vil jeg strax omtale mine Commissioner, og bemærke, at, naar jeg anmoder 6 om saadanne, skal jeg indskrænke mig til de allernødvendigste, men disse maae De endelig ogsaa være saa skikkelige at udføre (hvilket endnu ikke

¹⁾ Han var 8. Dec 1845 bleven Kapellan ved Trinitatis Kirke, hvor han endte som Sognepræst.

²⁾ *Johansens*.

er skeet med nogen eneste — *in parenthesi* bemærket). Først og fremmest maa jeg **nødvendig** og **saa snart som muligt** have Penge — 300 Rbdl. — i Vexel eller maaskee i Svenske Penge (men ikke i Danske, paa hvilke Courtagen er særdeles stor); hvilket der er bedst, bedes erfaret, f. Ex. hos en Mægler. — Alt er temmelig dyrt her, især har mit Vintertøi kostet Meget. Ogsaa ønskede jeg gjerne de *Krossingske* Poesier¹⁾, *Bornemanns* Coll. & Statsretten (et Colleg. i Qvart); men alle andre Bøger er det bedst at lade blive i Danmark — navnlig beder jeg *Rousing*²⁾ at betyde *Eibe*³⁾, at, da han ikke har sendt mig de forønskede Bøger for lang Tid siden, skal han nu have Lov til at beholde dem selv. Fruerne *Schack* og *Rousing* lægges ovennævnte Commissioner paa Hjerte; dog har det med Bøgerne ikke saa særdeles Hast, hvis Portoer, som De synes at antyde er utomordentlig høi; i saa Fald bedes de sendte med første sikke Leilighed (cfr. *Eibe* i denne Henseende). Men Pengene maa jeg absolut have *quam celerrime*. —

Og nu til mit Leben herovre. Hvad Studierne angaaer, da har jeg lagt mig efter Statsret og Finansret samt Cameralvæsen; i det første har jeg haft en Deel Timer hos Docenten i Politiken *Svedelius*⁴⁾, der omkring i Staden berømmer mig som sin ypperste Discipel, og over de sidste har jeg hørt Prof. *Bergfalk*⁵⁾, der ogsaa privat med en udmærket Velvillie har givet mig Oplysning om hvad jeg ønskede. Desuden har ogsaa *adjunctus juris* *Juel* (adj. er omtrent = vort Prof. extraord.) og en ung Jurist *Ehrenheim*⁶⁾ viist sig meget hjælpsomme, hvilket da forøvrigt Enhver er, tidt førend man yttre det mindste Ønske

¹⁾ Poetisk Læsebog.

²⁾ Den bekendte Pædagog Prof. *Kr. Rousing*, der var gift med hans Søster *Marie*.

³⁾ Boghandleren.

⁴⁾ *Vilh. Erik S.*, (1816—1889), senere Professor i Historie ved Lunds Universitet; flyttede 1862 i samme Egenskab tilbage til Upsala. Som bekendt Forf. blev han i 1864 En af de aderton i Svenska Akademiet.

⁵⁾ *Pehr Erik Bergfalk*, (1798—1890), Docent i Upsalas jur. Fakultet 1832, 1838 Jurisprudentiæ, Oeconomiae & Commerciorum Professor i Upsala. Har skrevet forskellige akademiske Disputationer.

⁶⁾ Den senere Statsraad *Per Jakob E.*

om Underretning. *Bergfalk* har ogsaa lovet, naar vi træffes i Stockholm, at ville give mig alle Oplysninger om de nye Lov-Arbejder, som gaae ud paa at danne en fuldstændig ny Codex, og i hvis Udarbeidelse han efter *Richert*¹⁾ (hvem jeg haaber, De kjende af Navn) har den største Deel. Blandt Professorerne er *Bergfalk* den, jeg synes bedst om og har været meest hos; han besidder en ualmindelig Lærdom og Alsidighed og en beundringsværdig Ungdommelighed og Liberalitet, saa at jeg, naar vi ere sammen er det conservative Elements Repræsentant. Iøvrigt er der ondt om liberale Professorer her i Staden. *Geijer* og *Wingqvist*²⁾ (i Statistik) ere omtrent de Eneste foruden *Bergfalk*. — Af de andre juridiske Professorer er *Boetius*³⁾ jevn, *Lindblad*⁴⁾ meget maadelig, *Dellén*⁵⁾ — efter en Student *Brodéns* vistnok træffende Yttring — „den sletteste Professor i Europa, og altsaa i Verden“. *Geijer* og *Atterbom* har jeg fremdeles hørt; den Sidstes Forelæsninger ere især overmaade interessante (de

¹⁾ *Johan Gabriel Richert* (1784–1864), Retslærd og Politiker, blev 1814 Medlem af Lovkomiteen og Sjælen i denne, da han var ligesaa beundringsværdig juridisk kyndig som arbejdsdygtig; han har paa flere Maader spillet betydelig Rolle i Sverrigs offentlige Liv.

²⁾ *Olof Wingqvist* (1800–1861) blev i 1834 af *Geijer* kaldet til at være Docent i Sverrigs Historie og blev 1837 Adjunkt i Historie og Statistik, udnævntes i 1843 til Profosor. I 1846 blev han Medlem af Repræsentationskomiteen og udarbejdede 1849 paa Opfordring af Reformvennerne et Forslag til forandret Nationalrepræsentation, hvilket i sine Hovedtræk blev lagt til Grund for det ved det andet Reformmøde i Ørebro antagne Forslag til Regeringsform og ny Valglov. Han har skrevet flere berømte Afhandlinger.

³⁾ *Jacob Edvard Boëthius* (1789–1849), Dr. jur. 1818, 1826 Prof. jur. I *Hofbergs* Svensk biogr. Lexikon siges der, at han som Lærer var meget skattet. Han har udgivet forskellige videnskabelige Afhandl.

⁴⁾ *Johan Christoffer L.* (1799–1876), 1827 Dr. jur. 1829 jur. Docent, 1843 Prof. i Kriminal- og Proces-Ret. Har forfattet en stor Mængde videnskabelige Skrifter. I Svensk Konversationslexikon siger der, at L. som Lærer udmærkede sig ved Skarpsind og Orden i Foredraget, og at hans Elever mere frygtede end elskede ham.

⁵⁾ *Carl Olof Dellén* (1800–54), 1827 Dr. jur. og nogle Dage derefter Adjunkt i det jur. Fakultet; 1844 fik han den nyoprettede Læreplads i Grundlov, Kirke- og Krigslov samt Folkeret. Han hildede sig i formalistisk Analyse og fik sjældent den tilsigtede Indflydelse paa sine Tilhørere; men han var meget nidkær i sin Gerning. Hans samlede Skrifter udkom i 3 Bind.

handle om den Svenske Poesies Udvikling); *Geijers* ere tidt meget geniale og piquante, men ogsaa stundom uinteressante og, som jeg synes, uden synderlig Sammenhæng. — Jeg er endvidere bleven Medlem af en juridisk Forening, hvor man fremsætter sin Anskuelse om et eller andet Spørgsmaal, som derpaa discutes; jeg udviklede forleden Dag min Mening om, hvorvidt en Forbryder bør være berettiget til at forkaste den ham tilstaaede Benaadning, hvilket han, som De vide, er i Sverige; vi havde derom en livlig Discussion, og jeg troer, det Hele gik meget bravt. Iøvrigt ere Svenskerne, som de selv indrømme, ikke just store theoretiske Jurister, men derimod „bottenhädertlige Karle“, de, der her findes, — Folk, om hvem man kan sige, som det hedder om Nathanael, at det er Israeliter (*sit venia verbo*), i hvis Bryst der ikke findes Svig. Blandt Saadanne har jeg det Held at tælle flere af mine kjæreste Omgangsenner — f. Ex. *Motzberg*¹⁾, som var min Gjæst i Kjøbenhavn, *Säve*²⁾ og *Sundberg*³⁾ (med det store Skæg), hvilke De maaskee mindes som Formænd ved de Skandinaviske Tog, en yngre Mediciner ved Navn *Dahlberg*, en Dr. med. *Silfversparre* og flere andre — især Dalekarle og Vermeländinger. I disse Sidstes Nation blev jeg indført paa en ret „rolig“ Maade. Jeg laa en Morgen Kl. 6 i min Seng, da en ung Vermeländing *Nordström*, som jeg kjendte, kom ind og spurgte, om nogle af hans Kammerader maatte komme ind og ønske mig Godmorgen. Efter at jeg havde yttret, hvor stor en *plaisir* det vilde være mig, blev Dørene slaaede op og en ung „vacker Flicka“ med Løv og Lys i Haaret kom ind, forestillende den hellige *Lucia*, hvis Fest paa saadan Viis feires overalt i Värmeland. — og med hende en heel Skare meer eller mindre udklædte *Studiosi* (*Lucia* befandtes

¹⁾ Vistnok *A. L. Mossberg*.

²⁾ *Carl Frederik Säve* (1812–76), var først Mediciner men blev paa Grund af en langvarig Sygdom nødt til at forandre Studium og valgte da Nordens Oldsprog, i hvilket Fag han blev Docent 1849. Fra 1852–53 opholdt han sig i Kjøbenhavn for at studere Islandsk under *N. M. Petersen* og Gammelengelsk under *G. Stephens*. 1859 blev han Professor i nordiske Sprog. Han vakte til nyt Liv Studiet af Oldtiden i Sverrig og har forfattet en Mængde Skrifter, ogsaa som Digter.

³⁾ *Arvid Sundberg*.

senere ogsaa at være *Studiosus*), som afsang Qvad til *Luciæ* Priis, bød mig Caffé, der dog ved nærmere Undersøgelse viste sig at være en af de herværende mange spirituøse Drikke, inviterede mig til at komme med paa deres Nationalsal for der at indtage Frokost paa Värmelandsviis, hvilket Tilbud jeg modtog, hvorpaa jeg tilbragte en meget rolig Morgen og Formiddag, drak et halvhundrede Broderskaaler og modtog et lignende Antal Indbydelser til Värmeland — indtil vi tilsidst sluttede med Värme-landsvisen, der gaaer paa en ganske deilig Melodie, og hvis første Vers lyder:

O, Värmeland, Du sköna, Du herliga Land!
 Du Krona iblandt Svearikes Länder!
 Och kom jag end midt i det förlofvade Land,
 Till Värmeland jag doch återvänder.
 Ja, der vil jag lefva, ja, der vil jag döe,
 och en gång ifrån Värmeland jag tager mig en Mö!
 Så vet jag, att aldrig hon mig svikar ¹⁾.

Det er, i Forbigaaende bemærket, aldeles forbausende, hvor Sang og Musik drives her i Upsala; de fleste Studenter spille flere Instrumenter, ligesom Karlen fra Frankfurt ²⁾, og man finder vist ikke i hele Europa — og altsaa heller ikke i Verden — saa fortrinlige Chor som her, da de ved større Fester er paa flere hundrede Personer, der rigtig synge ud, og ikke beholde det Halve for sig selv, -- saaledes som vore Sangere. Dette bidrager meget til at gjøre deres Fester behagelige, men endnu mere virker dog den gemytlige Hjertelighed, som gaaer igjennem dem, hvorimod de rigtignok igjen allerede ere meget bacchanaliske.

At der af Studenterne vises den største Cordialitet, vil De allerede af det Anførte kunne slutte Dem til; men dette gjælder ikke mindre om alle andre brave Folk herovre; og mit Ophold her er i Sandhed baade rigt og interessant, skjøndt mine Øine og min øvrige Helbred rigtignok undertiden have gjort nogle smaa Antegninger derudi, ligesom Alderen i Magdelones Ansigt.

¹⁾ Som man vil se, har Schack ikke kunnet den rigtig, og her — som mange andre Steder — radbrækker han det svenske Sprog.

²⁾ *Goethe?*

For at begynde med Begyndelsen, saa have D. D. K. K. H. H. (er det ikke saa, man skal skrive?) Prindserne¹⁾ viist megen Opmærksomhed; især er Kronprindsen saa naadig at „språka“ med mig næsten hver Gang, jeg nyder den Honneur at være samlet med ham. Jeg har ogsaa været i Selskab hos Prindsen selv; jeg talte der især en heel Deel med deres Hofchef, Grev *Hamilton*²⁾, der syntes mig en meget liberal og dannet Mand. Ogsaa har jeg flere Gange talt med Adjunct *Carlsson*³⁾, Prindsernes Lærer; jeg skal hilse Dig fra ham paa det Cordialeste, men maa forøvrigt tilstaae, at han er blandt dem, som mindre behage mig. Prindserne høre *Bergfalk*, *Geijer* og *Atterbom*, og faae desuden hjemme Timer af nogle andre Professorer. De ere Begge meget jævne i Væsen og meget talende, — Kronprindsen mere lystig, Prinds *Gustaf* mere blid og alvorsfuld. — Med Kongen selv var jeg nær ved at faae Bekendtskab paa en Fest, nemlig som Landshøfdingen *Krämer*⁴⁾ gjorde, da Kongen var i Upsala, og hvortil *Brix*⁵⁾ som den Gang ogsaa var her, og jeg vare inviterede. Kongen yttrede nemlig, da han hørte, der var Danske, at det vilde interessere ham at tale med dem; men uheldigviis kunde *Krämer* ingen af os finde. Kongens Udvortes er ualmindelig elskværdigt og behageligt. Landshøfdingen — Kongen her i Upsala — skal være den dygtigste i Sverrig (NB. Landshøfdingerne er almindelig endnu fra det gamle Regime og meget slette), og er en særdeles rig og meget godgjørende og gæstfri Mand. Han havde givet 6000 Rdl. Svensk (3000 Rbd. Dansk) til de Nødlidende i sit Distrikt og gjør ganske magnifiquve Sel-

¹⁾ *Carl*, *Gustaf* og *Oscar*.

²⁾ Den bekendte *Hennig Hamilton*.

³⁾ *Fred. Ferdinand Carlson* (1811—87), Historieskriver. Medlem af Svenska Akad., Kultusminister, o. s. v.

⁴⁾ *Robert Frederik von K.* (1791—1880), deltog som Officersadjutant i 1813 Aars-Krigen i Tyskland, Holland og Belgien og i 1814 i Krigen mod Norge; rejste 1822 med Kronprins *Oscar* til Italien, blev Medlem af Krigsvidenskabernes Selskab og 1824 Kammerherre hos Kongen; 1830 udnævntes han til Landshøfding i Upsala, hvilken Stilling han beklædte til 1864; i denne Egenskab gjorde han sig højt fortjent paa mangfoldige Maader.

⁵⁾ Vistnok den senere Skoleinspektør, Etatsraad C. C. Brix.

skaber — almindelig paa flere hundrede Personer — i det gamle, store Slot, han beboer. Mod mig har han ogsaa viist sig særdeles flink, og jeg har været i Selskab der næsten hver Uge. Hans Frue er en rig Groshandlers Datter fra Stockholm¹⁾, meget venlig og gæstfri; dog synes jeg af Familien bedst om den næstældste Datter²⁾, en lidt sværmerisk og naiv ung Dame, med hvem jeg har havt det Held at føre adskillige meget behagelige Samtaler. De ere der i Huset saa vidt, at de subscribere paa alle *Heibergs* Noveller og *Andersens* Romaner og *Æventyr*, og læse dem paa Dansk. — Et Sted, hvor jeg finder mig særdeles vel, er *Atterboms*. Han er en høist interessant og elskværdig Mand og meget ivrig Scandinav, og hans Frue er en „mycke söt“ Dame; ogsaa er der en ung Flicka, som er meget behagelig. Den interessanteste unge Dame her i Staden, skjøndt ikke derfor den elskværdigste, er Mlle *Geijer*; hendes Fader er naturligviis ogsaa meget interessant, men almindeligviis taus og ikke saa behagelig som *Atterbom*. — Til de unge Damer, jeg taler meest med, høre endnu to Frøkener *Platen*, som Prindserne især dandse med, og som ere Alles Yndlinger her i Staden, og endelig min Protectrice, som hun har lovet at være, Stadens smukkeste Dame, Frøken *Stjerneld*, der er i Huset hos en Hofmarschal *Ehrenheim*, hvis Søn, en meget duelig og elskværdig ung Fyr, jeg omgaaes en Deel, og til hvis Familie jeg har en meget udstrakt Indbydelse, nemlig til at komme 3 Aftener hver Uge. At jeg ikke benytter den saa tidt, behøver jeg vel ei at bemærke; forøvrigt var jeg der igaarftes og havde det meget morsomt. Vi spiste ved smaa Borde, og jeg kom til at sidde *solo* Mandfolk mellem en Samling af rigtig aristocratiske unge Damer, Frøkenerne *Stjerneld*, *Krämer*, *Oxenstjerna de Geer* (hende, til hvem „Tänk nogon Gång“³⁾ er skrevet) etc.; ikke destomindre kom vi meget godt ud af det, men jeg kunde ikke bare mig for at lee, naar jeg kom til at tænke paa, hvorledes jeg Democrat sad her med et helligt og ærbart Ansigt, ligesom Jesper Oldfux, naar

¹⁾ *Maria Charlotta Söderberg*.

²⁾ *Charlotte Lovisa Krämer*, der senere har gjort sig bekendt som Digterinde.

³⁾ *C. W. Böttigers* „I Afskedets Stund“.

han gik paa Viinkjælder mellem honnerte Borgerfolk. Da Frøken *Stjerneld* spurgte mig, hvorover jeg smilede, lovede jeg at fortælle hende det efter Bordet, og i den Samtale, som vi strax derpaa kom ind i, faldt det saa, at jeg yttrede den Formening, at de unge adelige Svenske Damer ogsaa hos deres Beilere fordrede Adelspatent, hvilket hun, som undertiden er meget naiv, dog benægtede med de Ord: „Nei, vist ikke, snälla Hr. Schack! når det er en bra och elskvärd gosse, så seer ingen flicka på det“; hvorpaa jeg naturligviis paa ofrälssa Ståndets Vegne yttrede min Glæde. — Nogle meget morsomme unge Damer, som jeg har truffet, ere ogsaa nogle unge Frøkener *Spens*, Døttre af en Greve, som boer paa Landet i Nærheden af Upsala, og Cousiner til *Douglas*, som boede hos mig i Kjøbenhavn; den første Gang jeg talte med dem, fortalte den ene mig, at de havde slaæet med Snebolde, og da jeg yttrede min Beundring over, at de unge Frøkener forstode at slaas med Snebolde, svarede den Anden: „Aa, vi slaæes saamænd stundom uden Snebolde.“

Hvad det Materielle angaaer, da er min Levemaade her i Staden meget tarvelig; Restaurationerne ere saa ureenlige, at jeg har foretrukket at spise hjemme, hvor Maden rigtignok er særdeles „enkel“, saa at for Tiden det gjælder om mig, hvad der gjaldt om *Salzmanss* Børn: „Kjød fik de sjelden, Steg kun paa de store Høitider.“

Det er interessant at lægge Mærke til, hvor gammeldags Universitets-Sæderne ere her i mange Maader. Saaledes staa Studenterne ved deres Examen, møde med Kaarde paa Siden, etc.; de aflægge Ed paa at være hjemme hver Aften Kl. 9, hver Morgen læse et Capitel i Bibelen, etc.

Sala ^{16/1} 46.

Nærværende Brev er blevet meget gammelt, hvormed det forholder sig saaledes: Et Par Dage før Juul kom en ung Värme-länding *Frykholm* i Besøg hos mig, og spurgte, om jeg ei tog paa Landet i Julen. Da jeg hertil svarede, at de Indbydelser, jeg havde modtaget, vare til saa fjerne Steder, at jeg ikke vilde benytte dem, yttrede han, at jeg endelig skulde tage til Dalarne og see, hvorledes de der „julade“. Herpaa tænkte jeg ikke

videre, men næste Dag indfandt han sig hos mig med tre unge Dalakarle, hvem jeg aldrig havde seet før, og som dog vare saa noble alle at indbyde mig til at reise med hjem. Et saadant Tilbud i et fremmed Land, syntes jeg, ei man burde forkaste; og det blev da saa afgjort, at jeg først skulde reise hjem med den Ene — *Wahlström* — hvis Stedfader, en Proprietair *Lindeberg*, boede ved Staden Heddemora, at vi derfra skulde gjøre Besøg hos den Anden, *Ulff*, hvis Fader var Bruks-Patron en Miil derfra, og at jeg skulde slutte hos den Tredie, *Forselles*, hvis Fader var Berghauptmand, og Chef for Sala Sølvværk. Efter at jeg var reist, kom der forøvrigt gennem *Douglas* en Invitation til Grev *Spenses*, som jeg dog ei kom til at benytte. Jeg er nu kommen saa vidt, at jeg residerer hos *Forselles*, og Touren har rigtignok været særdeles interessant og morsom, skjøndt Pokkers anstrengende. Vi reiste sammen ud gennem gamle Granskove, som dannede vældige grønne Vægge langs Veien, og hvor der herskede en præadamitisk Taushed, kjørte over en Mængde tilfrosne Søer, væltede hvert Øieblik med vore smaa Slæder, og kom endelig Juleaften Kl. 5 til vort Bestemmelsessted, hvor vi bleve modtagne med stor Frøid af Hr. *Lindeberg*, en meget jevn, lystig og humoristisk Proprietair; siden den Tid have vi ført et Liv, som jeg aldrig før har ført tilfori; 12 Aftener i Træk vare vi f. Ex. i Selskab; vi have været paa 10 Baller, deels i, deels udenfor Staden, 5 i Træk, udbredt Scandinavismen, saa at Hr. *Heddemera* [?] har subscriberet paa „Corsaren“; drukket Broderskaale med Borgemestre, Brukspatroner, Godseiere, rigtig gamle Dala-Bønder, Kjøbmænd, Doctores og Apothekere, gjort og modtaget Cour (det Sidste formodentlig paa Scandinavismens Vegne) til og af de unge Damer, etc., etc. Ingen bedre Propagation for Scandinavismen gives, end at unge Danske, som nogenlunde forstaae at tale med alle Slags Folk, gjøre Reiser i Nordscandinavien. Hele Heddemora og Omegnen i 2 Miles Afstand er Scandinavere paa Liv og Død, saa at, da Afreisen tilsidst gik for sig, fulgte Heddemoras mandlige Indbyggere os 2 Svenske (3 Danske) Mile paa Vejen til et stort Bruk: Afvestad, paa hvis Gjæstgivergaard der var arrangeret et

stort Festmaaltid, under hvilket Borgemesteren (en ganske fortræffelig Mand) udbragte min Skaal (ikke daarligt) i en meget morsom Tale, hvori han lagde stort Kjendskab til *Holberg* for Dagen. Denne Skaal blev modtagen med stormende Applaus, og af mig besvaret i et skjønt Foredrag. I Afvestad vare vi 36 Timer, i hvilken Tid vi fik 10 Indbydelser, og benyttede 7; til Middag vare vi hos en Proprietair *Engström* udenfor Bruket; de havde en ganske yndig ung Flicka, med hvem jeg om Aftenen paa et Bal hos en Directeur *Morell* dandsede en Pokkers Mængde Dandse, og som lovede at kunne Dansk til Sommer, naar jeg igjen besøgte Dalarne. I det Hele har jeg havt Held til at træffe elskværdige Damer paa denne Tour. I Fahlun, hvorhen jeg fik Indbydelse til at beseer Gruberne, traf jeg en rigtig lystig og smuk ung Dame, en Mlle *Akermann*, i Afvestad Mlle *Engström*, i Heddemora en Frøken *Silfverstråle*, en Pokkers kjæk ung Flicka, der dandsede som en *Lucile Grahn*, og nu har jeg endelig her i Nærheden af Sala hos *Forselles* i den ene af de unge Frøkener truffet Kronen for dem Alle. Her hviler jeg ud, og Fruen har høitideligt lovet mig, at jeg skal blive fri for Selskaber. Jeg lever saaledes i Familien, som er ualmindelig elskværdig, især Fruen og den ene Datter (den anden er forlovet med en Lieutenant *Bergenstråle*, og-saa en meget brav Karl), som er den Svenske Dame, der meest har svaret til min Forestilling om de unge Svenske Damer, da disse navnlig i Almindelighed have været mindre — om jeg saa maa sige — sværmeriske, end jeg havde ventet. Vor Dag tilbringe vi med at passiare, læse, spadserere, kjøre i Slæde, drikke, spise, dandse og musicere. Den morsomste Tid er vort Formiddags-Kaffebord og vor Aften mellem Theen Kl. 5¹/₂ og Soupeen Kl. 8, hvilken Mellemtid vi især bruge til at fortælle Æventyr og til at spille gamle „fornsvenska“ Melodier; jeg sætter mig da ved Siden af Frøkenen inde i Salen, hvor Fortepianoet staaer, og imellem Stykkerne passiare vi da om Gammelt og Nyt (NB. uden Citationstegn). Desværre er den gode Tid snart forbi — og mit Brev ligesaa. Til *Gusta* mange Hilsener fra *Mossberg* og *Douglas*¹). Hermed Farvel, mine kjære dovne Venner og Ven-

¹) Begge disse havde deltaget i Studentermødet i Kjøbenhavn 1845.

inder! Penge maa jeg have inden 14 Dage fra Dato d. 18. Januar.

Deres altid hengivne H. E. Schack.

Hvorledes er det egentlig med Kongen? Tænk engang: Folk troe her, at der bliver Oprør, naar han dør. Det kan *Rousing* fortælle til *Ploug*. Hils alle Venner og Veninder Indlagte Brev bedes besørget til *Goldschmidt* snarligen. — Have De seet Noget til *Almqvist*?¹⁾ Jeg har siden sidst læst adskilligt Bravt, men og adskilligt Vrøvl (som jeg synes) af ham. Forøvrigt ere han og *Bergfalk* nær ved at gjøre mig til Tilhængere af den qvindelige Emancipation. — *Tage* erindrer vel, Du brave Pastor! at der i Banken skal betales Rente af mit Laan — til Mai, troer jeg — og maaske gjøres andre Kunster — da den ellers sælger Obligationerne.

[Udskrift paa Brevet:]

Velærværdige

Hr. Pastor Nielsen, resid: Capellan ved Trinitatis Kirke,
Hjørnet af Vimmelskaftet og Hyskenstræde.
Köpenhamn.

VI.

Aborre pr. Assens. 1848.

Mine elskværdige Søskende!

Jeg har i de sidste Dage begyndt paa Separat-Breve til Dem Alle, men virkelig ikke været i Stand til at faae noget enkelt Brev færdigt, tildeels vel af en gemytlig Magelighed, der er over mig, naar jeg skriver til Dem, der her udi Verden ere mig de Kjæreste, og som følger af, at jeg selv vil fornøie mig ved at skrive til Dem, men især dog deraf, at vi have levet saa fuldkomment paa Feltfod, at vi ere blevne jagede fra det ene Sted til det andet, fast daglig have skifte Kvarteer og igaar pludselig ere sendte til Fyen. Vi skulle efter Sigende til Middelfart, hvor der samles en Del Tropper, i hvad Hensigt veed en Menig natyrlig ikke — maaske veed en Bataillonschef ikke engang Noget herom. I det Hele har jeg havt det meget godt:

¹⁾ Digteren C. J. L. A.

Seng, Mad, Drikke og iligemaade god Omgang. Med Soldaterne kommer jeg saa godt ud af det, at jeg næsten troer, jeg er Kompagniets Kjæledægge; jeg taler baade Kommers og mere Alvorsfuldt til dem, og at virke Noget for dem skulde vel ogsaa være — som begyndende Handelsmænd sige — Maalet for mine Bestræbelser; jeg kan ikke noksom beklage, at alle høiere og tildels ogsaa lavere Officerer ikke gjøre sig mindste Umag for at indvirke paa Soldaterne og vække den *point d'honneur*, som de upaatvivlelig have, om den end ligger i Baggrunden. De føre dem mod Fjenden med et traurigt Aasyn og med det ene Ord: „March!“ *Hedermann*¹⁾ og *Dorscheus*²⁾ danne dog tildeels en Undtagelse derfra. Med begge disse og min tredie Kompagnilieutenant *Muus*³⁾ staaer jeg ogsaa paa den bedste Fod, og de vise mig mere Opmærksomhed, end jeg paa nogen Maade kunde vente. Underofficererne ere item mine excellente Venner og tale dybsindigt og krigshistorisk med mig, kort sagt: jeg har kun Venskab med det hele Kompagni. Kaptajn *Kücker*⁴⁾ er en ængstelig Tørvetriller, men meget høflig og skikkelig. Udenfor Kompagniet har jeg endnu ikke strakt min Synskreds. Nu lyder Marchordre, og jeg maa pakke mit Tornister, som nu ikke generer mig mere; er jeg kjed af at bære mit Gevær paa Marchen, kan jeg altid faa Ti for En til at bære det.

Jeg har hørt, at *Augusta* har havt den gode Plan at ville sende os Syttetøj; kunne vi faae det og andre Luxusartikler, da modtages det med Taknemmelighed . . . Hils alle gode Venner og Bekjendte. Snart Mere, hvis det bliver mig muligt, fra

Deres hjærtelig hengivne H. E. Schack.

¹⁾ *Sophus Vilhelm H.*, Kammerjunker, 1848 Kapt., 1849 Kompagnikommandør i 3. Forstærkningsbatteri, 1864 afskediget som Major, † 1873, 69 Aar gl.

²⁾ *Christian Frederik Sophus D.*, f. 1813, 1836 Premierløjtnant, 1849 Kapt. og Kompagnichef i 2. Forstærkningsjægerkorps, afsk. 1856 som karakt. Major, senere Postmester i Kalundborg, † 1868 paa Arresødal.

³⁾ Vistnok *Niels Rothenburg M.*, f. 1827, falden ved Sundeved 1848.

⁴⁾ *Henrik Nicolai Frederik Kücker*, 1837 Premierlieutenant, 1847 Kapt., 1853 Major, 1855 afsk., Postmester i Kalundborg.

Vedelsborg d. 16. Maj 48.

[Til Fru *Augusta Nielsen*, født *Schack*.]

Min elskværdige Augusta!

Da Du, som i Begyndelsen af Felttoget var saa honnet til at skrive Breve, — i den senere Tid er saa udydig ikke engang at svare mig paa mine, vil jeg foregaae Dig med et godt Exempel og male et Par Ord ned i Haab om at faae ti Par til Gjensvar. — Som Du seer af Overskriften paa mit Brev, ere vi igjen komne til Vedelsborg. Grunden hertil er, at *Hedermann* er bleven forsat til 4de Compagnie, og jeg som hans Appendix fulgt med. Herved mister jeg rigtignok en heel Deel gode Velyndere og Kammerater, som det virkelig gjorde mig ondt at forlade; dog haaber jeg her igjen at skulle forhverve mig nye Venner, og jeg vinder ved Byttet, forsaavidt jeg her faar en meget bedre Compagniechef, Kapt. *Møller*¹⁾, end den forrige, der vel var meget høflig og skikkelig, men heller ikke Mere. Min nye Commandersergeant — hvilken er en vigtig Person i Compagniet — er ogsaa en fortræffelig Fyr, og da Major *Blom*²⁾ er bleven Bataillonscommandeur, er der nu neppe Grund til at klage over Befalingsmændene. — Her leve vi godt, og om end Middagsbordet ikke er saa uhyre morsomt, saa drikke vi til Gjengjæld Madeira til Frokost paa vort Værelse, og hvad der er endnu bedre, have en deilig Have og Park at spadsere i. Jeg har her faaet fat paa *Colomba* af *Merimée*; denne læser jeg om Eftermiddagen; mine Exercitier om Formiddagen betragter jeg som den for min Sundhed og Appetit nødvendige Motion; — altsaa kan jeg jo godt antage, at jeg har det fortræffeligt.

Hvorledes gaar det med Napoleons-Kikkerten, Kaartet og Kappen, som jeg dog helst troer, jeg vil have, da jeg kan faae den befordret ved *Hedermanns* Oppasser. Om et Par Støvler af mine har *Hedermann* nok skrevet, et Par af de bedste, jeg

¹⁾ *Karl Philip Friedemann Maximilian Müller* (1808—84) blev 1867 General og Chef for 1. sjællandske Brigade. Har — som bekendt — gjort sig berømt som en udmærket Kriger.

²⁾ *Hans Jørgen B.* (1792—1864) senere Medlem af Landstinget.

har, men dog ikke for tunge, item et bredt og langt Brille-Foderal. Endnu ønskede jeg nok en af de smaa opstaaende blaae Kasketter, der ere saa almindelige, og som de fleste Officerer og Frivillige gaae med; de Meniges ere nemlig ikke gode. Prisen er vist 9—10 Mark; hvad Du saaledes lægger ud, er Du nok saa god at notere. — Fra *Johansen, Carl* og *Rousing*¹⁾ har jeg i de tre sidste Dage successive faaet Brev; jeg skal snart skrive til dem, men haaber forinden at see to lange Breve, eet fra *Sine*²⁾ og eet end længere fra *Marie*³⁾, der ligger i det Grønne og der jo maa have godt Otium, — samt et tredie, endnu længere, fra Dig, min kjæreste Gusta!

Her standsede jeg igaar, og idag har Du, min brave Augusta! opfyldt mine Forventninger og sendt baade Brev og Kasse; efter denne sidste er der nu Bud ved Hovedkvarteret; jeg er næsten flau ved de mange Artikler, jeg faaer sendende baade i Pakker og Kister; *Johansen* maa ingenlunde sende flere Sager herover; jeg er rørt til Taarer over hans Bravhed; men De skulle Intet sende mig, uden jeg har forlangt det, enten specielt eller en Gang for alle (f. Ex. Aviser, som altid ere velkomne); som Du seer, er jeg ikke undseelig til at forlange. Det undrer mig, at Du og *P. Vedel*⁴⁾ ikke har faaet Brev; jeg har for længe siden — den 9.—10. — skrevet til Dem begge; men Feldtposten er snøbelagtig; formodentlig mener den, at det, at faae befordret Breve gratis bør sættes i Classe med at barberes gratis, og hvad dette Sidste betyder, kan Du erfare hos *Hebel*⁵⁾ og hos *Johansen*. Hils Sidstnævnte og *Edle* tusinde Gange, og tak dem for al deres Elskværdighed; det varer maaskee nogle Dage, inden jeg skriver; thi mine Øine ere i disse Dage lidt indisponerede paa Grund af den megen Exercitie i glohedt Solskin og tykke Støvskyer; jeg haaber dog, at de snart skulle blive vante til Touren.

¹⁾ De tre Svogre. *Carl* ∴ *Andræ*.

²⁾ Fru *Andræ*.

³⁾ Fru *Rousing*.

⁴⁾ Den senere saa bekendte Direktør for Udenrigsministeriet, gift med *H. E. Schacks* Enke.

⁵⁾ Den bekendte tyske Digter, som har skrevet en Fortælling om det her Omtalte.

Jeg har til *Carl*¹⁾ skrevet om mit Uhr, der staaer hos Uhrmageren i Sønderborg ligeoverfor Raadhuset; lad mig vide, om det er kommet til Staden; ellers var det maaskee bedst, om det blev requireret. En anden „Gjenstand“, som jeg ikke vil have, Familien skal gaae glip af, hvis jeg faldt paa Ærens Mark, er 36 Rbdl., som en Slesvig-Holstensk Hallunk, Candidat *Gyldenfeldt*, Søn af en entlediget Major G., er mig skyldig; kommer jeg til Slesvig, da skal jeg nok selv rykke ham; men skeer dette ikke, da tjener til Underretning, at hans Fader er Godseier i Nærheden af Slesvig; det er en rig Hund, og der er ingen Grund til at lade sig snyde af ham. — I Anledning af, at Du omtaler Frøken *Agier*, beder jeg Dig hilse Fru *Agier*²⁾, hvis Du seer hende, eller hvem Du ellers seer af Familien: *Juliane Heger*³⁾, *Werlouff*⁴⁾, *Madam Holst*⁵⁾; hvorledes er hendes Mand⁶⁾ tilfreds? Du veed nok, han er fungerende Sølieutenant. — Hils *Nicolaj*⁷⁾ mange Gange, og bed ham om at skrive mig det Brev, han har lovet vist; men siig, at han skal skrive „fra Leveren“ (*sit venia verbo*) og ikke skrive blot *pro forma* og blot fortælle Facta; han skal skrive sine rosenrøde Phantasier og sine anti-schwarz-roth-goldene Reflexioner; forresten er jeg hjertelig glad over, at han er kommen sig, den brave Gut; jeg haaber, at han og mine andre brave Neveuer, der alle have saa udmærkede Forældre og Forfædre, ville fortsætte, hvad deres saa højst agtværdige Onkel kommer til at lade ligge; jeg skulde hellere sige: begynde, hvad han har phantaseret om; blot de ikke selv blive nogle Phantaster; jeg frygter baade for *Nicolaj* og *William*⁸⁾; spørg Sidstnævnte saa flittig til *Holger* (*Olger?*) *Danskes* Befindende. — Tak skal Du have, fordi Du er saa honnet at udbrede min Priis til de forskjellige Folk, Du taler med; — jeg haaber deraf at høste større

¹⁾ *Andræ*.

²⁾ *Stefan Hegers* Datter, en ret begavet Malerinde.

³⁾ Hendes Søster, som i 1834 debuterede paa Det kgl. Teater og senere styrede Etatsraad *Puggaards* Hus.

⁴⁾ Den bekendte Historiker, som var gift med de to Ovennævntes Søster.

⁵⁾ Skuespillerinden, Søster til de tre Foregaaende.

⁶⁾ Skuespilleren *Vilh. Holst*.

⁷⁾ *Nikolai Johansen*, Pastor *Johansens* ældste Søn; — død.

⁸⁾ *William Nielsen* — Pastor *Nielsens* eneste Søn.

Gavn end af alle mine virkelig store Fortjenester; det gaaer dermed ganske, som naar man siger ondt om Folk: der hænger altid en Portion ved; — endnu mere Tak skal Du have, fordi Du fortæller mig den Priis, andre Folk har sagt til Dig om mig; jeg siger i den Henseende ganske som *Evald*: „Ros mig kun, Faer! jeg gider sgu gjerne hørt det!“ (NB. det er Digteren, ikke Generaladjutanten *E.*, der har udtalt disse Grundsætninger; den Sidste har maaskee dog i Hjertet tiltraadt dem). Hils forresten alle brave Folk specielt fra mig; ligesom jeg ovenfor paaberaabte mig *Evald*, saaledes vil jeg ogsaa her støtte mig paa en Autoritet: *Wogtmann*, der bestemt har udtalt, at man bør være høflig i denne Verden; „thi Høflighed koster ingen Penge“. Da det derimod koster Penge at betale *Tage* hans Renter, antager jeg, at *W.* endnu skylder ham for 11. Dec. 47. Specialissime beder jeg Dig dog om at hilse *Peter Vedel*, foruden hvad der følger af sig selv, alle Sødskende, Svogre, Svigerinder, Neveuer og Niecer. Du kan troe, jeg tænker mig med Fryd den Tid, da jeg igjen skal sidde i Deres gemytlige Kreds; jeg haaber nemlig baade, at Danmark i Almindelighed og jeg i Særdeleshed slippe godt fra Krigen. Ingen tænker her paa at ende Krigen anderledes, end at vi beholde Slesvig (*sive* Sønderjylland).

Da dette Brev endnu den 18de ikke er bleven bortsendt, tilføier jeg, at jeg yderligere har det godt. Familien er særdeles velvillig, og navnlig er Greven, skjøndt ikke just meget dannet, dog en ganske flink og gemytlig Fyr: han er heller ikke det Mindste tydsk — saa vidt jeg kan skjønne . . . Skulle vi nu ikke snart igjen til at stride? — Min Adresse er nu til 4de Linie-Bataillon, 4de Compagnie. — Igaar havde man Besøg her paa Gaarden af nogle frivillige Herregaardsskytter — bare unge Aristokrater. I Begyndelsen saae vi skjævt til hinanden, men efterhaanden knyttede vore store fælleds Formaal os sammen, og tilsidst skiltes vi under Jubel og med den udtalte Forvisning, at vi engang vilde sees igjen paa Bundtmagerens Loft; „thi der skulle alle Rævebælger tilsidst hen“.

Kassen er nu ankommen; Alt er fortræffeligt, og jeg er paany rørt til Taarer over al Din Godhed. Vær endnu saa god

at besørge alle Breve, som heri maatte være indlagte. Og hermed Farvel, min kjæreste Søster! Hils Alle fra Din H. E.

VIII

Maibølle paa Als d. 9. Juni 1848.

Formodentlig have De af Lieut. *Hedermann* hørt vore mærkelige Krigsbegivenheder samt den Rolle, jeg uværdig har spillet deri. Vi ligge i denne Tid paa Forpost, hvilket er en urolig Tjeneste. Forøvrigt have vi det ret behageligt; Kapt. *Müller*, der er saare ligefrem, foreslog, at Officererne og de frivillige Røvere — foruden mig tre Studenter — skulde holde en fælles Husholdning, hvilket vi Sidste modtog med stor Tak. Vi sendte da Bud til Sønderborg efter Varer og lavede i Forening vor Mad, diskuterede om Krig og Politik, sov, gjorde Visitter om hos andre Krigsfolk og havde det i det Hele pikant og morsomt. Men som vi just en Dag skulde nyde vor Risengrynssuppe og præparerede os hertil, Nogle ved at spille Kaart, Andre ved at drikke Punsch og Andre igjen ved at sove, begyndte Kanonerne at alarmere os, Folkene samledes og avancerede under Kapt. *Müller* og *Hedermann* mod Fjenden, hvem vi naaede mellem 12 og 1. Det var just ikke opmuntrende at høre Folket sige: „Nei, Gud, sikken Mængde! Det myldrer med Pikkelhuer!“, især ikke for en Kortsynet, der ei selv kunde dømme. Vi retirede langsomt tilbage, idet vi laae længe bag hvert Gjærde og derpaa skyndte os tilbage mod næste; det regnede med Kugler og Granater, hvilke sidste ere nogle fæle Spektakelmagere. Denne Retraite varede omtrent paa samme Maade ved i et Par Timer, til vi kom til — jeg troer Vester Düppel, hvor vi stødte paa Første Jægerkorps, med hvilket *Hedermann* trak sig tilhøre om Kjæden, medens *Müller* gik tilvenstre ned mod Stranden og af og til lod os standse og fyre; Fjenden avancerede imidlertid her fra flere Sider, og vi retirede nogle Gange i største Hast. Et Løb over en lang Ager udtømte mig ganske, og, da jeg traf en Herregaards-skytte i lignende Forfatning, fulgte jeg langsomt et Stykke efter de Andre med ham og drak en Slurk skiddent Vand af hans Flaske. Det var en glødende Hede, og vi havde en tung Op-

pakning, saa at vi stønnede betydeligt, idet vi gik paa Skraa over en Mark, der stødte op til Byen; men pludselig peb en Kugle over os, vi begyndte igjen at løbe og fik derpaa to og tyve og saa en fuldstændig Salve paa vel næppe 150 Skridts Afstand. En Kugle rev min Chacot af Hovedet; men endelig naaede vi en forønsket Tjørnehæk, der var saa stiv og tæt, at vi en god Stund endnu bød [?] Fjenden en bred Sigteskive; men formodentlig havde de Alle fyret og ikke endnu kunnet lade; thi der faldt dengang ikke flere Skud. Vi gik derpaa langs Gjærder ned ved Stranden, jeg for at finde Kapt. *Müller*, der havde været urolig for mig. Der hilsede vi da hverandre med Jubel; men jeg var næsten ødelagt og fik noget Grøftvand, der smagte brillant. Jeg syntes, vi burde være blevne afløste af en Kjæde mellem os og Fjenden, da vi havde været 5 Timer i Ilden; men *Müller* talte Intet herom, og vi Andre altsaa heller ikke. Heldigvis trængte Fjenden i dette Øieblik ikke stærkt paa, men sendte blot nogle Kugler. Vi fik nu Tid at kaste et Blik omkring os; i Centrum og paa høire Fløi var en voldsom Geværild, og Fjenden skjød stadig med Kanoner, medens vi Kl. 5 $\frac{1}{2}$ endnu ikke havde brugt disse. Kørerne bissede omkring, nogle af dem bleve skudte, to Mand bleve udsendte for at malke — og Mælken var yderlig opmuntrende. Lieutenant *Kramer*¹⁾, en uforsagt Fyr, proponerede at gjøre Bajonnet-Angreb, hvilket *Müller* strax gik ind paa; med de 30 Skytter, som hans Afdeling nu bestod af (de andre 30 vare med *Hedermann*) gik han over Gjærdet — vi fældede Geværerne og raabte Hurra af fuld Hals, og de tusinde Preussere retirerede meget rigtig tilbage i stor Fart; dog maa jeg tilføie, at 2 Kjæder, der laae bag os, fulgte med; men det er unegtelig mærkværdigt, hvormeget et Bajonnet-Angreb imponerer Tysken. Imidlertid fulgte Centrum ikke med os; *Müller* foreslog at standse; men *Kramer* meente, man skulde benytte Leiligheden og blot besætte et Gjærde tilhøire; men dette skete ikke, hvoraf fulgte, at vi fik Ild i Flanken og maatte retirere. Dette var haardt. Af at avancere vare vi allerede udtømte, og

¹⁾ Sikkert Peter Christian Cramer, f. 1826, død 1907 som Kaptajn; deltog i begge Krigene.

nu avancerede Fjenden naturligviis. Heldigviis havde vi en Rugmark at gaae igjennem; men der peb en uhyre Mængde Kugler, især overalt, hvor der stak et Hoved frem. Vi gjorde os saa smaa som muligt, og [jeg] fulgte min Formands Been; pludselig saae jeg Mere af disse og derpaa den hele stakkels Fyr, der blev skudt tværs igjennem Hovedet og blot gav en sagte Stønnen, idet han strax døde. Endelig kom jeg da igjennem — og aller sidst — da *Müller* paany søgte mig. Denne Skyttetjeneste er unegtelig meget skrap; men forlade den kan jeg ikke, da disses Tjeneste ansees for den risikerligste, og det saaledes vilde stride mod min Hønnør at træde fra den. Vi ere nu igjen paa Forposttjeneste i et Blokhus i Sundeved ligeover for Sønderborg; her er meget koldt, da det overalt er gjennemskaaret med Skydehuller, og vi maa ingen Halm have paa Gulvene. Vi have Ordre at holde os i 48 Timer, hvis vi blive angrebne. Forresten have vi det ret morsomt: en stor Mængde Besøg, stærke Drikke, etc. — Med alle Folk staaer jeg fremdeles paa den bedste Fod; næsten alle Bataillonens Lieutenanter have hædret mig ved at drikke Dus med slig godvillig Korporal. Vi havde et morsomt Gilde kort før Slaget, hvor Retterne vare Risen-grynssuppe med *Augustas* Syltetøi i, Spegeskinke og Syre, Æggefæskepandekage og til Dessert noget af samme berømmelige Syltetøi. Kapt. *Müller* fik ondt i Maven af disse velsammensatte „Satans Retter“, som han udtrykte sig. Natten efter Bataillen tog *Hedermann* og *Blom*, der vare indkvarterede hos en Præst, mig med i deres Kvarter. Præsten lod til at have havt Nok i de to Lieutenanter; imidlertid redtes der en Rede paa Gulvet, hvori jeg skulde ligge; men begge Lieutenanterne syntes, at jeg den Dag havde bedst fortjent den rigtige Rede, og ergo lagde disse sig Begge paa Gulvet, og jeg beherskede alene den rigtige Rede — ikke daarligt for en Korporal! — At *Hedermann* er reist, er mig forresten i mange Henseender trist nok; hils ham grumme meget, og bed ham fra *Müller* om Blade, Aviser, etc. — Kunne vi vente Svenskerne, og navnlig syd for Kongeaaen? Havde vi havt dem i Mandags, havde Sejren maaske havt store Følger; men smukt er det unegteligt, at vi selv have slaet

Preusserne med Hr. *Wrangel* i Spidsen. Forøvrigt er Fjenden snild og fuld af List: to Batailloner gik hiin Aften omkring vor høire Fløj for at afskære os fra Broen til Sønderborg, eller selv komme med; men det blev Løgn. Som De veed, skete den første Vending til det Bedre ved Kanonerne, og Udslaget gjordes ved Gardens og et Par Batailloners Angreb; Noget af dette bemærkede jeg dengang ret godt fra fjerde Bataillon. Men til et godt Udfald af Sagen have vore Skytter af fjerde Bataillon ikke bidraget Saalidt, dels ved længe at opholde Fjenden, dels ved vort Bajonnet-Angreb, der viste, at Preusserne ikke med Kraft modstod et saadant, og det fik dem til at føre deres Reserver for tidlig frem, da de vist troede, Angrebet skete af en af vore Reserver. Om Aftenen silde fik vi endnu et Tog over hele Valpladsen, da vi Skytter fik Ordre at dække et Batteri.

Jeg havde Lyst til at skrive mere; men jeg er træt og maa skrive med Papiret paa en Stump Bænk, siddende paa mit Tornister. Derfor Farvel, kjæreste, elskværdigste Søskende! Hils alle brave Venner. *Augusta* taler om at besøge *Thalbitzers*; hils dem Alle tusinde Gange, og siig, at salig Kandidaten midt i Ild, Kugler og Trængsel tidt sender en kjærlig Tanke til alle de Kjære paa *Cathrineberg*, hos hvem han saa ofte har glædet sig; han haaber endnu engang at skulle blive budt velkommen af disse brave Folk, lige fra den fortræffelige Grandmama, der endelig ikke maa glemme mig — lige til min Buts [?], Godseieren, Fruen, Alle, Alle! Tak *Johansens* for al deres Elskværdighed, item *Augusta* for alle hendes fortræffelige Breve; af de Andre venter jeg snart Breve. Hvilken Fryd atter at sidde og tale med Dem, bedste, kjæreste Venner! Om *Tage* ønskede jeg gjerne lidt Besked. Tak for den tilsendte Oplysning fra Professorens Frue¹⁾! Lev vel!

Deres hjerteligst hengivne H. E. S.

IX.

[Til Pastor *Johansen*].

[Foraaret 1849?]

Kjæreste Svoger!

Disse Par Ord skriver jeg til Dig i Anledning af nogle Yttringer, Du i Dine Breve har ladet falde om muligen at ville

¹⁾ Vistnok Fru *Heiberg*.

søge Aarhus¹⁾. Det kunde vel synes overflødig at give Raad i saa Henseende, da Du naturligviis nok selv overveier Sagen, før Du realiserer den; men da den dog ligger mig noget paa Hjerte, seer jeg ikke, hvorfor jeg ei skulde omtale den, saa meget mere som Papa imod sit egentlige Ønske maaskee udtaler en anden Anskuelse, end min, der gaaer ud paa indstændig at fraraade Dig at søge det nævnte Embede. Hvad først det Pecuniaire angaaer, da har *Brix*²⁾ adskillige Gange angivet sine Indtægter til 1500—1800 Rbdl.; naar Du da tager i Betragtning, at Aarhus omtrent er et ligesaa dyrt Levested som Kjøbenhavn, saa troer jeg, Du vil være enig med mig i, at Fordelen ved at flytte er saare ringe, især naar Du erindrer, at Du jo da maa forblive der i det Mindste i 6 Aar. Forsaavidt Du dernæst oftere har ønsket at komme paa Landet — hvad jeg egentlig troer, Du maaskee vilde finde Dig allerlykkeligst ved — da bliver der selvfølgelig heller ikke Noget deraf. Men hvad der er Hovedsagen: det, Du ofte selv har omtalt som Dit største Ønske ved at blive befordret, og som ogsaa for os Andre — forsaavidt dette bør komme i Betragtning — er det absolut Væsentligste, nemlig at vi kunde komme nærmere sammen, det opnaaes i Grunden slet ikke herved; thi saasnart Vandet er imellem, vil vore gjensidige Besøg naturligviis blive ganske som før; og den Glæde, vi saa tidt i vore Samtaler herhjemme saavel som med Dig selv og *Edle* have lovet os af, ofte, naar vi vare trætte af denne kjedsommelige By, da at kunne samle frisk Liv ved et Par Dage at udvexle vore Tanker med Dig og Din elskværdige Familie — den maae vi renoncere paa. Det vilde ogsaa være langt behageligere, hvis Du og *Edle* med Børnene kunde være herinde om Vinteren, end som nu om Sommeren; og isærdeleshed vilde det for Fader være en reen Igjenfødselse at faa Dem alle saaledes herover i Nærheden, at han engang hver Maaned blot kunde besøge Dem et Par Dage; thi den halve Deel af hans Jeg — moderat beregnet — er sandelig i Mariager, og de Uger af Aaret, han tilbringer derovre med sit hele Jeg, er en

¹⁾ Sognepræste-Embede ved Frue Kirke *der*.

²⁾ Den forrige Sognepræst *der*.

Tid, han meget længe har Gavn af. Endnu var der vistnok Meget at sige om denne Sag, men jeg er for Øjeblikket slet ikke disponeret til videre at udvikle den — hvad Du af mit tunge og matte Sprog vel allerede har iagttaget. Dette ville Du, min kjæreste Johansen bære over med, saavel som med hele Indholdet af denne Epistel, der er dicteret af det Venskab, som stedse næres for Dig af

H. E.

X.

Kbhvn. d. 3die Mai [1855].

[Til P. L. Møller i Paris].

Gæve P. L. M.!

Paa Grund af $\frac{1}{2}$ s (o: *Halls*) Sygdom har jeg først i de sidste Dage kunnet rygte Deres Commission, men har forøvrigt ved givne Leiligheder søgt at opfordre Folk til at gjøre Noget for vor aandrige Danske i Paris. Jeg vilde imidlertid ikke vise den aabne og usminkede Tænkemaade, som sømmer en Dansk i Danmark saa vel, hvis jeg sagde, at Folk var særdeles vel stemte for vor bolde Æsthetiker, hvis Spydigheder mod *res publica libera Gallica* og Venskab mod Kjøbenhavnsposten & Flyveposten & *Louis Napoleon* ere mere og mindre farlige Anstødsstene. Alligevel var $\frac{1}{2}$ en af de Blideste; jeg har talt to Gange til ham derom, og han indrømmede, at det var Synd mod Danmarks Danske Folk og Litteratur at lade en saa kyndig og begavet Æsthetiker (din Tjener, Jesper!) gaae i de parisiske vovvov'er. De maa derfor skrive en fornuftig Ansøgning, men deri ikke fremstille Dem med Deres politiske Laurbær, men med de æsthetiske, eller i alt Fald med de nationale — hvis De f. Ex. har gjort Noget i Dansk Interesse i det svundne Lustrum, samt om muligt anføre et eller andet bestemt Arbeide, hvortil De ønskede Understøttelse, eller for hvis Skyld De ønskede at opholde Dem i Paris. Hvis De har nævnt en bestemt Sum (100 Rbdl.) til *Hall*, saa er det maaske rigtigt at nævne den ogsaa i Ansøgningen, men ellers maatte den maaske allerhelst lade Summens Størrelse ubestemt. Har De ellers nogen Ven, som kjender *Hall*, saa lad ham kun tale om Sagen; det skader ikke at attaquere Fjenden fra flere Punkter (cf. Kampen paa

Krim). Til gamle Grosserer *Nathansen* har jeg talt; skriv et Par Ord til ham, om De synes; formodentlig kjender han ogsaa lidt til *Scheel*¹⁾, saa at han, hvis De ønskede at skrive Noget i dansk Interesse, kunde henlede *Scheels* Opmærksomhed paa Dem. — Mon ikke det dumme Samfund for den danske Litteratur vilde forlægge Noget for Dem? De burde skrive en Dansk Litteraturhistorie, men desværre ere Forholdene neppe saa, at De her kan subsistere *pro tempore* og have *otium* dertil, og herhjemme maatte De jo være. Den eneste taalelige Udsigt for Dem her, vilde være, om De kunde udgive et satirisk-critisk Dueblad; et saadant, troer jeg, kunde trænge igjennem. — Iøvrigt skal jeg, naar De skriver mig til, gjøre det Lidet, jeg kan, men glimrende ere Udsigterne vistnok ikke i nogen Henseende, og navnlig gav Hans Excellence Oplysningsministeren²⁾ jo meget langt fra noget Løfte. — *Hauchs* og *Sibberns* Intervention, især den Førstes, antager jeg vilde være nyttig.

Hermed, adieu!

Deres Schack.

XI.

[Til Samme.]

Kjbhn. d. 27. Mai [1855.]

Ædling!

Medens Deres Venner her arbeide paa Deres Bedste, græmmer det mig at see, for hvilke Snarer og Forfølgelser De er udsat i Paris³⁾. Først den slemme Nordmand⁴⁾, der tager en saa blodig Hævn over Skizzen fra Norge⁵⁾, at han lumskeligen indbilder Dem, at RR-Actionen⁶⁾ vil koste 2—300,000 (Spec. eller Rbdl.?)! Ak, hvorfor har De dog ikke studeret *Gert Winthers* Foredrag? De vilde da have seet, at han har udviklet netop det samme Thema for sine Bønder, og opgjort et specielt Regnestykke, hvor Summen imidlertid ikke gik til Mere end 4,200 Rdl.,

¹⁾ Vistnok Generalauditør *Anton Vilhelm S.*

²⁾ *Hall.*

³⁾ Se *P. L. Møllers* Artikel i „Flyveposten 16. Maj 1855“.

⁴⁾ Han navngives ikke af *P. L. M.*

⁵⁾ „Gæa“ 1846, hvor *P. L. M.* var temmelig satirisk over for Nordmændene.

⁶⁾ Folketinget havde paa denne Tid rejst Rigsretssag mod Ministeriet *Ørsted-Bluhme.*

hvilke man haaber at kunne rigelig dække af det bevidste Ridehus. Og dernæst „de flere Officerer“, af hvilke P. L. M. „har hørt“, General H.¹⁾ har „skabt den danske Armee“, hvisaarsag vi creere ham til at være ligesaa god som *Scipio Africanus*; — O, P. L.! Hold Dem dog for Fremtiden til Spanien, og skriv ikke Correspondance-Artikler til Danmark om Danmark; thi her kommer Skæbnen aparte grusomt over Dem; hvorfor har De ikke læst *Jacob Davidsens* Correspondance-Artikel (fra Frederiksberg Allee) om, at han „havde hørt“ af „flere Studerende“, at *Molbech* med Rette kunde „ansees som det danske Sprogs Skaber“? — — Hvad skal Deres Venner nu svare, naar man siger, at P. L. M. er bleven dum? — i alt Fald er han fuld af *Candeur*, naar han skriver Sligt om Freund *Hansen*, medens han søger hos den af samme Freund H. afsatte Cultusminister²⁾ (*in parenthesi* vil jeg ikke raade Dem at rose *Hall* og *Andræ*, naar De søger hos *Hansen*). — —

Men se og beundre! Samme humane Cultusminister reiser alligevel om et Par Dage til Frederiksborg og vil da indstille Høistærede til at faae de omspurgte 100 Rdl., hvilket glæder mig af Hjertet, og vilde glæde mig end mere, hvis de maatte bidrage til at vende Deres Hu fra Politiken til Æsthetiken; — Politiken taber (saagu) ikke derved, men Æsthetiken vinder.

Ovennævnte Indstilling, antager jeg, vil indeholde tilstrækkelig mildnende Middel paa Deres Hu mod nævnte Oplysnings-Minister; men jeg skal dog for en anden Gangs Skyld bemærke, at De fordrer *nimis*, naar De vil have Svar fra Ministre paa Ansøgninger, som ikke blive bevilgede. Saa vidt jeg veed, er dette ikke Tilfældet hverken her eller nogetsteds, naar Talen er om Ansøgninger om Embeder eller andre „Benaadninger“; ofte vilde det ogsaa være umuligt; thi f. Ex. en dansk Finansminister har over 4000 slige om Ugen paa adskillige Tider af Aaret, og en fransk har da vel sagtens 10 Gange saa mange.

Af Nyt meddeles, at Grosserer *Nathanson* er bleven Ridder,

¹⁾ *Chr. Fr. Hansen*.

²⁾ *Hall* blev i Apr. 1854 ved *Hansens* Indvirkning afskediget som konstitueret Generalauditor.

og Capt. *Schovelin* Etatsraad samt Departements-Directeur under Finanserne. *S. Kierkegaard* har erklæret det for en god Gjerning ikke at gaae i Kirke.

Nu være *Kierkegaards* Gud med Dem, ædle gamle Pariser!
Kan jeg tjene Dem med Noget, vil det være en *plaisir* for
Deres hengivne Schack.

Monsieur Msr P. L. Møller, rue Belle chasse 8, Paris.

Nedenstaaende Brev, som Fru *A. Nielsen* har overladt mig til Afbenyttelse, bør staa her som Supplement til de foregaaende:

XII.

Fru Augusta Nielsen, født Schack.

Jeg skylder Dem, min Frue, en Tak for den nyttige Bog¹⁾ og for det særdeles venlige Brev, som ledsagede den. Oprigtigheden tro maa jeg bekjende, at jeg kun har bladet i den første, men desto mere har jeg taget mig det sidste til Hjerte. Deres afdøde Broder var en af mine allerførste politiske Venner; igjennem ham var det, at jeg gjorde Bekjendtskab med *Hall*, kom i Forbindelse med det national-liberale Parti og i det Hele fik min senere politiske Retning bestemt; thi et ungt Menneske paa 23 Aar, som jeg dengang var, har i Grunden ingen Mening, og det beroer meget væsentligt paa hans Omgivelser hvad der skal blive af ham. Godt Selskab skaber gode Sæder, og omvendt. Det gode Forhold mellem Deres Broder og mig bevaredes til det Sidste, skjøndt Omstændighederne bragte vor intime og daglige Omgang til at ophøre tidligere, end jeg ønskede. Jeg mindes med dyb Vemod vor sidste Samtale; det var i Foraaret 1859 — jeg skulde om kort Tid holde Bryllup, han stod i Begreb med at tiltræde den Rejse, som han vidste og jeg anede vilde blive hans sidste, og jeg husker det Tonefald, hvormed han sagde til mig: „Farvel, De lykkelige Menneske! Gid Deres Liv maa holde for Dem hvad det lover!“ Hans eget, der var saa rigt engang paa store Forhaabninger, endte saa sørgelig, uden at hans store

¹⁾ „Haandbog for Husmødre af Bondestanden, prisbelønnede af Det classenske Fideicommiss“.

Evner kom til at udrette for Fædrelandet og ham selv, hvad de havde forjættet.

Dog, det var ikke Meningen at ville fornye Deres bittre Tanker. Hensigten var kun at sige Dem, at den modtagne hjertelige Hilsen fra *Hans Egede Schacks* Søster har glædet mig oprigtigt og at jeg ved Deres Brev har faaet ligesom en Luftning fra gamle Tider, saa uendelig meget lykkeligere og frejdigere end de nye.

Deres ærbødige Bille.

Kbhvn. 19. Octbr. 1868.

Var Generalmajor, Friherre Alf Nicolai von Alfson dansk eller norsk?

Af **E. A. Thomle.**

Det har hidtil i Almindelighed været anseet som sikkert (jfr. Brickas Biografiske Lexikon, I S. 180, C. J. Anker, Norske Generalspersoner, S. 289 ff. m. m.) at den østerigske Generalmajor, Friherre Alf Nicolai (Adolph Nicolaus¹⁾) von Alfson, der for sine Fortjenester under Syvaarskrigen erholdt Maria Theresia Ordenen og i 1777 blev optaget i Friherrestanden, var en Søn af fattige Bondefolk i Grue Prestgjeld i Solør og at han saaledes var en indfødt norsk Mand. Hvorvidt denne Antagelse har havt nogen Hjemmel eller om den blot er grundet paa Tradition og Hypothese, ser jeg mig ikke istand til at afgjøre. Men at man har havt al mulig Grund til at anse General Alfson for at være af norsk Slægt, viser det Brev, som Friherrens egen Datter i 1822 sendte Overkrigscommissær, Grosserer Otto Collett i Kristiania netop for at faa Rede paa sin Faders norske Familie. I de af Oberstløit. H. J. Barstad først i Morgenbladet for 6 Januar 1901 og senere i dette Tidsskrifts 5 R. IV. S. 178 ff. meddelte nye

¹⁾ Da Datteren kalder ham Adolph Nicolaus, har han vel selv i Tyskland brugt disse Navne.

Oplysninger om Alfson omtaler han ogsaa en Artikel i Ill. Nyhedsblad for 13 Aug. 1860 af nu afd. Rigsarkivar H. J. Huitfeldt-Kaas. De Oplysninger, som her meddeles af Huitfeldt-Kaas selv, indskrænker sig kun til nogle faa Noter. Men Artikkelens øvrige Indhold bestaar derimod af et Aktstykke, der, som Huitfeldt ogsaa opgiver, findes blandt Bernt Moes personalhist. Samlinger i det norske Rigsarkiv. Aktstykket indeholder en Oversættelse af et Brev, skrevet fra Gørtz den 17 Oktober 1822 af Friherre von Alfsons eneste gjenlevende Datter Mad^{me} Carolina Amalie Mantz von Mariensée, født Friherreinde von Alfson, for at faa Rede paa Faderens Slægt i Norge, og derhos et Uddrag af det Svar, som Grosserer Collett igjen under 18 Novbr. s. A. tilstillede hende. Og da Brevet ikke alene vidner om Datterens Kjærlighed til Faderens Land og Slægt, men ogsaa giver gode Udgangspunkter for en Opklaring af Faderens Slægtskabsforhold, anser jeg det for ret hensigtsmæssigt at aftrykke Aktstykket i sin Helhed. I Moes Samlinger findes ogsaa den af Huitfeldt-Kaas i Ill. Nyhedsblad meddelte Blyantstegning af Alfson med hans Vaaben. Billedet er tegnet af Tegnælærer David Arnesen i Kristiania formodentlig efter det af Moe nedenfor omtalte Billede. Aktstykket lyder som følger:

Grätz i Steyermark 17 Okt. 1822.

„Deres Velbaarenhed!

Tilskyndet af et herværende agtet Handelshuus tager jeg mig den Frihed, som Ubekjendt, at tilskrive Deres Velbaarenhed, og derhos at vove en Bøn til Dem, hvis Opfyldelse alene maatte være afhængig af Deres velvilligste og menneskekjærlige Bistand og Bestræbelse, hvorpaa jeg troer ikke uden Haab at torde gjøre Regning. Jeg er Datter af den i Christiania fødte og i Keyserlig-Kongelig Østerigsk Tjeneste som **General-Feltvagtmester** og **commanderende Artilleri-Chef** i Olmütz i Mähren den 16 Decbr. 1779 afdøde Adolph Nicolaus von Alfson, Ridder af Maria Theresia-Orden og østerigsk Baron. Allerede for lang Tid tilbage har det været mit hjerteligste Ønske at blive bekjendt med mine i Norge eller umiddelbar i Christiania værende kjære Slægtninge. Jeg har i denne Henseende gjort mange Forsøg, men altid forgjæves, og endog min sidste Skrivelse af 17 Mai 1816 til Professor ved det Kongl. Frederiks Universitet i Cbristiania, Hersleb, blev

uden al Virkning, da jeg aldrig har erholdt noget Svar derpaa. Jeg ser mig derfor sat i den Nødvendighed, da det er mig uendelig magtpaaliggende før min Bortgang fra Verden at lære at kjende idetmindste nogle af mine dersteds værende Slægtninge, fordi jeg er Moder til 3 Sønner, som staa dels i østerigsk militair Tjeneste, dels i civil Tjeneste, og som dog ogsaa gjerne ønskede at vide noget om disse deres Slægtninge — endnu engang at gjøre dette Forsøg, og at anmode Deres Velbaarenhed om den Velvillighed, at ville indhente Underretning og derefter velvillig forunde mig Meddelelse, om der af min Faders Familie eller af Familien Colbjørnsen — af hvilken sidste en Søstersøn af min Fader endnu i Aaret 1777 levede paa sine Eendomme i Solør — endnu existere Efterkommere i Christiania eller Solør og hvilke For- og Tilnavne, Karakter eller Titler, samt Opholdssted disse Descendenter have. Min salig Fader havde, foruden andre Sødskende, en Søster, som var gift med en Herr Colbiørnsen. Denne Søster havde en Datter, ved Navn Friderika Lovise, som var gift med Overhofrets Advokat i Norge, Herr Michael Germann, som endnu i Aaret 1777 levede i Christiania. Da jeg, som den eneste gjenlevende af mine Sødskende, blot var et Barn, da saavel min Fader, som min Moder døde, saa kunde jeg dengang endnu ikke interessere mig for Familie-Forholdene og Existentsen af disse saa langt fraværende kjære Slægtninge, men siden efter erholden modnere Fornuft var det altid mit inderligste Ønske og min høieste Bestræbelse at gjøre dette og at bringe mig i Erindring hos, og give mig tilkjende for disse Slægtninge, hvilke jeg kun for en Deel kunde have Kundskab om af min Faders efterladte Papirer, men desværre lykkedes mig aldrig dette Forehavende, og jeg var herover trøstesløs. Den mig saa almindelig anpriste Humanitet og Velvillie hos den respektable Handelsstand i Christiania indgjød mig den Fortrøstning, at jeg vist ikke forgjæves vilde henvende mig til Deres Velbaarenhed med denne min omtalte Anmodning, da jeg ved at læse Deres ærede Navn i den almindelige Fortegnelse over den europæiske Handelsstand, ifølge en behagelig fornømt Anelse, især vovede at udvælge Dem hertil. Jeg indestaar paa det Høitideligste, med megen Taknemmelighed at erstatte Dem de for mig i dette Tilfælde i Udlæg for Postporto havde og endnu havende Omkostninger, og at godtgjøre Dem disse ved gode honorerede Vexler herfra, trukne paa Wien eller Hamburg. Jeg gjentager saaledes endnu engang min før omhandlede Anmodning om at indhænte Kundskab om En eller, om muligt, Flere af disse Familier: Alfson, Colbjørnsen og Germann, og velvilligst at meddele mig den indhæntede Underretning under min underneden hosfødte Adresse. Tusindfold Tak vilde baade jeg og mine Sønner yde Dem for denne Tjeneste, og inderlige

Bønner ville vi opsende til Skaberen om Velsignelse for alle Deres Fremtids Idrætter, og isærdeleshed vil det være min behageligste Pligt, saalænge jeg lever, med den mest udmærkede Høiagtelse at være

Deres Velbaarenheds hengivneste Tjenerinde
Caroline Amalie Mantz von Mariensée,
født Friherreinde von Alfson.

Min Adresse ville De behage at skrive saaledes:

A. Madame

Madame Caroline Amalie Mantz, Noble de Mariensée née Baronne
d'Alfson a Gratz en Styrie Par Vienne“

Ovenstaaende er en Afskrift af en Oversættelse af et Brev fra Friherreinde von Alfson til Overkrigscommissair og Ridder Collett i Christiania, hvilken under 18 Novbr. 1822 gjensvarede:

1. at han alene havde kunnet opspørge en eneste Person af de omskrevne Slægtninge, og at denne hed Jomfru Karen German, Datter af Overhofrets-Prokurator German. Hun havde meddelt ham følgende Oplysninger:
2. Adolph Nicolai Alfson havde en eneste Søster ved Navn Fredriche Lovise Alfson, gift med Capt. Arne Colbjørnsen, hvilke efterlode en Søn, Niels Colbjørnsen, der for 9 Aar siden døde ugift i Solør, og en Datter Charlotte Amalie Colbjørnsen, gift med Oberhofrets-Prokurator Michael German, med hvem hun havde følgende 5 Børn: 1) Arne Colbjørnsen G. 2) Alf Nicolai Alfson G. 3) Frederikke Lovise Alfson G. 4) Sigvard G. 5) Karen G., af hvilke de 4 første døde i sin Barndom.
3. Jfr. Karen German erindrede, at hendes Moder havde fortalt om Adolph Nicolai Alfsons Bortreise fra Kjbhvns. Universitet og hans Ansættelse og Befordring i Keyserlig østerigsk Tjeneste. Hun havde ligeledes hørt sin Moder læse flere Breve fra General Alfson, der var skrevne i de ømmeste og kjærlighedsfuldste Udtryk, med Løfte om Hjælp og Understøttelse, om hun skulde komme til at behøve samme.
4. Jfr. German var i Besiddelse af et Brystbillede, paa hvis Laag befandt sig det Alfsonske Vaaben og nedenfor Futeralet saa man Brystbilledet af en omtrent 40aarig Mand i hvid øst-

rigsk Uniform med røde guldkantede Opslag (Ophæftninger), og paa Brystet en Orden i et rødt og hvidt Baand.

5. Collett oversendte til videre Oplysning: en Stamtavle, en Afbildning af Vaabenet, et Aftryk af Signetet, en Attest (Schein) fra Justitiarius og en Assessor i Høiesteret.
6. Niels Colbjørnsen, der døde ugift i Solør paa Gaarden Gruset, efterlod ingen Formue, og havde før sin Død solgt Gaarden saaledes, at han i sin Levetid skulde beboe den. Karen German levede i den yderste Armod og Elendighed, og hun anbefaledes derfor af Collett til Friherreinde Alfsons Understøttelse.

I det foran aftrykte Brev siger Datteren vistnok ikke at Faderen var født af fattige Bondefolk i Solør. Tvertimod forklarer hun jo, at han var født i Christiania og saaledes vel neppe kan have været Bondesøn. Men hun gaar ud fra som en sikker Sag, at Faderen var norsk og at hans Slægt maatte søges i Norge. At Datteren skulde være saa uvidende om sin Faders Herkomst, at hun ikke skulde vide om han var norsk eller dansk, synes ikke meget sandsynlig. Oberstløit. Barstad oplyser nu imidlertid, at Friherre Alf Nicolai von Alfson er født i Kjøbenhavn og døbt der i Garnisons Kirken 18 Mai 1703 og at han var en Søn af Løitnant i Marinerregimentet, senere Capitaine Niels Alfson og Charlotta Amalia Wilster. Og Forfatteren slutter heraf, at den østerigske General var „danskfødt og ikke Nordmand“ og mener at „Legenden om, at han var en fattig Bondegut fra Solør i Norge“ maa opgives. Han var „en dansk Officerssøn“ og ingen „Nordmand“. Hvorvidt det har været Forfatterens Mening med disse Udtryk at antyde, at Generalmajor von Alfson maa betragtes som dansk og ikke som norsk, og saaledes berøve ham den norske Nationalitet, som man hidtil har tillagt ham, er vistnok ikke ganske klart. Men da Sagen kan være tvivlsom og det i ethvert Fald er af Interesse at faa opklaret en saa mærkelig Mands Familieforhold, skal jeg nedenfor meddele hvad jeg har kunnet finde om Generalens Slægt i Norge.

Oberstløit. Barstad oplyser, at en Alf Nicolai Alfson er døbt i Kjøbenhavns Garnisonskirke i 1703. Men han fører — saavidt

kan skjønnes — intet Bevis for, at det netop er dette Løitnant Niels Alfsens Barn der senere kom til Østerige, hvor han blev Generalmajor og Friherre. Det kan jo ogsaa i sig selv være ganske sandsynligt. Men det kan jo paa den anden Side godt tænkes, at der samtidigt har levet flere Personer, der kan have baaret Navnene Alf Nicolai Alfsen og det maa derfor først bringes paa det Rene, at det virkelig ogsaa er Løitnant Niels Alfsens nævnte Søn der senere blev Fyrværker i Artilleriet og gik til Udlandet, hvor han endte som østerigsk Baron. Den i 1703 døbte Søn af Løitnant Niels Alfsen kan dette imidlertid neppe være. Thi det maa ansees overveiende sandsynligt, at dette Barn maa være afgaaet ved Døden samme Aar, som det blev født. Vistnok haves ikke længere Begravelsesprotokollen for Garnisonskirken i Kjøbenhavn for de her nævnte Aar. De begynde nu først i 1706¹⁾. Men at det nævnte Barn maa være død, følger øiensynlig deraf, at Capitaine Niels Alfsen „ved det mariniske Regiment“ og Moderen „Fru Capit Scharlotte Amalia Wilster“ den 27 Mai 1704 i Garnisonskirken i Kjøbenhavn paany havde en Søn Alf Nicolai til Daaben, og det er vel derfor lidet sandsynligt, at den i 1703 døbte Søn af samme Navn da var i Live. Hvorvidt nu den sidste Alf Nicolai kan være Generalen kunde det vel ogsaa være Grund til at nære beføiet Tvivl om. I alle Fald havde ogsaa den af Oberstløit. Barstad nævnte Capt. Jacob Alfsen et Barn Alf, døbt i Holmens Kirke i Kjøbenhavn 24 April 1697 og det er jo slet ikke udelukket, at der ogsaa kan være mange flere Børn af dette Navn, som ikke kjendes. — Imidlertid er jeg for mit Vedkommende alligevel ikke i synderlig Tvivl om, at Oberstløit. Barstad virkelig forsaavidt har truffet det Rette, naar han mener, at den senere østerigske General har været en Søn af Capt. i Mariner-Regimentet Niels Alfsen og Charlotta Amalia Wilster. Det tør nemlig ansees temmelig sikkert, at Navnet „Nicolai“ alene er den latinske Form for „Nielsen“ og at Faderen derfor sandsynligvis ogsaa maa have været en Niels

¹⁾ De her og i det følgende meddelte Oplysninger, der ere hentede fra danske Kirkebøger ere med sædvanlig Velvillie meddelte af Hofjægermester Schøller.

Alfsen. Men at dette i saa Fald maa have været den tidligere nævnte Capitein i Marinerregimentet maa vel da være nogenlunde sikkert. Man har derfor vistnok al Grund til foreløbig at gaa ud fra, at saa virkelig er Tilfældet, noget som jeg ogsaa i den følgende Fremstilling vil faa Anledning til nærmere at føre Bevis for.

Generalmajor von Alfson er saaledes født i Kjøbenhavn 1704, og man kunde derfor med Barstad mene, at han af denne Grund maatte være en dansk Mand. Men en saadan Slutning vilde aabenbart være aldeles feilagtig. Den danske Admiral Niels Juel vilde da paa samme Maade blive norsk, fordi han tilfældigvis var født i Kristiania, ligesom en Række gode Nordmænd vilde blive danske, fordi deres Fødested mere eller mindre tilfældigt ligger i Danmark. Men ingen vil paastaa dette. Her kommer en Række Omstændigheder i Betragtning, der i langt høiere Grad end Fødestedet maa blive bestemmende for den Nationalitet, man skal tillægge et Menneske. Slægtskabsforbindelser, Opdragelse, Sprog m. m. vil her have langt større Betydning end det tilfældige Fødested. Det bliver derfor nødvendigt at undersøge, hvem Generalmajor von Alfsons Forældre vare, hvor han har tilbragt sin Barndom og faaet sin Opdragelse, og om han før eller senere har været knyttet saaledes til Danmark, at han af den Grund skulde kunne blive at betragte som en dansk Mand.

Hvem var da Faderen Capitein Niels Alfsen? Ja! om ham oplyser Barstad, at han i 1684 stod som Fænrik, i 1691 blev Secløit., 1696 Premierl. og i 1703 Captløit., alt i det danske Mariner-Regiment. Han døde som Capitaine for Wismar 1711. At han var død før 22 Febr. 1715¹⁾ er i alle Tilfælde sikkert. Thi under denne Datum fik Enken „Charlotta Amalia, vores forrige Capitaine ved Regimentet de Marine Niels Alfsons Efterleverske af Eitzvold Sogn udi vort Rige Norge“ kgl. Bevilling til at sidde i uskiftet Bo med hendes og hendes afgangne Mands fælles Børn, saalænge hun i Enkestand forbliver. Hvad man

¹⁾ Norske aabne Breve 1715.

inidlertid her straks maa lægge Mærke til og som synes høist paafaldende, naar Manden var *dansk* og tjente ved et *dansk* Regiment, er at Enken siges at være „af *Eitzvold* Sogn udi vort Rige *Norge*“. Men at dette i Virkeligheden ogsaa maa være ganske rigtigt og at Capitaine Niels Alfsens Enke saaledes har været bosat i Norge, vinder betydelig Styrke derved, at Bevillingen er expederet gennem de *norske* Registre i Cancelliet — ikke gennem de danske. Enken maa altsaa have boet i Eidsvold og Grunden hertil kan vistnok neppe være den, at hun selv skulde være født der. Thi Navnet Wilster er jo tysk og om det end kan være rimeligt nok, at hun kan have havt megen Slægt i Norge, er det vel neppe sandsynligt, at hun alene af denne Grund efter Mandens Død skulde have bosat sig i et fremmed Land, hvis hun ikke allerede forinden skulde høre hjemme her. Nei Grunden har øiensynlig været den, at *hendes Mand* Capt. Niels Alfsen selv har været en indfødt *Nordmand*, der har været bosat i Eidsvold, og ingen dansk Mand. Og undersøger man saa for at faa Spørgsmaalet løst Kilderne, saa viser Eidsvolds Kirkebøger, der rigtignok nu ere brændte, men af hvilke den nylig bortgangne flittige og paalidelige Genealog Bureauchef Wilh. Lassen i sin Tid har gjort et udførligt Uddrag (nu i Rigsarchivet), at denne danske Officer i den største Del af sit Liv har havt sin faste Bopæl paa Gaarden Mork i Eidsvold, hvor Enken vedblev at bo efter hans Død, og det er saaledes ganske korrekt, naar hun i Bevillingen siges at være „af *Eitzvold* Sogn“. Enken var vistnok født i Kjøbenhavn og en Datter af Oberstløjtnant og Tøimester Johan Jacobsen W. (født i Wilstermarken i Holsten 1623, † 24 Marts 1693) og Cathrine Teutmann († i Kjøbenhavn 1719). Thi den sidste maa øiensynlig være den Fru Oberstløjtnant Wilster, der i 1704 var Fadder til hendes Søn og denne har derfor vistnok været Barnets Mormoder. I ethvert Fald findes Løjtnant (senere Capitaine) Niels Alfsen paa Mork og Charlotta Amalia Wilster at have havt følgende 4 Børn til Daaben i Eidsvolds Kirke, nemlig: 1) Else, døbt 17 Marts 1698. Det er vistnok den Jfr. Else Nielsdatter Alfsen, der i Eidsvold Kirke 27 April 1719 blev gift med Løjtnant

nant Ole Svendsen. 2) Anne Martine, døbt 7 Novbr. 1705, begr. der 1 Marts 1707. 3) Fredrikke Louise, døbt 19 Novbr. 1706. Det maa være den Fredrikke Louise Alfsen, der 28 Juli 1735 i Grue blev gift med Løitnant Arne Colbjørnsen. 4) Anna Catharina, døbt 3 Oktober 1708. Som man heraf vil se boede Familien allerede 1698 i Eidsvold og har i ethvert Fald efter 1705 øiensynlig haft sin faste Bolig paa Mork. Naar de to Sønner Alf Nicolai derfor ere fødte i Kjøbenhavn, skyldes dette kun Familiens midlertidige Ophold her under Faderens Tjenstgjøring i Danmark. Foruden de to anførte Sønner maa dog Capitaine Niels Alfsen have haft i alle Fald en Datter til. Thi den 19 Marts 1732 blev der i Eidsvold thinglæst¹⁾ en Kvittering fra Fru Charlotta Amalia Wilster, sl. Capitaine Alfsens Efterleverske, Datteren Else Alfsen, Sønnen Alf Nicolai Alfsen, Datteren *Johanne Jacobi Alfsen*, Datteren Fredrikke Johanne Alfsen og Datteren Anne Cathrine Alfsen for at have modtaget en Sum af 1000 Rdl., der skyldtes dem for Gaarden Mork ifølge Panteobligation af 7 Sept., thgl. 21 Novbr. 1719. Enken og Børnene have vel saaledes dette Aar afhændet Mork. Den i Kvitteringen nævnte Datter af Capt. Alfsen ved Navn Johanne Jacobi gjenfinder man ogsaa i Kjøbenhavns Kirkebog for Holmen. Og her finder man mere. Ifølge denne Kirkebog blev nemlig Løitnant Niels Alfsen og Jomfru „Sophie“ (sic) Amalia Wilster 20 Decbr. 1697 copulerede uden Trolovelse og forudgaaende Lysning efter kgl. Tilladelse i Oberstlieutenant Wilsters Hus og dette bestyrker Formodningen om at Bruden var Oberstleut. Wilsters Datter. I Holmens Kirke havde dette Egtepar følgende Børn til Daaben: 1) Cathrine, døbt 21 Novbr. 1699. 2) Anna, døbt 4 Decbr. 1700. 3) *Johanne Jacobi*, døbt 13 Marts 1702. Faderen til disse 3 Børn kaldes vistnok i Kirkebog Niels „Alsing“. Men da Moderen kaldes Charlotte Wilster og Faderen var Løitnant i Marineerne, saa er det ikke tvivlsomt at Børnene samtlige er Niels Alfsens.

Som foran nævnt har man intet afgjørende Bevis for, at den østerigske Generalmajor ogsaa i Virkeligheden har været en

¹⁾ Øvre Romrikes Thingbog for 1732 (Retssp. Nr. 470, fol. 245 f.).

Søn af Capt. Niels Alfsen og Charlotte Amalie Wilster. At saa imidlertid virkelig har været Tilfældet fremgaar deraf, at Capt. Niels Alfsens Datter Fredrikke Johanne Alfsen, som foran nævnt, 28 Juli 1735 i *Grue* blev gift med Løitnant Arne Colbjørnsen, født paa Stensrud i Grue c. 1704, Søn af Colbjørn Olsen og Karen Knudsdatter. Thi en Søster af den østerigske Generalmajor var efter hans Datters Oplysninger i det foran aftrykte Brev netop gift med en Colbjørnsen. Og at dette maa have været Løitnant Arne Colbjørnsen fremgaar deraf, at blandt dennes Børn blev Datteren Charlotte Amalie netop gift med Overhofretsprokurator Michael Heide Germann. Fru Colbjørnsen, der døde i Kristiania 1777 (begr. 7 Mai s. A.) 71 A. gl., havde nemlig følgende Børn i sit Egteskab: 1) Charlotte Amalie, døbt i Grue 5 Mai 1738, † i Kristiania 18 Oktob. 1806. Gift i Grue 16 Febr. 1760 med Michael Heide Germann, døbt i Kristiania 10 Febr. 1728, † der 13 Decbr. 1789, S. af Feltskjær Sigvard G. og Karen Michelsdatter Heide. 2) Nils, døbt i Grue Skjærtorsdag (30 Marts) 1741, † der s. A. 3) Nils, døbt i Grue 3 Okt. 1742, † ugift. 4) Johan Christian, døbt i Grue 7 Marts 1745, begr. der 29 Oktob. 1751, 6 A. gl. Da Fredrikke Louise Alfsen er gift i *Grue*, maa hun vistnok dengang have opholdt sig der i Sognet, og det kan derfor godt være muligt, at Faderen har havt Slægt her, samt at det er en Erindring herom, der kan være Grunden til at man har ment, at Generalmajor Alfsen skulde være af Bondeslægt i Grue.

Da det maa ansees aldeles sikkert, at Generalmajor Alfsen maa være identisk med den Alf Nicolai Alfsen, der i 1732 stod som Fyrværker i Norge og som i 1737 var i udenlandsk Tjeneste, kan der vel heller ikke være nogen Tvivl om at Generalen maa have været en Søn af Capt. Niels Alfsen og Charlotte Amalia Wilster. Thi 13 Marts 1732 gav denne Alf Nicolai Alfsen „Fyrværker ved det norske Artilleri Coor“ Paul Christensen Lynes Skjøde paa den ham tilkommende Odelsret til Gaarden Lynæs i Eidsvold af Skyld $2\frac{1}{2}$ Fjerdings Tunge¹⁾. Og denne Gaard havde netop tilhørt Capt. Niels Alfsens Fader.

¹⁾ Øvre Romerikes Thingbog for 1732 (Retssp. Nr. 470 fol. 245.)

Efter hvad der saaledes er oplyst, maa det ansees tilstrækkelig bevist, at Generalmajor Alf Nicolai von Alfson er født i Kjøbenhavn i 1704 under Forældrenes Ophold der, men at disse i en Række af Aar — i alle Fald siden 1705 — har havt sin faste Bopæl i Norge og at Faderen derfor ogsaa sandsynligvis maa have været en indfødt Nordmand. At dette ogsaa forholder sig saaledes, er ikke vanskeligt at bevise. Thi den 23 Novbr. 1716¹⁾ lod „Fru Capitaine Alfsens paa hendes lille Søn Alf Nicolai „Nielsens“ Vegne bekendtgjøre hans Odelsret til hans Farfaders afg. Alf Jacobsens forhen eiende Odelsgods, som uden Loughbydelse fra Odelslinien er bortkommen“ nemlig til Gaardene Baadshoug, 6 Bø Smør 1½ Skø Tunge, Halvdelen i Aalborg, af Skyld 1¼ Skø Tunge, og Lynes, af Skyld 1¼ Skø Tunge 3 Høns, hvorhos hun lyste Pengemangel. Heraf ser man, at Farfaderen Alf Jacobsen har eiet Jordegods i Eidsvold og at Capt. Niels Alfsens Enke endnu i 1716 — og formodentlig til 1719, da hun, som foran nævnt, maa have solgt Gaarden — har havt sin faste Bolig paa Mork i Eidsvold. Senere maa hun være flyttet til Christiania, hvor hun („Scharlotta Amalia Wilsters, sal. Capt. Alfsens Frue“) blev begravet i Akers Slotsmenighed 19 Mai 1737, 64 A. gl. Hun skulde altsaa være født i 1673.

Den Alf Jacobsen, der efter det saaledes Oplyste, var Fader af Capt. Niels Alfsen, maa være den Alf Jacobsen paa Myrer i Eidsvold, der i 1664²⁾ kaldes „Gastgeber“ og da var 30 A. gl. Sønner over 12 Aar havde han dengang ikke. Han eiede bl. A. ogsaa Gaarden Fossum i Eidsvold, som han ved Skjøde af 1 Januar 1689³⁾ med Samtykke af Konen Ingeborg Nielsdatter solgte til Eierne af Eidsvold Jernværk Henrik Schlanbusch. Dette Skjøde er ogsaa til Vitterlighed undertegnet af „Sønnen“ Niels Alfsen og „Svogerens“ (∴ Svigersønnen) Rasmus Johansen (Brandt). Alf Jacobsen „paa Mork“ blev begravet 2 Januar 1695, 60 A. ÷ 2 M. 3 Ug. gl., men naar Konen Ingeborg Nielsdatter døde, vides ikke. Hun overlevede i ethvert Fald Manden, da hun 11

¹⁾ Øvre Romerikes Thingbog 1716 (Retssp. Nr. 467 fol. 124.)

²⁾ Titus Bülkes Folketæl. for Eidsvold.

³⁾ Øvre Romerikes Pante- og Skjødeprotokol 1689 Retssp. Nr. 501, fol. 8 f.).

Novbr. 1698¹⁾ var indstævnet for Retten af Procurator Gude i Kristiania til at betale c. 19 Rdl., som hun skulde skyldes ham for en Proces, han i 1670 og 1691 efter Anmodning havde ført for hendes afd. Mand. Enken lod møde ved sin Søn Jacob Alfsen, Fænrik under Major Verniches Comp. af Brigadier Geersdorffs Regiment, der paastod Sagen udsat, fordi Enkens ældste Søn Niels Alfsen, der var Moderens Lagværge, var i Kjøbenhavn, hvilket Retten ogsaa bifaldt. Den 8 Marts det følgende Aar (1699)²⁾ foretoges Sagen paany, da „Enken Ingeborg sl. Alf Morkes“ lod møde ved sin „Svoger“ (o: Svigersøn) Corporal til Hest Augustinus Enger fra Nannestad, der paastod at Gude skulde fremlægge Alf Jacobsens Fuldmagt af 8 Okt. 1690 in originali. Paastanden blev imidlertid af Retten forkastet, fordi Fuldmagten allerede tidligere var bleven fremlagt baade for Byfogden i Christiania 20 Decbr. 1690 og for Magistraten den 17 Marts 1691, hvorefter ogsaa „sl. Alf Jacobsens Enke Ingeborg Nielsdatter, som sidder i uskiftet Bo“ blev dømt til at betale den paastævnte Gjæld.

Hvormange Børn Alf Jacobsen havde i sit Egteskab vides ikke med Bestemthed. Foran er nævnt 3 Sønner og to Døtre. Men der har vistnok været flere. Følgende kan derfor med Sikkerhed antages for at have været deres Børn:

- 1) Niels Alfsen, født i 1660. Den ældste af Sønnerne. Han døde, som foran omtalt, for Wismar 1711 som Capt.
- 2) Jacob Alfsen, født c. 1665, † som Commandant paa Agerø 1731. Han var gift med Kristine Christiansdatter, der vistnok maa være den „Capt. Alfsens Kjæreste“ der blev begravet i Eidsvold 12 Marts 1717, 40 A. gl. Af deres Børn kjendes følgende:
 - a) Ingeborg Lisbeth, døbt i Eidsvold 28 April 1695; vistnok „Capt. Alfsens Datter“ der blev begravet i Garnisons Menighed i Kjøbenhavn 12 Aug. 1711, 14 A. gl.
 - b) Alf, døbt i Holmens Kirke i Kjøbenhavn 24 April 1697.
 - c) Charlotte Amalia, døbt i Eidsvold 18 Decbr. 1698, begr. der 14 D. gl. 7 Januar 1699.
 - d) Cathrine, døbt i Holmens

¹⁾ Øvre Romerikes Thingbog 1698 (Retssp. Nr. 455 fol. 89).

²⁾ Øvre Romerikes Thingbog 1699 (Retsprotokol Nr. 456 fol. 12).

- Kirke i Kjøbenhavn 29 Juli 1700. e) Anne Barbra, døbt i Garnisons Kirken i Kjøbenhavn 1 Decbr. 1705. f) „Datter“ begr. i Garnisons Menighed i Kjøbenhavn 25 Aug. 1711, 3 $\frac{1}{2}$ A. gl. g) „Pigebarn“, begr. i Garnisons Menighed i Kjøbenhavn 12 Juni 1710, 7 Uger gl.
- 3) Anders Alfsen „Mork“, født 1669, † ugift i Eidsvold 1706 (begr. 22 Marts s. A.) 37 A. gl. Han stod 10 Aug. 1690 aabenbar Skrifte i Feiringen Kirke for Leiermaal med Siri Alfsdatter.
- 4) Maren Alfsdatter, født c. 1671, † i Eidsvold 1745 (begr. 12 Januar s. A.), 74 A. gl. Gift 1) med Cornet Rasmus Johansen Brandt, begr. i Eidsvold 20 April 1708, 64 A. gl. Hun var hans 2den Kone. Stamfader for den Slægt Brandt, hvortil Professor Fredrik Brandt og Major Brandt hørte. Gift 2) i Eidsvold 12 Januar 1713 med Mr. Lars Henriksen Opdal, vistnok en Søn af Sognepresten til Hole Henrik Andersen O. og 1ste Hustru Sara Larsdatter Qvislin. Han blev begr. i Eidsvold 4 Novbr. 1741, 60 $\frac{1}{3}$ A. 8 D. gl.
- 5) Anne Cathrine Alfsdatter, født c. 1675. Gift i Eidsvold 25 Febr. 1697 (trol. 28 Januar 1696) med Corporal Augustinus Gulbrandsen Enger fra Nannestad.
- 6) Johan (eller Hans) Alfsen, der var Capitaine og endnu levede 1725, da han mødte paa Svogeren Rektor Niels Krafts Skifte i Tønsberg. Han har vistnok boet i Sem, da han have i Brug Gaarden Snelsrød sammesteds¹⁾. Han blev trolovet i Hof i Solør 9 Juli 1717 med Sophie Hansdatter Kraft, en Datter af Sognepresten i Hof Hans Jensen Kraft og Anna Østensdatter. Om han havde Børn eller ei, vides ikke.
- 7) Margrethe Alfsdatter „Baarli“ var maaske ogsaa en Datter af Alf Jacobsen. Hun var gift 1) før 1688 med Sergeant Knud Fredriksen Baadshaug og 2) 20 Marts 1709 i Eidsvold med Erik Terkildsen Skoug.

Efter hvad jeg foran har oplyst maa den østerigske General Alf Nicolai von Alfson utvivlsomt være Nordmand. Hans Fader

¹⁾ Jarlsbergs Provsties geistl. Skifteprotokol I S. 276.

var norsk af en norsk Bondeslægt i Eidsvold, hvor Sønnen ogsaa har tilbragt sin Barndom og Ungdom med Undtagelse af en kort Tid, da han var paa Landakademiet og senere ansat ved holstensk Regiment. Moderen var sandsynligvis født i Danmark, men af en tysk Slægt baade paa fædrene og mødrene Side og hun havde ogsaa tilbragt den største Del af sit Liv i Norge. Dansk kan derfor Alfson ikke under nogen Omstændighed blive. Derimod er han rigtignok ikke Søn af fattige Bondefolk i Grue. Tvertimod synes Faderen at være i en ganske god økonomisk Forfatning, ligesom han ogsaa ved sit Giftermaal stod i nær Slægt med Familien Wilster, der havde flere fremragende og for-
maaeende Medlemmer i Militærstanden. Det tør dog godt være at Slægten oprindeligt skriver sig fra Grue.

Levnetsoptegnelser af Raadmand i Kjøbenhavn, Kancelliraad Jens Hansen (f. 1717 † 1789).

Meddelt ved **C. E. van Deurs.**

De følgende Optegnelser afgive, saa kortfattede de ere. et ikke uinteressant Vidnesbyrd om hvorledes Forfatteren, der er født paa Landet i Jylland, langsomt kæmper sig frem til en anset Stilling, begyndende med at informere fra sit 11te Aar, „i Condition“ forskellige Steder, „i Livré“ hos Gehejmerraad Schulin, og siden Sekretær hos samme, der imidlertid døde førend hans Protektion kunde virke til Gavn for ham. Ihærdig, som han var, tog han 1753, 36 Aar gammel, juridisk Examen. Men først ved at gifte sig Formue til vandt han sin Position i Kjøbenhavns Borgerstand.

Originalen er et smukt skrevet Manuskript i Duodez, indbundet i Læder, tilhørende Meddeleren. Jens Hansen døde 19 Juli 1789, hans Meddelelser fortsættes med nogle genealogiske Fortegnelser over hans Børn og fjernere Descendenter paa Spindesiden, som dog ikke her medtages. Hans eneste Søn døde som lille Barn.

Red.

Anno 1717 den 2den Martij er ieg Jens Hansen¹⁾ Fød i Jylland, Wendsyssel i Hammer Sogn, og Døbt i Hammer Kirke af Sal: Magister og Provst Stampe, den 7de Martij.

1727. Om Vinteren, gik ieg i Regne-Skole i Grindsted,

¹⁾ I Bogen er indklisteret en Daabsattest lydende: Anno 1717 d. 7 Martij er Hans Jensens og Karen Mortensd[atters] Barn Jens døbt i Hammer Kirche, hvilchet at være rigtig effter Hammer Kierche Bog test[er]er] P. Hoestrup [?].

efter at have Lært at Læse og Skrive af min Fader, samt under Hans Opsigt i de 2de nest foregaaende Vintre nemlig 1725, og 1726, underviist Naboe-Børn i Samme.

1728. Ved Michælij Tiide kom jeg til Encken Giøde Kierulf i Wester Lahn i Horsens Sogn, for at informere hendes Børn i Læsen, Skriven og Regnen.

1729. Ved Michælj Tiide kom ieg til Jørgen Christensen i Holte udi Dronninglunds Sogn, paa samme Vilkaar, og

1730 ved Paasketiiden til Muurmester Berger ved Dronninglund, hvor ieg i 3de Aar underviiste hans — og om Vinterne ligesaa Naboernes — Børn.

1733. Samme Aarstiid kom ieg derfra til Forpagteren Jens Christensen paa Dronninglund, for at informere hans Børn i Christendom, Skriven og Regnen, hvor ieg forblev i 3de Aar, og tillige sad paa Skriver-Stuen hos Forvalter Mahling; I den Tiid blev ieg Examineret i min Christendom af Provsten Hr. Frawn, og Admitteret til Herrens Bord.

1736, den 2den April reiste ieg fra Dronninglund til Hals, og derfra den 12te Dito til Kiøbenhavn, hvor ieg ankom den 15de, og i Condition den 16de April hos Slots-Forvalter Bischoff paa Charlottenborg, som Skriverdreng og Tiener, hvor ieg blev øvet i det Tydske Sprog, siden Slots-Forvalteren icke kunde tale eller skrive Dansk; jeg loed mig ogsaa informere i Latin og lagde mig efter Bogbindervidenskabet og Stempelskiæren i Messing, for saa vidt dertil bruges, samt anden Haandgierning; hos Slots-Forvalteren forblev ieg indtil

1741, den 25de Novemb^r, da ieg blev antagen i Hans Excellence Hr. Geheime Raad von Schulins Livré, i vente at Obtinere det Kongelige, men da Geheime Raaden kort efter begyndte at bruge mig ved Hans Oeconomiske Correspondence og Regnskaber, fritog hand mig fra Livréet, gav mig Klædning og Kaarde, og brugte mig stedse som Haandskriver, samt gav mig Haab om enten Employ i det Tydske Cancellie, eller til andet Convenable Embede; jeg lagde mig imidlertid efter det franske Sprog, og loed mig vidre informere i Latin, hvori ieg gjorde saa goed Fremgang at ieg, havde Haab om [at] kunde deponere, men da

Geheime-Raaden, som den 31te Martij 1750 var ophøyet i Greve-
Standen, døde 13 Dage derefter, nemlig den 13de April, og ieg
maatte gjøre Encke-Frue Grevinden og Brødre Løfte, icke at søge
nogen Betiening i de første Toe Aar: Saa forsvandt mit Haab
om at gjøre Lycke efter den anlagde Plan, men med forbedrede
Vilkaar blev hos Frue Grevinden som Fuldmægtig, lagde mig
noget efter Musiqven, og fornemmelig efter den Danske og Norske
Lovkyndighed, hvori ieg soutine[re]de Examen den 30te Julij 1753,
og erholdt beste Caracteer, jeg gjorde derefter mange Ansøg-
ninger om Embed, og havde icke Mangel paa enten Recom-
mendationer eller Løfter, men Gud aabnede en anden og bedre
Vey for mig, i Aaret

1762, da ieg blev forlovet med afgang[n]e Brøgger Jonas Olsens
Encke, Madame Anne Adamsdatter, og ved Michælj-Tiide efter
nesten 21 aars tjeneste forlod det Grevelige Huus men icke
Sammes Forretninger førend Grevindens Død først i Junij 1770.

1762, den 2den Octobr vandt ieg Borgerskab som Brygger,
og havde den 6te Octobr nest efter Bryllup med fornævnte Ma-
dame Sal: Jonas Olsens.

1763, den 27de April blev ieg beskicket af Magistraten til
at være Tingmand i et Aar.

1764, in Julij beskicket at være Fattiges Forstander i 4 Aar.

1765, den 18de April udnævnet til Vand-Jnspecteur ved Ro-
sengaardens Springvands Compagnie, og efter aflagt Regnskab
afgik 1773.

1767 in Maij, Beskicket til at være Med-Curator ved Frue
Fattiges Skole.

1767, den 29de Julij bortkaldte Gud min kiere Koene Moder
og Velgiørere, som blev den 6te Junij nedsat i det af hendes
Sal: Mand købte aabne Begravelse i Frue Kircke.

1768, den 9de Novembr havde ieg Ja-Ord med Jomfrue
Anna Dorethea Schoenheyder¹⁾, paa hendes ældste Jomfrue-
Søsters²⁾ Bryllupsdag, og

¹⁾ En Datter af Lic. med., kgl. Operatør og Accoucheur Johan Franciscus
Gottlieb S., f. 1701 † 1766, se Lengnick: Stamf. o. Fam. S

²⁾ Anne Lisbeth Schönheyder f. c. 1740 † 1790, gift s. D. med Brygger,
siden Raadmand og Justitsraad Rudolph Henrik Grøn, † 1789, jfr. samme
Kilde og Richters Dødsfald.

1769, den 3die Martij havde vi Bryllup; denne min kiere Koene er Føed 1745 den 8de Septr om Eftermiddagen Kl. 2 og Døbt af Sal: Hr: Consistorial R: Rohne i St. Petrii Kircke; Fadderne vare: Pastorinde Fru Anna Mossin, Jomfrue Pernille Basse Hans Mossin, Raadmand Heger og Cancellie R: Bruun; Gud alleene haver saaleedes ved disse 2de Ægteskabe naadelig skiencket mig megen større Lycke, end ieg ved mange Aars Solicitationer og høye Patroners Løfter, havde giordt Forsøg paa at erholde.

1770, den 11te Februarij om Aftenen Kl: 9, Velsignede Gud os med en velskabt Datter, som blev døbt af Hr. Doctor Münter i St. Petrii Kircke den 16de Dito og kaldt Francisca Mathilda ¹⁾); Fadderne vare: Jomfrue Mossin, Jomfrue Birgithe Charlotte Schønheyder, Hr: Greve von Schulin, min Sviger Fader Doctr Schoenheyder, min Svoger den unge Doctor Schoenheyder og min Svoger Hr: Grøn ²⁾).

1771. Beskicket af Stads-Raadet og den 31te Julij af Hof- og Stads-Retten, til at være Over-Formynder, hvorfra ieg, efter aflagt Regnskab og Rigtighed blev dimitteret den 8de Junij 1776.

1771, den 26de Novemb^r blev ieg beskicket som Committered i Frue Sogns Pleye Commission, hvorfra ieg afgik in Febru: 1779.

1772. Den 16de Octobr antaget iblandt Stadens 32 Mænd, som da bleve Retablerede, og fik Nr. 27, men afgik under Nr. 18, in Februarij 1779 som Raadmand.

1775. Den 20de Febru. om Morgenen Kl. 6 glædede Gud os med en Søn, som i Daaben i St Petrii Kircke, den 28de nest efter, blev kaldet: Hans Christian Carl ³⁾); Fadderne: Frue Anne Elisabeth Grøn, Jomfr: Barbara Cathrine Schoenheyder, min Sviger Fader, min Svoger Pastor Schoenheyder, min Svoger Advocat Johan Marthin Schoenheyder, Hr: Adolph Nissen, Kiøbmand og Cancellie Secreteer Hans Brandt.

¹⁾ Hun ægtede 4 Mai 1790 Rektor i Odense Ludvig Heiberg, f. 1760 † 1818, en Broder til Peter Andreas Heiberg, og døde i Odense 15 Apr. 1836. Se Biogr. Lex.

²⁾ Se næst foregaaende Note.

³⁾ Han døde allerede 12 April 1777, se nedenfor.

1776, den 1ste Maj om Morgenen Kl. 3¹/₄ blev min kiere Koene lykkelig Forløst med en Datter, som den 9de Dito blev Døbt i St Petrii Kircke med Navn, Elisabeth Reinholdine¹⁾; Fadderne: min Svigerinde Frue Reinholdine Schoenheyder, Fød von Jessen, Jomfrue Birthe Nissen, min Sviger Fader, Justitz Raaderne Luge & Mahling, Justitz Secreter Köneman og Stads-Kæmner Falk.

1777. Den 12te April, bortkaldte Gud min Søn, som blev den 18de Dito nedsat ved min Salige Koene.

1777. Blev ieg ved Kongelig allernaadigst Rescribt dat: Fredensborg Slot den 1ste Augustij befalet at indtræde som Med Commissarius i Extra Skatte Egalerings Commissionen.

1777. Den 2den Octobr om Aftenen Kl. 11¹/₂, velsignede Gud os atter med en Datter som blev Døbt i St Petrii Kircke og kaldet Anna Dorethea; Fadderne vare: Min Svigerinde Frue Elisabeth Schoenheyder Fød Esmarch²⁾, Jomfrue Grøn, Hr: Juncker von Møsting, Hr: Etatz Raad de Obelitz, Her: General Krigs Commissaire Hesselberg, Hr: Justitz Raad Schleth, og Kielder-skriver og Mundskienk Hr: Gross.

1777. Den 9de April blev ieg Allernaadigst beskicket til Cancellie Raad og Bestalling Gratis meddeelt.

1779, den 10de Februarij, allernaadigst Beskicket at være Raadmand, efter Ober Præsidentens Hans Excellence Hr: Geheime Baad Braems Forestilling, uden mit Vidende og blev anviist Sæde i Raadstuen, den 17de nest efter.

1788, den 30te Octobr om Natten Kl: 12 døde Justitz Raad og vice Borgmester Hoffgaard, fra hvilken Tiid ieg træder til Gage som yngste virkelig Raadmand, neml: 500 R. aarlig, som indeholdes det første — eller Naadsens — Aar.

Som Brygger haver ieg af Directionen været udnævnet, i nogle Aar efter hinanden at eftersee og optage Beholdningen af Humle, Malt, Brænde og Steenkul paa Bryghuset, og siden at gjøre Beregningen over det efter Karvestockene udestaaende samt

¹⁾ Død ugift i Kjøbenhavn efter 1800.

²⁾ Gift med Dr. med., Prof. og Hofmedikus Johan Henrik S.

Kielder Beholdningen; derefter at være Revisor, og endelig Adjungered ved Laugshuset og de der forefaldende Forretninger.

Ved Brand Assurance Cassen var ieg ogsaa i nogle Aar Revisor og siden tillige Districts Commissarius, indtil ieg blev beskicket til Raadmand.

Hr. Zacharias Skanckes autobiographi.

Ved S. H. Finne-Grønn.

Strax ved sin tiltrædelse af Seljord sogneprestembede i 1633 paabegyndte hr. Zacharias Skancke en nøiagtig ministerialbog for dette sogn, der aabnedes med hans autobiographi og — efter hans senere arbeide at dømme — utvilsomt ogsaa har indeholdt meget af interesse saavel om de i sognet boende civile embedsmænd som om naboskabets geistlige. Beklageligvis gik denne bog op i luer sammen med hans bøger og øvrige eiendele, da Seljord preste-gaard brændte ved St. Hans tid 1654. Hr. Zacharias paabegyndte imidlertid strax derefter en ny ministerialbog, den han paany aabnede med sin autobiographi, som man dog nu tydelig kan se skorter noget her og der paa de fuldstændige og nøiagtige data, han tyve aar tidligere havde saa meget lettere for at nedtegne, men som dog altid vil interessere saa vel i og for sig som ved de mangahaande vanskeligheder, en ung theolog i hin tid kunde have at kæmpe med for at komme frem i verden.

Naar Wille i sin „Seljords Beskrivelse“ meddeeler forskjellige locale overleveringer om, at hr. Zacharias gik paa tømmerhugst med sine tjenere og om sommeren holdt til med sine folk paa Barstadsæteren i Fladdal og der havde sin vævstol, hvorpaa han selv vævede dreiel, da synes sagnet her at have lagt adskilligt til. I hans udførlige meddelelser i ministerialbogen om de nærsagt overdrevent hyppige visitatser, han i egenskab af provst afholdt i sit provsti sommer som vinter, og om de stadige besøg hos og gjenbesøg af nabopresterne med deres familier — der alt viser en letforstaaelig trang til jevnhyrdig selskabelig omgang — vil man intet spor finde til extravagancer i bemeldte retning. Derimod ligger det nær at antage, at enkelte smaatræk, — som f. ex. at han en varm sommerdag kunde spasere til annexerne i ornat, barfodet og med sko og strømper hængende paa en kjæp over skuldrene — efterhaanden er givet overdrevne dimensioner, hvad der her faldt saa meget lettere i betragtning af den omstændighed, at hans børn giftedes ind i sognets bondefamilier, der har kunnet give historierne mange afløb. Desuden er det jo altid saa, at har der engang været en mere end almindelig prestemand med originalt tilsnit i en bygd, saa bliver han gjerne tillagt alle de historier, der skriver sig baade fra hans formænd og fra dem, der har fulgt efter. At danne sig et billede af hr. Zacharias paa det grundlag, der for den største del beherskes af overleveringerne, vil derfor visselig være meget feilagtigt og meget uretfærdigt.

I autobiographien vil man først og fremst fæste sig ved den pietetsfulde maade, hvorpaa han nævner sine forældre, hvad der er et saa meget mere tiltalende træk, som kjendskabet til hans ulykkelige fars domfældelse og henrettelse og hans mors visselig ikke faa feiltrin maa forudsættes at have været almindeligt og at have øvet sin indflydelse i de kredse, hvor han som ung mand søgte sin tjeneste. Dernæst giver han alle, med hvem han kom i forbindelse, en smuk og værdig omtale, og af talrige notater i ministerialbogen fremgaar med den største tydelighed, at hr. Zacharias var en meget nidkjær og virkelysten geistlig, der stod i det bedste forhold til sin biskop og til provstiets prester, hvoraf han med flere pleiede et varmt venskab.

De talrige reiser, han melder om, til alle aarstider og i al slags veir og føre, viser, at han har været en stærk og kraftig mand, hvis helbred først paa hans gamle dage begyndte at svigte. Han laa da oftere tilsens, meddeler han, enkelte gange endog flere uger itræk, og capellanen fik bære dagens byrde alene.

Autobiographien, der er skrevet i juni 1654 og ligesom de udførlige embedsmæssige anførsler i ministerialbogen vidner om en helt igjennem sympathisk, arbeidsom, dygtig og alvorlig mand, lyder bogstavret som følger:

In Nomine Domini Jesu Christi

Zacharias JonSøn Skancke, fød 1601 den 4 Octob: udj Nordfiord, i. Indvijs Præste-gield, paa Præstegaarden Langveed i Bergen-huus Stijfft, af ærlige Hederlige æcte Forældre: Hans Salig Fader, Hederlig oc Høylærd Mand, Mester *Jon MogenSøn Skancke*, Sogne-Præst til Indvijs Præst-gield oc Religions Proëst ofver Nordfiord¹⁾.

Hans Moder S. Afgangne ærlige, Dydige oc Meget Gudfryctige Qvinde, *Magdalena Anders Daatter Faas*: S. Mæst: Anders Faassis Daatt: Bis (!) da till Bergen Stijfft¹⁾.

¹⁾ *Mag. Jon Mogenssen Skancke*, formentlig af den jemtlandske adelsæt, hvis vaaben, en aflugget fod, han førte i sit segl, [og bror af den Zacharias Mogenssen, der fik borgerskab i Bergen 1588] tog magistergraden i Rostock 1593, blev rector i Bergen 1594, men afsat allerede 1595. Han drog til Kjøbenhavn for at søge andet embede, kom her i det blaa taarn for mishandling af sin hustru, men slap ud, da han lovede bod og bedring og blev i 1596 sogneprest til Indviken og senere provst i Nordfiord provsti i Bergens stift. I 1617 anklagedes han for ægteskabsbrud, ulovlig handel, embedsforseelser og for sin gamle tilbøielighed: tyrannisk adfærd overfor hustruen. Ved capitelsdom af $\frac{1}{8}$ 1617 blev mag. Jon afsat fra sine embeder, samtidig faldt skilsmisdom mellem ægtefællerne, og ved civil dom blev han endelig dømt fra livet og henrettet i 1618.

Hans hustru *Magdalene Foss*, der først havde været gift med sogneprest til Bergens Korskirke mag. Hans Jørgensen, var datter af Bergens biskop 1583—1607 mag. Anders Foss og Marine Robertsdr. Geisaust.

Der Gud dennem met denne Unge Søn hafde begafvet, hafve de straxen Gud Herren sin Skabere formedelst Daaben Offret: effter Christe Ord: Luc: 10. Lader smaa Børn komme til mig oc forhindrer dem icke: Tj Jeg Siger eder, Guds Rige høre saadanne til; er saaledis formedelst den Hellige Daab Afvaschet oc aftørt af Sine medfødde oc Oprindelige Synder; Indsat udj vijnstocken den Herre Jesu Christo til Guds Søns oc Christi Rigis Arfving at blifve: siden den tijd hafve de hiemme udj Huusene opdraget hannem met sine Brødre i Herrens Fryct oc paakaldelse, lært Læse af sin S. Moder, først i den Dansche A. B. C. indtil hand lærte kiende Bogstafvene, lærde læse oc Siden videre hannem Undervijste: Omsider Ladet Lære læse i den Latinsche A. B. C. oc effterdj ingen Mæster er fød, uden en som er Christus: Saa hafve hans S. Forældre i hans Alders 9 aar forsænt hannem til Bærgen Skole; Hvor hand var et Aar: Kom saa hiem for hans Svaghed Schyld, hand bekom af Børnekopper, var saa for den Svensche Feidis schyld hiemme til hans alders 12 aar. Er saa forsænt paa Ny til Bærgen schole, hvor hand Aar effter Andet blev hiembkaldet 1619 der den Gruelige Pæst udj Bærgen Grasseret, er scholen opgifven oc hand hiembsænt til S. Moder, efftersom hans S. Fader da i Herren var hen Saafved. Men om foraaret 1620 in Februa: blef hand revoceret oc kaldet til Skolen igien, veed dend Hederlige oc Høylerde Doctor *Niels Paaschis*¹⁾, Biscop udj Bærgens Scrifvelse, oc hafver saa continueret veed hans hielp oc bistand sin Skole gang indtil 1623..

Anno 1623 udj hans Alders 22 Aar er hand med dend

I Indvikens kirke hænger portræter af dette ægtepar, der havde syv børn, hvoraf 1. ovenn. hr. Zacharias Skancke, 2. Karen Skancke, gift først med Truels Jensen og derpaa (før 1623) med Søfren Christophersen Glad, 3. hr. Mogens Skancke, sogneprest til Lyster, 4. hr. Hans Skancke, capellan ved Bergens Korskirke og 5. hr. Theophilus Skancke, sogneprest til Egersund.

Adskillige oplysninger om mag. Jon og hans familie findes i Norsk Herredags Dombog for 1623 i Dansk Rigsarchiv; se ogsaa Axel Kielland „Familien Kielland“ 1897 s. 210, 213 flg. og R. Svendsen „Ringsaker Kirke“ s. 68 flg.

¹⁾ Dr. *Niels Paasche* var biskop i Bergen 1616—1636. Gravplade i Bergens musæum.

Hederlige oc Høylærde Mands Doctor Niels Paaschis Bischops udj Bærgens: Saa oc den Hederlige oc meget Høylærde Mands Mæster *Engelbert Jørgensens*¹⁾ sin Skole-mæsters minde, ja oc promotiön draget fra Skolen, bevæbnet, berystet oc beprydet met deris Testimonijs til Kiøbenhavn neddraget: Hvor hand (Deo adjuvante) er ankommen 24 Septemb: oc sig strax præsen- teret for den Hederlige oc Høylærde mand Doct: Caspare Broch- man, Rectore Academiae, af hannem examineret oc met Andre flere den tijd forsamlet under den Hederlige oc Høylærde Mand Mæst: Hans Johanne Alano, Professore Græcæ lingvæ, Academiae Decano, cornua deposuit | ut dicitur | 28 Sept. In Mense Decembri er hand med Andre Studiosis til examen publicum admitteret, effterlat oc tilstæd ab Academiae Theologis. Hvor var primarius den Hederlige oc meget Høylærde Mand Doctor Cort Aslacksøn Bergensis, Theologiæ Professor Summus et Cænobii inspector, oc blef saa ad Regiam mensam introduceret 23 Decemb: [1]623. Hafver continueret oc holdet ved indtil 1625 in Majo, der det Høylouflig Academj blef opgivet, for den Grasserende Pæst som var antændt, saa alle hafde forlof hiemb at Reyse. Drog saa til Bærgen; derfra hiemb til sin S: Moder udj Nordfiord; reyste derfra til Waage i Guldbrands-dallen: fra Waage til S. H. *Hanss*²⁾ i Faabærg forskrefven; fortøfvede der faa Uger oc for den ofver- hængendis Winter drog hand Hiemb til Nordfiord til sin Salig Moder Magdalena Anders Daat: Faas oc var der Winteren offver.

Anno 1626 kom udj Handling met den Hederlige oc Wæl- lærd Mand S: H. *Knudt Bang*³⁾, Sogne-Præst til Sælløe udj Nordfiord at blifve hans Medtienere, hvilcket blef veed den time- lige Død forkortet, som hedenkallede hasteligen den S. Mand, effterdj Gud er Underlig i sine gierninger, som hasteligen for- andrer Mennischens tijder, dager oc Maaneder oc aar som Dan: 4. Blef saa af den Hederlige oc Wællærd Mand H. *Jona Peder-*

¹⁾ Mag. *Engelbrecht Jørgensen* blev 1619 rector i Bergen og i 1622 tillige sogneprest til Hammer; sogneprest til Bergens Domkirke 1647—† 1659.

²⁾ Hr. *Hans Knutsen Munch* var sogneprest til Faaberg 1605—1627.

³⁾ Hr. *Knud Nielsen Bang* blev 1614 pers. capellan og ikke meget senere sogneprest til Selje.

son¹⁾ Sogne Præst til Kaars Kircken udj Bærgen forsænt oc forskrefven til hans S. fader dend Hederlige oc Wællærde Mand H. *Peder Pederson*²⁾ Sogne-Præst til Alle-stæd-houg, oc Proëst udj Nordlanden, at være hans Mædtienere: Men effter Som Alting haffuer sin tijd, Eccles: 3 ad nihilum Factum e[st], alio interveniente Deo ordinante: Er forsænt af dend Hederlige Mand H. Peder til *M. Peder Skiieldrup*³⁾, Bischop offuer Trundhiemb blef der Vinteren offuer hoes dend Hederlige oc Høylærde Mand Sl. *Hans Søfrenson* Skolemæster udj Trundhiem gick hannem effter Ordsprockets liudelse: Homo proponit; Deus disponit.

1627 for Kyndels-misse, er Hand kaldet af den Hederlige oc Wællærde Mand H. *Zacharia Christopherson Holck*⁴⁾, Sogne-Præst til Wæddøm oc Religions Proëst ofver Rombsdallen, at være hans børns informatorem: For Paasche blef hand aff ærlig oc Welforstandig Mand S. *Eylert Christopherson*⁵⁾, Backe Klosters Fouget, oc hans Broder *Caspar Christopherson*⁵⁾ kaldet at informere oc Undervise deris Børn udj Bogelig Konster: var der til S. Hans tijd.

Er saa formedelst sin S. Moders schrifvelse efter dend Hederlige oc Høylærde Mand S. Doctor Niels Paaschis Bisp til Bærgens commend. oc befalning derfra kaldet, sig strax til Bærgen at forføye, hvor hand er ankommen oc af den S. Høylærde Mand Doctor Niels Paasche forskrefven oc Sænt til den Hederlige oc Wællærde Mand H. *Daniel Pederson*⁶⁾, Sogne-Præst til Findaas udj Syndhaar Leen at blifve hans Capellan oc Med-tienere.

Paa Weyen fra Findaas til Bærgen er hand ankommen til

¹⁾ Hr. *Jonas Pedersen* var sogneprest til Bergens Korskirke 1619—1671. Hans datter Kirsten Jonasltr. var gift først med byskriver i Bergen Hans Thomassen Ruus og derpaa med borgermester s.steds Lauritz Søfrensen Brøgger.

²⁾ Hr. *Peder Pedersen* var sogneprest til Alstahaug i Søndre Helgeland 1600—1639.

³⁾ Mag. *Peder Jensen Schjelderup* var biskop i Trondhjem stift 1622—1644; døde 1646, skifte ²⁸/₇ 1647.

⁴⁾ Sogneprest til Veø 1609—omkr. 1653.

⁵⁾ Af Familien *Scholler*, se dette tidsskrift 2 V s. 221.

⁶⁾ Sogneprest til Finnaas 15[98]—1628.

Tyes-næs, oc af dend Hederlige oc Wællærde S. H. *Abel Rasmussen*¹⁾ der Sogne-Præst oc *Christen Sørensen*²⁾ udj Aalviig Fougden, kaldet at informere deris Børn; var paa Tysnæss hoes H. Abel til S. Michaelis: Er derfra kaldet af dend Erlige oc Velforstandige Vise Mand, *Rasmuss Lauritzøn Stud*³⁾, Raadmand udj Bærgen oc Gische Klosters Ombods-mand, til hans Børns Skolemæster at være, Var der et aar omkring.

1629 Michaelis tijd drog derfra, met villie oc venschab, til Stadvanger | spe melioris fortunæ | det er Forsøge Lycken naaget bedre, som Ordsprogett Liuder. Kom saa til den Hederlige oc Wællærde Mand H. *Christen Pallesen*⁴⁾, Sogne-Præst udj Gand, som hafde hans Fræncke, *Dorothea Baltzers-daatter*⁴⁾, saa straxen blef kaldet af den Hederlige oc Wællærde Mand H. *Samuel* paa Find-øen⁵⁾, at Lære oc Under-verse hans Søn a pueris sua fundamenta, saa oc hans syster, udj deris Børne-lærdom oc Catechismo, hvilcket hand effterkom et aar omkring.

1630 veed Michaelis tijder tog der afscheed oc drog til Bærgen til sin Broder H. *Mogens*⁶⁾ med Tiener til Kaars-Kircke, oc begiærede ydmygeligen af Doctor Niels Paasche Bischof oc af Lectore den Hederlige oc Høylærde Mand M. *Jonas Sørensen*, hans Modersystems *Dorothea AndersDaatter Faassis*⁷⁾ Mand, de hannom vilde commendere oc forschrifve til den Hederlige oc Høylærde Mand M. *Niels Simonsøn Glostrup* Superintendt offuer Christianiæ oc Hammer Stiftt effter Ordsprock: Si non pluit hic, tandem pluit alibj, er saa til den S. Mand Ankommen veed

¹⁾ Sogneprest til Tysnes 16[16]—1636.

²⁾ Foged i Søndhordland?

³⁾ *R. L. Stoud* døde 1650 som borgermester i Bergen.

⁴⁾ Hr. *Christen Pallesen Trane*, sogneprest til Gand 1600—1650, var gift med Dorthe Baltzersdtr. Skancke, der overlevede ham. Hun har maaske staaet i slægtskabsforhold til den Baltzer Skonck, der blev begr. $14/5$ 1644 i Christiania.

⁵⁾ Hr. *Samuel Lauritzen Lind* var sogneprest til Finnø 1614—1650.

⁶⁾ Hr. *Mogens Skancke* blev fra resid. capellan til Bergens Korskirke i 1645 sogneprest til Lyster og døde 1675 efterladende descendents i bondestand.

⁷⁾ Mag. *Jonas Søfrensen*, født 1585, blev i 1616 rector i Bergen, 1619 lector og 1621 tillige sogneprest til Fane; døde 1651. Hans hustru *Dorothea Foss*, biskopens datter, havde tidligere været gift med læge i Bergen *Villads Adami* fra Randers, der $25/5$ 1603 blev dr. medicinæ i Kjøbenhavn.

Martinj tijder oc hannem sine Testimonia oc forberørde Høylærde Mænds commendatz offereret oc lefveret. Blef af den Hederlige oc Høylærde Mand M. Niels Simonsøn Glostrup straxen forsænt til S. Hederlige oc Vellærd Mand H. *Jørgen Knudson*¹⁾, Sogne-Præst udj Skeen, hans Residerendis tienere udj Guds Ord til Soleimb hærret at være, er Ankommen til Brevijg oc der ofverleverede den S. Hederlige Mand Bispens Scrifvelse, fulde hannem optil Skeen, hvor hand hvilede Juele Høytiden offuer, met Prædicken Soleimbs oc Mæleimbs Kald opvarede (!). Blef effter Høytiden forsænt til Christianiam til den Hederlig oc Høylærde Mand M. Niels Simonsøn Glostrup met sit Kalds Breff fra den S. Hederlige Mand H. *Jørgen Knudtsøn Sogne-Præst* i Skeen oc Proëst ofver Tientaget med begiæring hand hannem til sin Medtienere i ordet til Solleimb oc Melleimb Residerende vilde Ordinere oc Indvijje; er til Christianiam Ankommen 23 Janua: 1631. Den 23 Januarij (!). Den 25 Janua:²⁾ die Conversions Paulj Som en Onsdag indfald, er hand med Hænders paalæggelse med Bøn oc paakaldelse til Gud, effter Apostolische oc de Hellige Forfædris schick oc vedtagen Sedvanne, inaugureret oc indvijet til det Hellige Ministerium oc Prædicke Embede, bekommet Mact oc Myndighed at Prædicke oc Lære Guds Hellige oc Saliggjørendis Ord reent oc ræt. At betiene de hellige oc Høyværdige Sacramenter Ligesom de af Christo Sielf ere indschickede. Drog saa met dette sit inaurede (!) oc Indvijede Bref oc Vidnisbyrd til Skeen til den Hederlige oc Wællærde Mand S. H. *Jørgen Knudson* hannem det offererede oc lefverede: Hafver saa met H. *Jørgens* minde oc befalning In Nomine Jesu Christi Siunget | ut dicit | sin første Mæsse udj Soleimb Kircke Die Purificationis Mariæ, Kyndelmissedag, som vi det kalde. Tiente saa den S. Hederlige oc Wællærde Mand for en Residerende Capellan till Soleimb oc Mælleimb Meenighed 1631 oc 1632.

1) *Kr. Jørgen Knudsen Gundeslev* var sogneprest til Skien 1627–1657. Fik ²¹/₁ 1628 kgl. bevill. paa ligesom sine formænd at have Solum og Melum annecteret Skien presteembede mod for disse sogne at holde en resid. capellan.

2) Han aflagde den geistlige embedsed ²⁶/₁ 1631.

Der Gud den høyeste, som regerer o(c) veed alle Mennischers hierter, oc sæt dem et Maael oc vijs tijd at lefve udj denne Verden, hafver 1633 Heden kaldet effter sin behagelighed den Hederlige oc Wellærde Mand H. *Michael Madtson*¹⁾ Sogne-Præst her udj Sille-giord: da haffuer denne Meenighed straxen anholdet hoes den Wælb: Mand S. Eijler Urne da Lands-Herre oc befalnings Mand ofver Brads-leen (!), at hand vilde concedere oc deris begiæring efterlade oc Stadfæste hannom i den S. Mand nu i Herren hensofved sted til deris Sogne Præst oc Siæle Sørgere at være. Effter Anmodning oc deris begiær er hand samtyckt af den S. Welb. Mand Eijler Urne: oc met hans Scrifvelse forsænt oc fremschicket til den Hederlige oc Wellærde Mand H. *Jens Michaelson*²⁾, Sognepræst til Hvidisøe oc Religions Proest ofver Øfre Tælle-marcken eller Skatlandet.

Den 5 Majj, Dnica Misericordias Domini er hand her i Sille-giords Kircke af Meenige Almuffve voceret oc kaldet i Proestens Nærværelse met hans ja oc minde til Sogne-Præst oc deris Siælle-sørger at værre. Hvorpaa hand bekom den Hederlige oc Høylærde Mands S: M. *Thomas Cortzon Wegner*, Bischof til Stadvanger, Confirmation, dateret Stadanger (!) den 13 Julij 1633.

Saa oc den S. Wælb. Mand Eijler Urnetz, da Landsherre offuer Bradsbærg Leen Confirmatz, dateret Kong. Maytz. Toldboe for Skeen den 25 Septemb. 1633.

Effter At Gudt hannem til denne Hederlige Bestilling oc Gudelige Embede hafver beschicket ec forfremmet: Haffver sig ærindret Guds egne Ord: Gen: 2 v. 18: Det er icke gaat Mennischen er ene: Wj ville giøre hannem en Mædhielp, oc det Salomon siger i Prædickerens bog 4 cap. v. 10; Wee den som er ene; naar hand falder, da er den ingen Anden som Hielper hannem op, v. 11. Oc naar tho ligge til sammen, værme de sig, Hvorledis kand en allene blifve varm? v. 12. En kand offverfaldis, men tho kunde staa imoed; Thj En tredobbelt Snor rifvis icke lættelige Sønder. Hafver saa beilet til den ærlige, Dygdige oc Gudfryctige Qvinde *Dorothea Jørgens Daatter*, Salige

¹⁾ Hr. *Michel Madssen Aalborg* var sogneprest til Seljord 1612—1632.

²⁾ Sogneprest til Hviteseid 1622—1633.

Jørgen Nielsøns, førige Raadmand her udj Skeen efterladende Daatter. oc blef trolaafvet met hænder den 30 May Die Ascensionis Domini [1633] af dend Hederlige oc Wællærde Mand Hr. Jørgen Knudsøn, Sogne-Præst til Skeen oc Religions Proëst offerver Tiende Taget; Er siden Dominica XVIII Trinit. her udj Sillegiords Kircke, effter Christelig veedtagen schick, med Bøn oc paakaldelse til Gud Indvijet til det Hellig Ecteschab, met for^{te} ærlige, Dygderige oc Gudfryctige Qvinde Dorothea Jørgens daatter, Salig udj Herren: Boede met hænder hen veed 10 Aars tijd.

Gud Herren har velsignet deris æcteschab ined Siuff Deylige Børn, Tvende Sønner, fem Døttre, hvor aff en Søn oc fire Døttre igien lefve.

Anno MDCXLIII Die Laurentij, 10 August, effter hand paa det Andet Aar sad Encke-Mand fra 1643 in Mayo til 1644 den 10 Augustj, er hand af den Hederlige oc Wællærde Mand H. Jørgen Knudsøn Sogne-Præst til Skeen Trolaafvet met den ærlige, Dygderige oc Gud-fryctige Pige *Sarcke Jans Daatter*, som da var hoes S. Borge-mæster *Johan Trinne-pool* oc hændis Fader Syster *Karene Giertz daatter* nu Salig i Herren.“

Hr. *Zacharias Skancke* døde $^{22}/_1$ 1689 i Seljord; gift 1) 1633 i Skien *Dorothea Jørgensdtr.*, † mai 1643, datter af raadmand Jørgen Nielsen, gift 2) $^{3}/_{11}$ 1644 i Seljord *Sarcha Jansdtr.*, † $^{26}/_8$ 1705, 79 $\frac{1}{2}$ aar gl. i Seljord, datter af handelsmand og jordegodseier i Skien *Jan Gjertsen* [Groll?], hvis søster *Karen Gjertsdatter* var borgermester *Jan Corneliussen Trinnepols* første hustru. Hr. Skanckes enke levede i trange kaar; hun brugte „det hende bevillede gods i Haugstuuen i Fladdal“ og var i 1693 „saa fattig, at hun intet kunde betale betale i consumption, men fik det lille, hun behøvede, af sin svigersøn sognepresten“. (Retsprotokol 6422 fol. 77, 103 og 130).

Om hans børn kan meddeles følgende:

1. *Elisabeth Skancke*, gift først $^{3}/_8$ 1662 med Torgiuls Olufsen Haugstuvén, begr. $^{31}/_1$ 1664, og derpaa $^{6}/_{11}$ 1665 med Niels Gunnulfson.
2. *Christense Skancke*, død $^{11}/_4$ 1710, 76 aar gl., gift først $^{21}/_8$ 1664 med Even Garvig og derpaa $^{4}/_7$ 1702 [!] med Jesper Jensen Garvig.
3. *Jon Skancke*, begravet $^{14}/_4$ 1658.
4. *Maria Skancke*, død $^{26}/_2$ 1708, 70 aar gl., gift først $^{21}/_8$ 1664 med Romund Brekke, begr. $^{2}/_6$ 1666, og derpaa $^{10}/_{11}$ 1667 med Tjøstulf Jøransson Granelien.
5. *Maria Skancke*, jr., født $^{10}/_8$ 1655, gift $^{2}/_2$ 1672 med hr. *Daniel Wolf*, der var født $^{18}/_{11}$ 1635 i Skien og søn af seilmager Michel Nicolaisen Wolf og Catharine Lorentzdatter. Han blev 1671 capellan hos hr. Skancke, indsat i embedet $^{22}/_7$, s. a., succederede ham som sogneprest 1689 og døde $^{16}/_2$ 1713. Ved det efter ham afholdte skifte $^{2}/_{11}$ 1713 levede enken og 3 børn:

Daniel Wolf, myndig, Christian Wolf, døbt $\frac{23}{11}$ 1684, og Catharina Wolf, døbt $\frac{9}{4}$ 1693¹⁾.

6. *Anders Skancke*, døbt $\frac{29}{11}$ 1657 og begr. $\frac{74}{2}$ 1658.

7 *Gabriel Skancke*, født $\frac{21}{8}$ 1659, var død før $\frac{19}{5}$ 1684, paa hvilken dag hans efterladte trolovede, Anna Pedersdtr. lod døbe deres søn *Lauritz Gabriel Skancke*.

8. *Magdalene Skancke*, „den yngste datter“, født $\frac{13}{3}$ 1661, blev gift først $\frac{14}{11}$ 1681 med *Jens Pedersen Skanderup*, der døde $\frac{6}{10}$ 1692, vel 43 aar gl. paa Klomsæt, og derpaa $\frac{11}{6}$ 1698 med Gunlek Niculssen. Hendes søn Zacharias Skanderup omkom $\frac{30}{7}$ 1702, 15 $\frac{1}{2}$ aar gl., idet han red udi en myr for at jage op ællinger.

Om Hamarbispen Karl Jenssons æt.

Af N. O. Kolsrud.

Blandt Norges katolske prælater er der vel faa, som er bedre kjendt af almenheden end biskop Karl Jensson paa Hamar (1505/6—1511/12), og faa har som han vakt historikernes udelte interesse. Hans politiske stilling i den urolige tid ved begyndelsen af det 16de aarhundrede og hans romantiske skjæbne har været et tiltrækkende emne at behandle. Tiltrods for, at kilderne langt fra er saa fyldige, som man skulde ønske, saa harde dog givet stof nok til fantasifulde udsmykninger (Svaning, Huitfeldt) og aandrige historiske kombinationer (Keyser, Allen)²⁾, og endog i et belletristisk arbeide af nyere datum (J. B. Bulls „Mørke Aarhundreder“ I og II) spiller denne biskop en fremtrædende rolle.

Man har hidindtil maattet savne nærmere oplysninger om en ting, der dog maa antages at have nogen interesse, nemlig biskop Karls herkomst og æt. Fra de almindelig benyttede kilder³⁾ kan kun sparsomme bidrag hentes til kundskab om denne sag; hvad vi ved, indskrænker sig til følgende:

¹⁾ De øvrige børn var: Michael døbt. $\frac{1}{3}$ 1674 og begr. $\frac{10}{5}$ 1674, Martha døbt $\frac{13}{12}$ 1676 og død før 1713, Zacharias født $\frac{1}{11}$ 1678 og begr. $\frac{15}{1}$ 1680, Christian døbt $\frac{1}{1}$ 1681 og begr. $\frac{12}{2}$ 1684, Gabriel døbt $\frac{9}{10}$ 1683 og begr. $\frac{15}{1}$ 1684. D. Thrap: „Christianssands Stifts Præster i det syttende Aarhundrede“ s. 180 har om disse flere meningsløsheder og fejl.

²⁾ Dr. L. Daae, der sidst har behandlet bisp Karls liv (Norsk hist. Tidsskr. 4. III [1905]) har brugt et andet princip for fremstillingen og derved opnået større paalidelighed.

³⁾ Den udførligste angivelse af kildematerialet findes hos Keyser og Daae.

Fra troværdigt svensk hold, at biskopen 1508 havde en søster, gift med Per Kempe i Medelpad; efter vidnesbyrd af samtidige diplomer og senere historiske optegnelser (Skiby-kroniken, Hamarbeskrivelsens bisperække, presterækken i Hovs hovedkirke paa Totn), at han var adelig, — ligesom ogsaa senere tider (biskop Jens Nilssøn, Arild Huitfeldt) sees at have tillagt ham navnet „Jæmt“¹). Man har hidtil ladet denne tradition staa ved sit værd uden nærmere at undersøge det faktiske forhold²).

Den i diplomer forekommende navneform er „Karl Jenson“; kun et eneste sted læses det svenske „Jönsson“ (D N II nr. 1022). Nu har altsaa Karls fader hedt Jens (Jenis) eller Jöns (Jönis), og begge former bruges i Jæmteland (dog hyppigst Jens). Det kan tænkes, at bispen er opkaldt efter sin farfar, og det vil derfor ikke være uberettiget at søge som hans far en jæmtelænding ved navn Jens Karlsson.

En saadan mand findes virkelig, og hans navn forekommer i breve mellem aarene 1435 og 1476. Med hensyn til tiden passer dette udmærket; thi den senere biskop Karl blev i 1486 indskreven som student ved Rostocks universitet. Idet vi indtil videre forudsætter her at have fundet den rette, vil vi undersøge slegtsforholdene lidt nærmere.

I 1430—40aarene møder vi paa gaarden Hov (Hackås sogn) i Jæmteland en familie, bestaaende af enken Radgerd Ketilsdotter, hendes fem sønner Per, Ørjan, Erik, Jöns og Olav Karlsønner samt en dotter Christina. Samtlige disse mænd forekommer siden i flere breve, nævnt med forskellige epitheta: saaledes kaldes Per, Jens og Olav „beskedelige mænd“; Ørjan og Erik nævnes endog „velbaarne mænd“. Vi har da her at gjøre med en jæmtelandsk adelsæt; men naar det gjælder

¹) Dette tilnavn findes ikke samtidig brugt om biskop Karl, men det forekommer ingenlunde sjelden som saadant ved andre personer (f. eks. Jens Jamt (D N VII nr. 706), Per Jamt (D N XIV 788)).

²) Dr. L. Daae formoder (Kong Christiern den Førstes norske Historie [1879], s. 85 Note 1), at biskop Karl er en nær frænde, maaske en brodersøn av Kong Karl Knutssons hærfører hr. Ørjan Karlsson, men i sin ovenfor nævnte afhandling i Norsk hist. Tidsskr. har han ikke genoptaget denne formodning.

spørgsmaalet om, hvorvidt bisp Karl paa Hamar tilhører denne æt eller ei, vil man vel fordre stærkere grunde for at antage et saadant slegtskab, — hvorvel der intet urimeligt kan siges at være i denne tanke.

En sikrere vei vil det derfor være at undersøge det heraldiske materiale, som kan findes at være til støtte. Hverken den norske eller den svenske sigillsamling er endnu bragt op til den tid, vi har for os; det norske diplomatarium giver som regel ingen besked om seglenes udseende (en undtagelse danner dog de sidste bind); det svenske diplomatarium fra 1401, hvilket stadig beskriver de sigiller, som findes, er endnu ikke rullet længer end til 1420. — Et held er det derfor, at vi har bevaret et forseglede brev¹⁾, hvoraf vi kan lære bisp Karls (vaaben-)mærke at kjende. Dette viser sig at være et krokot ben med en spore (?) — knæet mod venstre for beskueren —. Omskriften er ulæselig; men det er ikke tvil underkastet, at det er bispens eget segl, som vi her har for os; thi det er brevets eneste, og udtrykket „nostro sub signeto“ giver sikkerhed nok.

I det norske diplomatarium er der trykt en mængde breve fra Jæmteland, hvilke saa godt som alle tilhører Kgl. Vitterhets-, Historie- och Antikvitets-Akademien i Stockholm. Ved et par af disse er seglet bevaret for brødrene Per og Jens Karlssønner²⁾. Efter henvendelse blev der³⁾ ved godhed af riksantikvarien, hr. Hans Hildebrand, meddelt mig oplysninger om seglenes udseende. Disse viste sig af det tilsendte rids at være ganske smaa og utydelige, det ene endog sønderbrudt; men allerede ved første øiekast fremgaar ligheden med bisp Karls segl. Paa begge to er (vaaben-)merket en ophøiet figur, der kun tør antages at være

¹⁾ Trykt D N I 1020. Originalen tilhører Deichmanske bibliotek i Kristiania og opbevares i rigsarkivet sammesteds. Ved undersøgelse fandt jeg, at seglet, som er trykt i rødt lak paa papir, var noget beskadiget, saa at hjelmen og løvverket var utydeligt; men selve vaabenskjoldet er helt. — Seglet er ogsaa bevaret ved et pergamentsbrev i Danske Selskabs samlinger i Kjøbenhavn (D N V 958).

²⁾ D N VI 530. 3 og XIV 55. 1.

³⁾ Under 15de jan. 1906.

et kroket ben, med knæet mod venstre (for beskueren) paa Pers sigill, mod høire paa Jens's.

Det vil saaledes af ovenstaaende kunne siges som ganske sikkert, at alle disse tre mænd tilhørte samme æt, eftersom de var fra samme landsdel og førte det samme merke i sit vaaben-skjold. Dette er intet andet end det saa vel kjendte Skanke-vaaben; men om Jæmtelandsætten hænger sammen med den sydnorske af samme merke, kan ikke her paavises. Det tør derfor være passende indtil videre at omtale den slegt, vi her har for os, som Jænte-Skankerne.

At lede op igjen de gamle storætter i middelalderen er ingenlunde noget endeframt arbejde; thi det diplomatariske materiale er ikke altid det bekvemmeste for genealogiske undersøgelser. Imidlertid er det forholdsvis let at finde rede paa Jænte-Skankerne, og jeg vil i det følgende fremlægge, hvad jeg har kunnet samle. Det har væsentlig personalhistorisk interesse.

Af de ovennævnte søskende paa gaarden Hov omtales Christina i 1435, idet hendes brødre Ørjan, Jens og Olav løste hende ud af fædreneerven, vistnok i anledning af hendes giftermaal¹⁾. Medgiften maa siges at have været ganske betydelig: 300 mark sølv i gode penge, desuden kopper og gryder, hendes klæder — kaaber, kjortler og linklæder — og endelig 50 mark for „anden del“, som hun havde i gaarden (D N XIV 48)²⁾.

I 1438 om vaaren solgte Radgerd Ketilsdotter med sam-

¹⁾ Sml. D N III 954, hvor Bjørn i Kluksaas giver sin dotter Christina hendes medgift og løser hende fra gaarden. Dette blev gjort i hendes „velfaraøl“.

²⁾ Maaske er hun identisk med den Christina Karlsdr., som ifølge sin egen bevidnelse (dat 1482) havde været gift med Ingemund, der tillige med sin broder Anund havde brugt Hunga (Bodsjö sogn) (D N XIV 149). Det turde da være hendes æt, som ved 1550 sad paa Hunga; vi finder nemlig navne, som er egne for Hovs-ætten: Olav Jensson i Hunga (1548/53) udløste i 1548 to unævnte søstres odelsret i gaarden ved at betale til hver af sine svogre, „god mand“ Halvard Olsson i Helle (Brunflo) (1535/48) og Sven Persson i Stavanæs (Stamnäs i Refsund) 10 mark samt $\frac{1}{2}$ mark i sone (D N XIV 850). — Jens Jensson i Hunga betalte 1553 til sin søster Kirstin Jensdr. i Fjale (Fjåle i Refsund) og hendes bonde 6 mark i penge og 6 mark i jord, som var $\frac{1}{2}$ tredjung i østre Fjale, og til sin (ugifte?) søster Gertrud 12 mark, alt for deres odelsbyrd i Hunga (D N XV 632).

tykke af sine sønner og maager ¹⁾ gaarden Heglid (Häglet i Sunne) til provsten hr. Ilian (D N III 742). Denne gaard har saaledes hørt til fædrenearven, og det ser ud til, at der endnu var sameie mellem brødrene. Selve hovedgaarden, Hov, vides ikke at være bleven delt, hvorimod andre til ætten hørende gaarde er blevet udskiftet. Saaledes fik ialfald Erik af sine brødre Ørjan og Olav deres eiendom i Vesterhus (Frösön) mod at give afkald paa sin del i Hov, hvorom udstedtes brev af fire raadmænd i Trondhjem høsten 1438 (D N III 747).

Saavel Erik²⁾ som Olav var døde i 1488 uden at have efterladt sig børn (D N III 965).

Hov gaard blev i Ørjan Karlssons eie, indtil han — vistnok paa grund af sin fremrykkede alder — i 1470 giver sin søn Karl den ene halvpart med alt tilliggende gods, medens han samtidig overdrager ham at bruge den anden halve del til faderens bedste og behov. Ørjan nævner sig ved denne leilighed som ridder; han kaldes i 1450 „herre“ (D N XIV 81) og faa maaneder før „velbaaren mand“ (D N VI 530), men er i 1438 kun „beskedelig mand“ (D N III 747). Sandsynligvis er han — som dr. L. Daae mene.³⁾ — identisk med Kong Karl Knutssons Hærfører Ørjan Karlsson, der i slutten af 1452 og begyndelsen af 1453 gjorde indfald i Norge til bedste for sin herres sag. I saa fald tør han være slaaet til ridder af kong Karl ved kroningen i Trondhjem høsten 1449; i Norge anerkjendtes han dog ikke som saadan, idet norske mænd alene omtaler ham med hans snaue Navn „Jyrjan Karlsson“; derimod nævner kong Karl ham „herre Ørjan“⁴⁾. Senere blev han medlem af kong Karls svenske raad og indehavde 1457 Stillingen som „förlåfvare“ paa Stokkholms slot⁵⁾. Men da kong Christjern I samme aar indtog

¹⁾ Der har saaledes været flere døtre paa Hov; men kun Christina kjendes.

²⁾ Som „velbaaren mand“ (D N XIV 68) tør Erik være identisk med den Ericus Karoli armiger, der var tilstede i Kalmar 21. juni 1471 som medlem af Norges og Danmarks riges raad (D N III 893).

³⁾ Kong Christiern den Førstes norske Historie, s. 85.

⁴⁾ Diplomatarium Christierni Primi, ed. C. Wegener, s. 46 sammenlignet med med s. 53 f. (= D N VIII s. 382).

⁵⁾ A. A. v. Stiernman: Svea och Götha Höfdinga-Minne (Stockholm 1756), s. 13.

byen, blev hr. Ørjan, kansleren dr. Ryting og flere af Karls tilhængere fangne og mishandlede af de danske.

Dette omtales først af den samtidige 2den fortsætter af Rimkrøniken¹⁾, og siden i et meget troværdigt haandskrift fra slutten af det 15de eller begyndelsen af det 16de aarh., hvilket bærer titelen „Danske Kong Christierns Handel“²⁾.

Hr. Ørjan var død 1477³⁾; hans enke Margrit Jensdotter var vistnok hans anden hustru, og maa have været gift før, eftersom hun ved denne tid havde to voksne sønner, hvilke hun nævner som Knut og Gjord Perssønner, medens hun i samme brev ikke kalder Karl Ørjansson sin søn. Hendes herre hr. Ørjan havde givet hende til rette morgengave Gillestad og Løvdeberg (i Hackås); disse gaarde solgte hun nu til Karl paa Hov for 50 mark (D N III 917); han havde allerede tidligere (1475) af Lindorm Nilsson kjøbt to systerlodder (tilhørende hans hustru og dennes syster) i gaarden Gillestad for 8 jæmtske mark, og endda en „systerdel“ blev i 1523 lagt til det øvrige, idet Karls søn Ørjan paa Hov kjøbte denne part af Ingemund og Olav Ingemundsson i Loke (Lockne)

¹⁾ Twå gamla Swenske Rijn-Krönikor, udg. af Joh. Hadorph (Stockholm 1674), I s. 463:

„Tha lät Konung Christiern gripa äpter Biskops*)taal.
Swa manga han hade miszlänckte i waal:
Doctor Ryting Konung Karls Canceläre war,
Ther sine troheet med ährom bar,
Her Niels Pederson Gramso ok flere,
Ok manga andra mere;
Her Ørjan Karlson then sköna Man,
Förty Erkebiskopin räddis för han,
The leto them alla pijna,
Ok sade thet the drogo alla ena lijna:“

*) Erkebisköp Jüns Bengtsson Oxenstjerna.

²⁾ Handlingar rörande Skandinaviens Historia V (1818), s. 12 f.:

„Item tenken huru han (∴ Christjern) lot gripa herr Ørjan Karlsson, doctor Ryting, Sten Bengtsson ok manga andre dandemend, borgare i Stokholm, ok lot setja dem i tornet för lygn skuld, ok lot taga bort en del hvat de ätte; somliga lot han pina at de blive död der utäv, ok somliga at de miste deris helbrygde; somlige blevo ok lenge i järnen, at de blivo stimpare mot Guds ära ok rätt ok hans Konungsliga ede etc.“

³⁾ D N III 917. Han kan saaledes ikke, som Stiernman mener (anf. skr s. 13), være den samme, som Ørjan Karlsson, der 1498 var hovedsmand paa Öresten.

for 10 jæmtske mark (D N III 910; XIV 392). — Karl Ørjansson har ikke arvet sin faders ridderværdighed; thi han er kun „beskedelig“ og „hæderlig“ mand (D N III 917, 938). I 1488 var han død (D N III 965).

At den nys nævnte Ørjan Karlsson paa Hov var hans søn, bliver sikkert derved, at denne i 1526 af Sven i Heglid oppebar en hest for sin odelsret og tiltale i denne gaard (D N XIV 561). — Ørjan og hans syster Anne var vistnok i 1488 endnu umyndige, eftersom de havde ombudsmand for rette og ikke selv kunde møde (D N III 965). Første gang han sees at være opnævnt som domsmand paa tinge, er i 1500 (D N III 1017), og siden er han meget benyttet som saadan, som vidne eller besegler ved forskellige transaktioner (en række breve i D N), sidst 1530 (D N XIV 696).

Da Anne Karlsdotter blev gift med Per Jonsson, blev Hov og Gillestad opmaalt i mælingstal, og Anne, som havde faaet den sidstnævnte gaard som sin del, havde da „inde med sig“ 20 lod sølv mere end broderen; men han eftergav hende dette „for dannemænds bønns skuld“. Siden, da hr. Erik Andersson, kirkeherre i Ovik og landsprovst over Jæmteland, var paa Hov og „gjorde hustru Anne i Gillestad sin rede“ (∴ meddelte hende sakramentet) blev hun tilspurgt af sin brodersøn Per Ørjansson i Hov, om hun havde faaet sit rette bytte og arv i hans faders gods. Dertil svarede hun, at Ørjan havde gjort hende god skjel og lovet, at „hvart hun levde længer eller skjæmmer, da skulde aldrig hun eller hendes arvinger der ydermere oppaa tale“. Da saa imidlertid siden skede, blev der opsat provsbrev om dette skifte paa Hakkaas høstting 1551 (D N XV 602). — Paa samme høstting 2 aar efter kom frem hustru Annes 2 maager, Olav Laurensen i Gillestad (hans hustru hedte Ingrid) og Sven Torgotsson sammesteds, og klagede paa sine hustruers vegne over Per Ørjanssons børn i Hov, at deres værmoder ikke fik ret bytte eller maal med sin broder. Men da kom hæderlige mand hr. Erik i Ovik fram paa børnenes vegne og svarede, at saa var skeet, og fremlagde derhos ovennævnte brev, hvorfor de 12 domsmænd kjendte Per Ørjanssons børn kvit og fri at holde yder-

mere maal og byte med sine frænker i Gillestad (D N XV 629). — Utilfreds med dette vilde Olav Laurensen gjøre endnu et forsøg, og mange aar efter fik han med sig to mænd fra Sande (i Hackås) og gik til Per Andersson i Fetstad (Hackås, nu Fäste), som da laa for døden, for at faa greie paa, hvordan det var gaaet til, dengang han var i prov og byte mellem Ørjan Karlsson i Hov og hans søster hustru Anne i Gillestad. Svaret var imidlertid som før, at regnskabet dem imellem var op- og afgjort; formodentlig har Olav dermed slaaet sig til ro (D N XV 700).

Heller ikke Ørjan (den yngre) var ridder; men foruden med de almindelige benævnelser i jæmtelandske breve (se stamtafle I) omtales han ogsaa af en dansk mand som mand „af vaaben“ (D N XIV 686); han førte i sit segl Skanke-vaabenet, nærmere bestemt et ben og en stjerne, med omskrift: [S.] Georgii Karoli. Skanken er saaledes uomtvistelig slegtsmerket, mens stjernen maaske tør betragtes som personligt merke (D N XIV 225, dat. 1509; 559, dat. 1526).

„Ærlig og velbyrdig mand Jørgen Karlsson paa Hov“ har ogsaa spillet en rolle i historien, om ikke saa stor, saa dog værd at nævnes¹⁾. — Han var en „besynderlig god ven“ af den samtidige, saa vel kjendte hr. Vincens Lunge, der endog kalder ham „svoger“ — en benævnelse, som intet har at bestille med slegtskabsforhold, men kun er udtryk for nært personligt venskab. Det skriver sig vel fra den tid, da Vincens i egenskab af Jæmtelands lensherre bereiste landet vinteren 1527—28 og var Jørgens gjest (D N XIV 719).

Besiddelsen af dette len, som af kong Frederik I var overdraget Vincens i 1525, fik nogen betydning i den strid, der udbrød mellem ham, Norges mægtigste mand, og erkebispens Olav Engelbretsson. Da Vincens og snart efter hans foged i Jæmteland, Jørgen Persson, var dragne bort efter den nævnte reise, sendte erkebispens sin tro mand Haaken paa Egge (?= Haakon Thorstensson, tidligere underfoged i landet (D N III 1018; XIV 203, 215)) derind for i deres fravær at tinge almuen fra kong

¹⁾ Kort omtalt af L. Daae i Norsk hist. Tidsskr. 1. III. s. 294.

Frederik og dets rette lensherre og erkebisen tilhaande, idet han sagde, at Vincens Lunge var rømt fra landet med hustru og børn. Men da traadte Jørgen Karlsson op imod Haaken paa Egge, „givendes saa for svar, at de ingen vilde svare, hørige, lydige være, eller og skat give vilde, uden de havde alles vores herrers og kongers aabne beseglede brev til almuen“, slig som Vincens Lunge havde der i landet ladet forelæse. I 1529 (2. aug. eller 13. dec.) skriver hr. Vincens fra Lungegaarden i Bergen til sin ven Jørgen og takker ham, fordi han har givet almuen „de bedste, nytteligste og bestandugste raad“, og fordi han ved sit svar havde „stillet og afvendt en evig skade, som almuen kunde formedelst slig Haagens paa Egges løgn, digt og forræderi udi faldet have“, hvorfor der bør ham „baade ære, pris, løn og tak“ saavel fra kongen som lensherren selv og den menige almue. Vincens Lunge sender med sine tjenere, hr. Nils (hans kapellan) og Per Nilsson, en beseglet kopi paa pergament af sit forleningsbrev og dets følgebrev¹⁾, idet han begjærer af Jørgen, at denne vil være tilstede og lade brevene forelæse paa hvert tingsted over alt Jæmteland, og minde almuen om de løfter og tilsagn, de gjorde ham den tid, han var der i landet. — Han tilskriver samtidig Jørgen Olsson, at han — saafremt han selv vil — skal oppebære skatten; men hvis han endelig vil være erkebisen huld og tro, da skal hverken Jørgen Karlsson eller nogen anden dannemand give ham noget. Da skal hr. Nils og Per Nilsson oppebære skatten, til Jørgen Persson kommer igjen. — Vincens Lunge siger, at han har tilbetroet Jørgen Karlsson besynderligen for nogen anden sit gavn og bedste, og han forundrer sig over, at „Haagen paa Egge ikke blev fulgt ud af landet med pil, skeiter og baspyd“, naar han saaledes uden kongens brev forvildede almuen og gjerne kom den om hals, liv og velfart. Han slutter med en hilsen fra sin hustru, beder ham stole paa, at det „ikke er i erkebispens eller nogens i Norge magt ham af landet at fordrive“, og lover, at det skal han „snarligen spørge en tidende og smukt spil til“ (D N XIV 661).

Om vinteren sendte erkebisen atter en mand ind i Jæmteland for at tinge med almuen, denne gang en ved navn Trond

Iversson²⁾; den 9. febr. 1530 tilskriver denne sin herre, og siger, at han har faret over næsten hele landet og faaet godt svar: almuen ønskede allesteder at faa nyde hans naade erkebispens for deres herre. Det kan saaledes lidet have gavnet, hvad Jørgen Karlsson talte til bedste for Vincens Lunge, og dennes styrelse har vistnok heller ikke været likt af jæmtelænderne; thi Trond meddeler, „at ingen mand maatte gaa længer end en mil fra sin gaard, med mindre de maatte give hannom penninge derfor, saa mange som hannom paa æskede“ (D N XIV 676). Stemningen var virkelig ogsaa for erkebiskopen; thi kort efter (20. marts s. a.) skrev Jæmtelands lagmand paa hele almuens vegne to breve, et til erkebispens med ønske om at maatte beholde ham som deres lensherre, og et til kongen, hvor dette ønske bedes opfyldt (D N XIV 679, 680). Som væsentligste grund angives, at veien til Trondhjem er lettere end til Bergen eller Danmark, medens de mange klagemaal, hvoraf et par gjælder Vincens Lunges bestemmelser, synes at spille en underordnet rolle i dette spørgsmaal.

Hvor snart disse nyheder var kommet hr. Vincens for øre, kan ikke vides; men han havde ialfald faaet høre af nogle af sine venner, at erkebispens skulde have skrevet til kongen om ham, at han vilde „lade sig hylde for kong i Jæmteland“. Dette anser Vincens Lunge for „den største sag“, erkebispens med ham havde, og han mener, at denne her har spurgt et falsk vidnesbyrd af hans uvenner (D N XIV 684). Han tilskriver derfor Jørgen Karlsson med begjæring om, at denne i forening med Jørgen Persson eller andre af hans tjenere (som hr. Nils, Per Nilsson eller Jørgen Olsson) vil skaffe ham et vidnesbyrd af „24 de ypperste mænd“ i landet om, hvad han havde forhandlet med almuen paa tingene vinteren 1528—29. Brevet er dateret Tønsberg 9. april 1530, og han er nu paa vei ned til Danmark

¹⁾ Denne kopi er udstedt af hr. Esge Bilde, hr. Nils Lykke, Erik Ugerup og Geble Pedersson samt 7 raadmand i Bergen og dat. 4. dec. 1529, hvorfor Vincens Lunges brev maa være skrevet 12. dec. (D N XIV 669).

²⁾ Foged i Jæmteland 1534 og 36 (D N XIV 727, 746); 1539 og 47 forlenet med Utstein kloster (D N XII 615; XIII 651).

for at faa sit tiaars lensbrev paa Jæmteland stadfæstet. Han beder derfor Jørgen fli det saa, at skatten bliver i landet, indtil han selv eller hans bud kommer did. Han ønsker, at det omtalte vidnesbyrd med det allerførste kan blive gjort færdigt, og han sender derfor kopi (udkast) til et saadant og desuden til et andet vidnesbyrd om privilegier angaaende forbrudt jordegods og ødejord (D N XIV 685). Disse udkast er kun bevarede i en noget senere afskrift, og ifølge paategning paa denne „havde én mand skrevet dem“, og „rygtet hænger paa Per Persson“ (D N XIV 686, 687). Denne var en broder af hr. Vincens Lunges fogd Jørgen Persson, og han sendte 6. mars 1530 fra Helsingør Anders Haakonsson (? søn af Haaken paa Egge) nordover til sin broder med ærend (D N XIV 678). Det passer da godt, at han har været indom hos Vincens Lunge i Tønsberg paa veien.

Noget saadant vidnesbyrd, som ønsket var, findes imidlertid ikke udstedt; thi det ser ud for, at Jørgen Karlsson havde skiftet sind og med hele almuen stillet sig paa erkebispens side. I det ovenfor citerede brev af Trond Iversson siger nemlig denne efter at have meddelt forskellige nyheder: „Kan jeg ydermere spørge nogre tidend, da skal eders naade faa det til kjende med Jørgen Karlsson, fordi han haver agt sig til eders naade“. Det kan ikke tænkes, at Jørgen vilde paatage sig at bringe tidender fra Trond Iversson til Vincens Lunges fiende erkebispem, hvis han ønskede at ramme hr. Vincens's gavn og bedste som dennes „synderlig gode ven“. Saaledes vil det ogsaa kunne forstaaes, hvordan det gik til, at erkebispem fik sig tilsendt af Trond Iversson søn baade kopierne af Vincens Lunges forleningsbrev og dennes skrivelse til Jørgen Karlsson (D N XIV 661, 665; begge breve har paaskrift herom fra erkebispens cancelli).

Hvorvidt begivenhedernes gang er paavirket af Jørgens optræden, er vanskeligt at afgjøre. Almuens skrivelse til Frederik I har neppe haft den tilsigtede virkning; hr. Vincens suspenderedes vistnok fra besiddelsen af sit len Jæmteland, men kun for en kortere tid, idet kongen under 20. apr. 1530 indtil videre overdrog hr. Esge Bilde bestyrelsen deraf (D N XIV 610; XI 552). At kong Christjern II under sit andet ophold i Norge

ved nytårstid 1532 gav erkebispens lensbrev paa Jæmteland, blev for saa vidt af mindre betydning (D N VIII 664).

— Om Jens Karlsson vides ikke sikkert, hvor han har boet, da hans fulde navn aldrig nævnes i forbindelse med nogen gaard. Om hans børn faar vi besked paa denne maade: I 1527 var der 3 systre, Ingrid, Kirstin og Karin, som med samtykke og raad af sine bønder og børn oppebar af Daniel og Sven i Heglid 12 mark, en ske paa 3 lod sam en del rede penge, alt for den odelsret, som de havde i Heglid, hvilket gods deres farmor „Ragel i Haaff“ tilforn solgte (D N XIV 604; sml. ovenfor s. 65). Naar nu deres farmor var Radgerd i Hov, og deres brødre ifølge et senere brev hedte Olav og Nils Jenssønner, saa har vi her for os fem af Jens Karlssons børn, hvortil saa med al sandsynlighed kommer Hamar-bispen Karl og hans syster i Medelpad.

I 1526 finder vi, at hustru Ingrids mand Jens i Bjerme (Näs) og hustru Kirstins mand Anders i Billestad (Hackås) paa skattinget i Hakkaas havde en sag fore med Olav Nilsson i Skede (Hackås). De klagede da over, at han sad inde med deres hustruers odel, som de skulde arve efter sine brødre Olav og Nils Jenssønner. Man fandt, at de havde denne sin ret i Vesterhus (Frösön), og de tildømtes derfor en sjettedel i denne gaard; men Olav skulde være fri og frels paa Skede (D N XIV 560). — Flere aar efter var der atter nogen ugreie med denne gaardpart, idet den var frakommet Jens, som nok brugte den; paa skattinget i Sunde 1534 bragte de to svogre samme sag fore og klagede over Nils Olavsson i Skede. Paa samme vis som første gang faldt dommen ogsaa nu: Anders og Jens skulde have en tridjung i halve Vesterhus, og Jens skulde selv „række efter“, hvorledes den var ham frakommet (D N XIV 727). — Jens Karlsson maa saaledes have eiet halvparten af Vesterhus, og da systerlod i hin tid var halvdelen af broderlod, vil det sees, at Olav og Nils Jenssønner hver havde en tredjedel, og Ingrid og Kirstin hver en sjettedel i fadersarven. Da systrene ikke havde odel i Skede, maa en af deres brødre vistnok være bleven gift did ¹⁾.

¹⁾ Sml. D N XIV 160 og 164, hvor der paa Skede omtales mænd ved navn Baard (1486) og Mattis (1487).

„God mand“ Nils Olsson paa Skede havde to systre og en broder. Den ene syster, hvis navn vi ikke kjender, var gift med Olav Torgautsson paa Bleka (Näs). I 1544 overdrog han til sin værbroder al den del, som hans hustru tilfalden var efter fader og moder i Aangermanland og Medelpad, for 30 mark i sølvpenge, en okse god til 20 øre og et spand korn i godvilje, „paa det kjøbet skulde desto bedre at staa“ (D N XIV 811). Den anden syster hedte Birgitta og bodde paa Sillebakke (nu Silfbacken i Myssjö, anneks til Ovik). I 1546 solgte hun med sin bondes raad og samtykke til sin broder Nils al den del, hun aatte i Skede for 50 mark i gode guldpenge og et spand korn i godvilje (D N XIV 825). Begge disse udløsninger er vel som saa ofte ellers foregaaet i forbindelse med eller kort tid efter giftermaalet. — I 1551 bytede Nils med sin broder Ørjan deres jord og gaard Skede ret i to, „som merker og staker siger fore“. Desuden fik Ørjan en stue, god 6 mark, hvilken tilkom Nils, og gav derfor igjen 10 øre; men hvad stuen var mere værd, det skulde han have i godvilje, „paa det bytet skal desbedre holdes og stadigt at blive“ (D N XV 600).

Hustruerne Ingrids og Kirstins husbønder Jens og Anders var brødre (D N XIV 703). Deres fader var Ketil Jonsson paa Bjerme (sml. D N III 849 og XIV 176) og havde en broder Bjørn (D N XIV 100); disses moder levede endnu i 1467 (ibid.). Vi ser, at Anders Ketilsson brugte Bjerme i 1494 og 1500, ja endnu i 1510 (D N XIV 176, 195, 215, 238). Men i 1513 og udover finder vi ham paa Billestad (D N XIV 250 o. fl. st.), medens Jens Ketilson i 1514 og udover sees at have brugt Bjerme (D N XIV 256 o. fl. st.). Billestad¹⁾, nabogaarden til Hov, har Anders maaske faaet ved sit giftermaal med Kirstin Jensdtr., og det er derfor sandsynligt, at den har tilhørt Hovsættens gods. — I 1529 forøgede brødrene sit gods med halvdelen i Merle (Hackås) og halvdelen i Olberg (Näs), hvilken jord de fik sig tilskiftet af Ørjan paa Hov, uden at der siges, om det var ved odel eller ved at give jevngodt imod (D N XIV 670). — Et par aar efter finder

¹⁾ Nu Billsta, maa ikke forveksles med det nuværende Bällsta i Sunne.

vi, at Jens og Anders byttede gaarde, saa at den første fik Billestad, den anden Bjerme, hver med nærmere bestemte tilliggelser, og fælleseie. Brevet er dat. 3dje juli 1531 (D N XIV 703); da var byttet og flytningen skeet, men ikke saa straks i forveien; thi Anders var boende paa Bjerme allerede aaret før, den 31. jan. (D N XIV 674).

Jens's søn Une paa Billestad var gift med en systerdotter af Trond Sevasteson i Tavelnæs (Tafnäs i Sundsjö), og klagede over ham paa skattinget i Refsund 1548 i anledning af sin værmoders arv; men Trond viste med brev og vidner, at han havde betalt sin syster og hendes bonde efter deres egen vilje, baade for løst og fast, hvorfor hans brev dømtes at staa ved magt (D N XIV 852). Ifølge et brev af 1537 (D N XIV 763) fik den samme Trond en klage fra sine systerbørn, Olav, Jon og Halvard Annolvssønner i Landsem (Sundsjö), at deres moder havde faaet mindre end sine søstre ved udløsningen. Det vedheftede dokument (dat. 1519; D N XIV 275) er løsningsbrev for Tronds søster Agnes; da det vistnok ogsaa er hendes arv, som Une Jensson i Billestad førte klage over, maa Unes hustru have været en datter af Arnolv i Landsem.

Per Karlsson fra Hov var i 1440 gift med Ingegerd, en dotter af „beskedelig mand“ Hemming Olavsson i Øsen (nu Ösa i Ås sogn, Rödön); en syster af Ingegerd hedte Agnes og var gift med Per Philippusson i Ope (Brunflo) (D N III 758; sml. 1041 og XIV 69). Efter sin fader havde Ingegerd arvet halvt vestre Salem (Salom i Hackås) og rettighed i Salems lægde (nu Lägden i Hackås), samt efter sin moder Fetstad (nu Fäste i Hackås). I 1450 gjorde systrene jordeskitte, og Ingegerd fik da af Agnes hendes faste fædrene, som var halvt Øsen¹⁾ med alle sine til læger, og saa meget, som hun aatte øst (ø: nord) „i lægdomen“ (Lägden i Ås, nord for Ösa) og Eginsjø (Ås), 1 fjerding i Hidsmo (Ås) og kvernested sammesteds, fremdeles fiske og elgsgaarde, som hendes del var. Hertil føiede Per Philippusson ved byttet en kaabe og en kjortel saa god som 18 svenske mark, og Per

¹⁾ Den anden halve del i Øsen eiedes af lagmanden Esbjørn Sæmundsson, som kjøbte den i 1434 af Erik Nilsson (D N XIV 47).

Karlsson gav igjen et kvernested øst (∴: nord) i aæn af Hovs eier (D N XIV 81). — Da Per Karlsson ved dette giftermaal kom i besiddelse af adskilligt jordegods, løste han sig ud fra Hov ved at tage 80 mark i penge for sin del; sammenlignet med hvad Christina fik, er dette mærkværdig lidet (D N III 965).

Efter Pers tid nævnes Øsen flere gange, og flere mænd som bosiddende paa gaarden. Det kan imidlertid ikke bestemt afgjøres, i hvilket ætteforhold de stod til Per og Ingegerd; vi finder i hvertfald navne, som er egne for Hovs-slegten (se stamtavle III).

Ikke langt fra Øsen ligger Vesterhus (paa Frösön), hvor domkirken i Upsala fra 1494 eiede noget gods (D N XVI 315). I 1526 bygsløde (Ingrid Jensdotters mand) Jens Ketilsson (da i Bjerme) tilligemed Nils Eriksson i Øsen og Olav Persson i Vaglen (Frösön) med deres brødre og nærskyldte mænd af Jøns, electus til Upsala, dette domkirkens gods for sin og børnenes levetid mod en aarlig afgift af 10 mark (D N XVI 471, 472). Naar vi da i 1528 og 29 møder Ørjan i Vesterhus (D N XIV 625, 666), tør det antages, at han er den samme som Ørjan i Øsa (1524 og 26; D N XIV 472, 539) og muligens en broder af Nils i Øsa. Og naar vi fremdeles i 1551 støder paa Jon Eriksson i Vesterhus (D N XV 599), saa tør han ogsaa være af samme æt. Fra 1553 kjendes et brev, ifølge hvilket denne Jon med hjælp og bistand af hr. Erik Andersson, kirkeprest i Ovik og provst over Jæmteland, havde opryddet Vesterhus, som „var med skov overgroet“, hvorfor den hjælpsomme prest skaffede ham kong Gustavs stadfæstelsesbrev paa hans og børnenes ret til at bruge denne gaard (domkirkens del). Ogsaa kong Erik (XIV) gav 1555 sin bekræftelse herpaa, eftersom Jon havde sin gaard saa vel oprødt. — Da den geistlige jurisdiktion i Jæmteland ved syvaarskrigen kom under Norge, blev det hos den kongelige befalingsmand i Trondhjem, at saadan stadfæstelse maatte erholdes; to breve af denne art angaaende Vesterhus kjendes, et udstedt af Ludvig Munk 1572 og et andet af Jakob Hvitfeldt 1578. Det sidste omtaler en Bent Persson, der søgte at hindre Jons sønner Erik, Karl og Olav i besiddelsen af samme gaard, og det blev tilligemed de tre før nævnte breve af disse

brødre fremlagt for herredagen i Trondhjem den 8de september 1578, hvor ogsaa stadfæstelse paa den tidligere brugsret opnaades (Dombog for 1578 s. 190 f.).

En dotter af Per Karlsson var „ærlig“ og „beskedelig kvinde“ hustru Birgitta i Vesterhus. Siden hun allerede i 1477 var i besiddelse af denne gaard, tør hun have arvet sin farbroder Erik Karlsson (D N XVI 264); thi i 1487 var hun i Nidaros og havde da med sig det ovenfor citerede brev, hvorved Erik af sine brødre tilskiftes Vesterhus (D N III 747). — Efter erkebisp Gantes befaling blev brevet undersøgt af erkedegnen Ulv Olavsson, en kannik og to raadsmænd, hvilke da udstedte en erklæring om dets egthed i alle dele (D N III 959). Hensigten med dette vil forstaaes, naar man ser, hvad ærende hun gjorde sig did halvandet aar senere. Da havde hun med sig (sit søskendebarn) Olav Jensson for i fællesskab med ham at klage over, at de ikke havde faaet sin fulde fædrearv paa begge sider, besynderlig i det gods, som heder Hov, liggendes i Hakkaas sogn, — som dem var forholdet af herr Ørjan Karlsson, deres farbror, og efter ham af hans søn Karl Ørjansson („Gud dere begges sjæl naade“). Sagen paadømtes i Nidaros erkebispegaard 10. nov. 1488 af erkebispens selv, Gaute Ivarsson, lagmanden Erik Amundsson og fem raadsmænd der i byen. Som ombudsmand for Karl Ørjanssons børn mødte Per Olavsson og paastod, at der var gjort ret bytte mellem de brødre i levende live, samt omtalte de 80 mark, Per Karlsson havde taget for sin part i Hov. Domsræderne ransagede og overlas brevene, men fandt intet om lovligt skifte eller bytte mellem de brødre, da intet brev var givet paa Per Karlssons udløsning. Hustru Birgitta tilbød sig da at lægge de 80 mark til bytes igjen, idet hun paastod, at de ikke nær tilrækte for det, som hendes far skulde havt. Der dømtes da, at saa skulde gøres, og det forlig blev gjort, at hustru Birgitta og Olav Jensson med sine søskende og Karl Ørjanssons skilgjetne (ægtefødte) børn skulde gaa til ret tridjungs-bytte efter hr. Ørjan, Per og Jens i al den arv, som tilfaldt efter fader og moder og to deres brødre, Olav og Erik, som ingen børn efter sig havde (D N III 965).

Hvis hustru Birgitta har arvet sin farbror Erik, har hun vel foruden hans del i Vesterhus ogsaa faaet Brattaas (i Mariby)¹⁾ som Erik i 1447 havde kjøbt af Stephan og Bjørn Haavards-sønner (D N XIV 68). I saa fald har hun nok solgt igjen gaarden til Joan Bjørnsson, og det maa da være hendes børn, Rikard, Olav, Gjord og Niklis Perssønner, som i 1504 paa sin moders vegne oppebærer 7 mark i rede penge af denne Joan for den tiltale (odelsret), de havde i Brattaasen (D N XIV 214).

Hustru Birgitta maatte tre gange løse ud slegtninge, som havde odelsret i Vesterhus. — I 1477 fik „beskedelige mænd“ brødrene Olav og Erik i Sande (Hackås) af hende som begges deres frænke 10 svenske mark for den odelsret, de havde i Vesterhus, tilligemed forkjøbsret i tilfælde af nyt salg (D N XVI 264). — I 1479 betalte hustru Birgitta til sin frænke hustru Margit Joansdotter i Matanæs (Matnäset i Myssjö) seks alen klæde for hendes odelsbyrd (D N XVI 270). — En tredje, Martin Jonsson, havde tiltale i Vesterhus for sin hustru og værsyster. Han havde sin sag fore paa Frostatings lagret af Jæmteland, hvor den i nærvær af erkebispens og hr. Nils Henriksson („Gyldenløve“) blev paadømt af lagmanden i Trondhjem, Erik Amundsson, 1490. Der fandtes, at hustru Birgitta havde løst af sine frænder Olav og Erik i Sande deres odelsret i Vesterhus, og det syntes da domsmændene at være „lagom ligt“, at hun nu gav Martin 14 alen deventer krympet og overskaaret, hvilket og skede nogle dage efter (D N XVI 306).

Hvordan har det sig, at alle disse personer er odelsbaarne til Vesterhus? Denne gaard hørte, saavidt vides, til Hovs-ættens gods; men da der ikke her er tale om nogen af Karlssønnerne eller deres slegt, maa skyldskabet være fjernere.

¹⁾ I Diplomatariet staar Krattaas i Margaby sogn; men K er ganske vist læsefeil for B. Hverken paa Westrells eller paa Albin & Nordbecks kart over Jæmteland findes afsat nogen gaard i Mariby, som man her kan tænke paa. Men ifølge brev af 1548 (D N XIV 849; sml. XV 622 og 623) laa Kraakemyr i Brattaas-skogen vesten (∴ sønden) for Svartsjøen bredved Hovsmyren og da denne sjø og myr efter kartet ligger indpaa Maribys nordgrænse, maa Brattaas have været i Mariby. I samme skog laa ogsaa en myr, tilhørende Ød i Mariby.

Den gamle Karl paa Hov omtales ingensteds udtrykkelig; men der kjendes en „beskedelig mand“ Karl Persson (1394/1428), som vistnok er den rette. Han købte i 1394 en gaard Solkestad i Hakkaas af Markus Nifsson og Radgerd Torgautsdr. Ved denne leilighed forsegler blandt andre Jon i Sandom (D N III 517). — I 1410 udsteder jæmtelænderne paa Upsala domkirkes og dronning Margretes vegne et brev paa en restgjæld af 600 mark til domprovsten Jens Nilsson i Upsala, og de to første i den lange række af navne er Karl Persson og Joan i Sandom (D N XVI 60. Sml. III 582 og VI 357). Det er muligt, at Karl paa Hov og Joan i Sande var brødre, og det vokser næsten til sandsynlighed, hvis man antager, at Olav og Erik i Sande er søskende af Margit Joansdr. i Matanæs og derfor maa være sønner af Joan i Sande. Kun saaledes bliver odelsbyrden til Vesterhus forklarlig. — Naar hin før omtalte Martin Jonsson gjorde gjældende sin hustrus og værsøsters odelsret i Vesterhus, og dommen fældes under hensyn til, hvad hustru Birgitta Persdotter tidligere havde betalt til sine frænder Olav og Erik i Sande, saa kan dette neppe forstaaes anderledes, end at de to kvinder var døtre af en af disse mænd. To sønner af Olav i Sande, Anders og Per, skjænkede derimod sin odelsret i Vesterhus til domkirken i Upsala og til biskopens bord, for sig og sine forældre til evindelig sjælegagn. Dette skede, da erkebiskop Jakob visiterede ved Brunflo kirke 22. jan. 1494. For at ikke siden nogen skulde melde sig, som var odelsbaaren til denne gaard, blev Vesterhus af provsten hr. Laurens 3 gange lovligen budt op tilkjøbs for saadanne. Herom udstedte lagmanden i Jæmteland, Magnus Hansson, sin bevidnelse 1495 $23/5$; der har nok da efter opraabet alligevel meldt sig nogen, som havde odelsret (D N XVI 315, 318).

Margit Joansdr. i Matanæs var gift med Martin Sluto (D N III 693) og havde med ham en dotter Katrine (D N III 744) samt tre sønner, Karl, Jon og Henrik (D N XIV 153). Siden blev hustru Margit gift med Jon Jonsson (D N XVI 270) og havde med ham tre sønner, Per, Anders og Nils (D N XIV 153). De seks brødre stadfæster 1484 det køb, som deres (da afdøde)

moder gjorde paa Fastegaard (Oviken) med Jønis i Myre (Oviken) for 20 jæmtske mark, hvortil Jon Jønsson i Myre og Enar Jønsson i Fastegaard yderligere fordum havde givet dem 10 jæmtske mark (D N XIV 153).

Om Anders Jonsson i Matanæs er at melde, at han ganske uden skyld blev aarsag til et slagsmaal og drab, som fandt sted hos presten i Hammardal i et drikkelag om sancte Katerine dag (25. nov.) 1519. Det gik saa for sig, at Jon Persson og Olav Nilsson „sate og drukko allis dere venners skaal i jæmteland; omsider drukko de Anders' skaal i Matenæs“; men da Olav ikke vilde „gjøre den skaal ret saa vel som de andre“, kom de to op at trættes, og tilslut tog Jon en kaarde og „hug Olav i hovdit; deraf do han“. Paa lensmanden, hr. Olav Galles, befaling blev prov optaget herom af Jon Heidinsson, sysselmand i Jæmteland (1520 $27/2$), og da efter hans ord „Jon Persson oforsynjo vart Olav Nilsson at skade“ (D N XIV 277), blev der efter kong Christjern II's befaling udstedt landsvistbrev for drabsmanden ved kansleren Mag. Mathias Hvøruf (Werff), provst ved Mariakirken i Oslo, 1520 $19/4$ (D N XIV 279).

I 1528 sees en viss Jens Mortensson at have oppebaaret 26 mark i sone og godvilje af Per Andersson i Matanæs, Erik Karlsson og Jens og Per Jonssønner i Funæs (Myssjö) til stadfæstelse paa det kjøb, som hans fader gjorde med Per Andersson og de andre 3 Mænd, for sin odelsbyrd i vestre gaarden Funæs (D N XIV 647). Denne Jens's fader var Martin Gunbjørnsson, og fra julekvelden 1498 har vi et andet kjøb, som han gjorde, idet han solgte sine frænder, den ovennævnte Jon Martinssons børn, en systerdel i østre Funæs for 2 øre og 10 mark jæmtske (D N XIV 188.) Martins fader Gunbjørn og hans hustru Birgitta havde tidligere af Birgittas syster Elsebe kjøbt halvdelen af vestre Funæs for 23 jæmtske mark; dette kjøb stadfæstedes 1486 af hustru Elsebes sønner Nils, Mattis og Sten Asmundssønner (D N XIV 159). Det er derfor muligt, at frændskabet mellem Martin Gunbjørnsson og Jens og Per Jonssønner i Funæs bestaar deri, at disses fader Jon Martinsson var gift med en datter af Gunbjørn i Funæs.

Katrine Martinsdotter fra Matanæs blev gift med Sten Au-

dunsson¹⁾ paa Hallem (Myssjö), ved hvilken leilighed Martin Sluto gav ham gaarden Svidje, som var hustru Margits odel; denne solgte Sten igjen med sin værmoders samtykke 1438 til Svein Magnildsson for 2 jæmtske mark og 3 øre svenske (D N III 744). Stens søn Henrik havde fire sønner, hvoraf Jon og Sunvis blev paa Hallem, mens Sten og Nils 1526 solgte sin del i fædrengaarden til broderen Sunvis for 20 mark til hver (D N XIV 559). Sten var nemlig bleven gift med Agnes, en dotter af „beskedelig mand“ Nils Persson i Sunde (Refsund), og fik i 1509 af sin værfar et ødebøle Nor i Refsund for den tjeneste, han og hans hustru havde gjort denne (D N XIV 225). Sten eiede to tredjedele i gaarden Sunde (D N III 1063), og til sin del i Nor, som var Refsund kirkes eiendom, indtil Nils Persson kjøbte den i 1503 (D N III 1028), føiede han 1528 ogsaa de 2 tredjedele i samme gaard, som var kronens eiendom, idet hr. Vincens Lunge solgte ham den paa kong Frederiks vegne (D N III 1112)¹⁾. -- I 1512 erhvervede Sten sig dom paa et fiske i Gimdalen (Refsund), som hans hustrus bedstefader Per i Mordviken (Bräcke) havde faaet af Tivat Olavsson (1430) og dennes søn Benkt (1441) i saarbøder for Olav Simonsson, men hvilket hans værfar Nils havde solgt for længe siden (D N III 705, 766, 1053). — Stens søn Torkel i Sunde og hans brødre oppebar i 1536 af hustru Ingeborg i Hallem 4 mark til stadfæstelse paa det ovennævnte kjøb, som deres fader gjorde med sin broder, Ingeborgs mand Sunvis i Hallem (D N XIV 751).

¹⁾ Der forekommer samtidig en „beskeden mand“ Sten Øndsson (D N III 657; V 561; XV 50), der i sit vaaben førte to stjerner over og en under en bjelke, men han er en anden end Sten Audunsson, da hans faders navn Ønd sees at være det samme som Evind, hans kone at have hedt Ragnhild Gudbrandsdtr., og han selv at være død ved 1450 (dateringen er usikker. D N XV 77).

¹⁾ Allerede 1505 havde Nils i Sunde, som da trættede med sin brodersøn Hemming i Mordviken (Bräcke) om ødejorden Nor, erhvervet sig dom, hvorved han tilkjendtes kongens del i gaarden for den skat, som tilforn var given deraf (D N XIV 215), og i 1517 opnaaede Sten i Sunde ligrettesdom paa, at han som nærmest boende var berettiget til at byggle kronens del i samme Nor (D N III 1071); kort efter modtog han kong Christjern II's stadfæstelse herpaa (D N III 1074).

Stamtavle I.

Karl paa Hov (Hackås)

Erik Karlsson, eiede Vesterhus (Frösön) og Brattaasen (Marieby), velbaaren mand, 1438/47 (? 71), var † 1488, børnløs.	Olav Karlsson, beskedelig mand, 1435/38, var † 1488, børnløs.	Hr. Ørjan Karlsson paa Hov, beskedelig mand, velbaaren mand, ridder, 1435/70, var † 1477; g. m. 1) N. N. 2) Margrete Jensdotter, tidligere g. m. Per. 1477.	Christina Karledtr., 1435 (? 82).
		1) Karl Ørjansson, eiede Hov, Gillestad og Løvdeberg (Hackås); beskedelig mand, hæderlig mand, 1470/82, var † 1488.	Knut og Gjord Perssønner 1477.
		Ørjan Karlsson paa Hov, god mand, dannemand, beskedelig mand, hæderlig mand, ærlig og velbyrdig mand, „af vaaben“ (Skanke), 1500/1530 ¹⁾ .	Hustru Anne Karlsdtr. i Gillestad (Hackås), var † 1551; g. m. Per Jonsson.
		Per Ørjansson paa Hov, god mand, 1546/52, var † 53 ²⁾ . ?	Hustru Ingrid, ? var † 1562; g. m. Olav Laurensen i Gillestad, 1553/62.
		Gjord Persson i Hov, god mand, 1562 ³⁾ .	N. N.; g. m. Sven Torgautsson i Gillestad, 1546/53 ⁴⁾ .

¹⁾ D N III 1017. 1018. 1041. 1071; XIV 195. 203. 204. 213. 225. 238. 240. 250. 253. 256. 263. 272. 276. 392. 394. 481. 483. 512. 513. 559. 560. 561. 604. 623. 624. 641. 642. 646. 647. 666. 670. 674. 693. 696; XVI 358. 362. ²⁾ D N XIV 833; XV 625. 629. ³⁾ D N XV 709. ⁴⁾ D N XIV 833.

Stamtavle II.

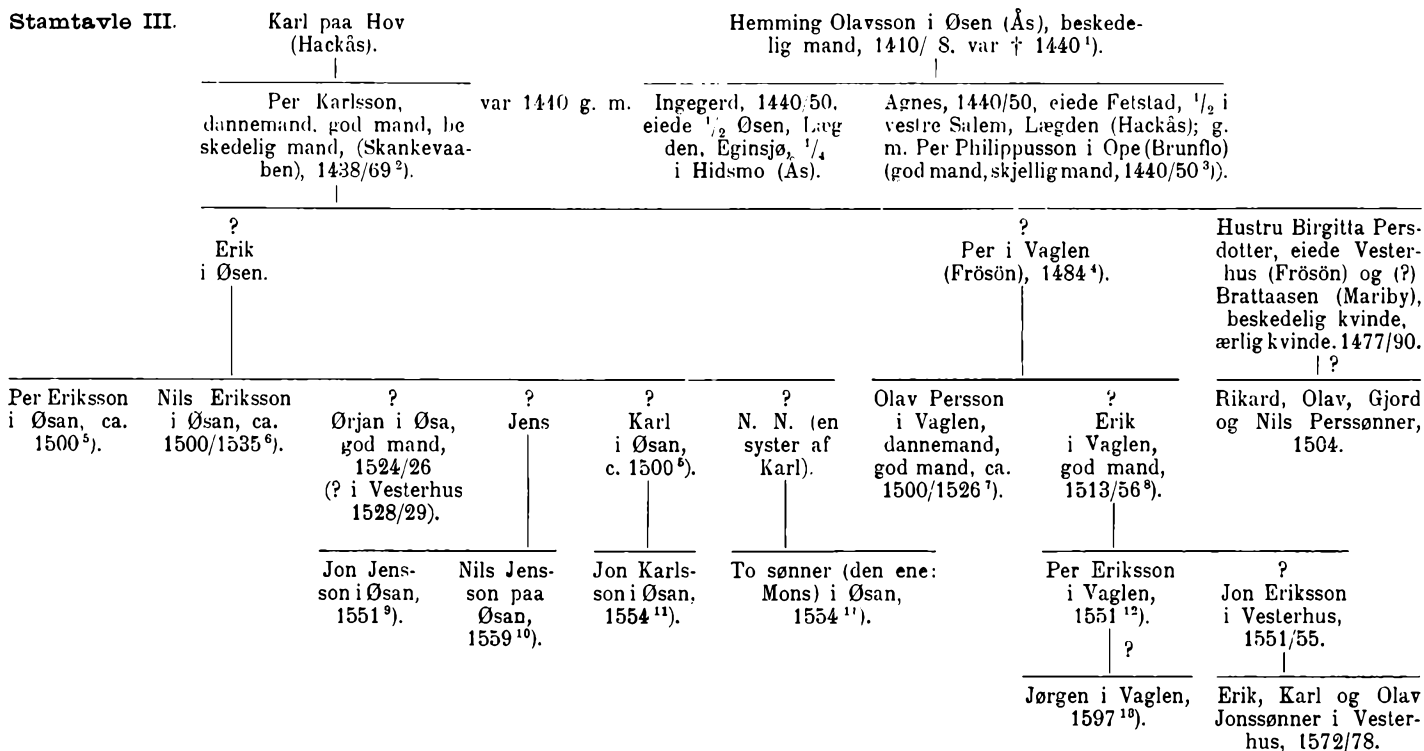
Karl paa Hov (Hackås).

Jens Karlsson (? eiede Billestad (Hackås) og del i Vesterhus (Frösön)), dannemand, skjelrik mand, god mand, beskedelig m. (Skanke-vaaben), 1435-76, var † 1488¹⁾.

Olav Jensson (? paa Billestad), 1488, var † 1526	Nils Jensson (? paa Skede (Hackås)), var † 1526.	?	Ingrid, 1527; g. m. Anders Ketilsson i Bjerme (Näs) 1494; 1510, i Billestad 1513/29, i Bjerme 1530/31, hæderlig og beskedelig mand ²⁾ .	Kirstin, 1527; g. m. Jens Ketilsson i Bjerme 1514/29, i Billestad 1530/42, god mand (bomerke) ³⁾ .	Karin i Helsingland, 1527.	? N N. 1508; g. m. Per Kempe i Medelpad, 1508.
	Olav Nilsson i Skede, 1526; eiede gods i Aangerman- land og Me- delpad.		Henrik i Bjerme, god mand, 1544/59 ⁴⁾ .	Une Jensson i Bille- stad, god mand, 1542/58 ⁵⁾ ; g. m. en dotter af Arnolv i Landsem (Sundsjö) (dannemand, 1508 17 ⁶⁾), og Agnes Sevastedotter fra Tavelnæs (Sundsjö) (1519, var † 1537.)	Henrik Jens- son i Billestad, godmand, 1552/53 ⁷⁾ .	? Lasse Jensson i Billestad, god mand, 1553 ⁸⁾ .
Nils Olsson paa Skede, god mand, 1534/51 ⁹⁾ .	Ørjan Olsson paa Skede, 1550.	Birgitta Olavsdr., 1546; g. m. N. N. paa Sillebakke (Myssjö).	N. N. 1544; g. m. Olav Torgautsson paa Bleka (Näs), 1544/51 (?) ¹⁰⁾ .			

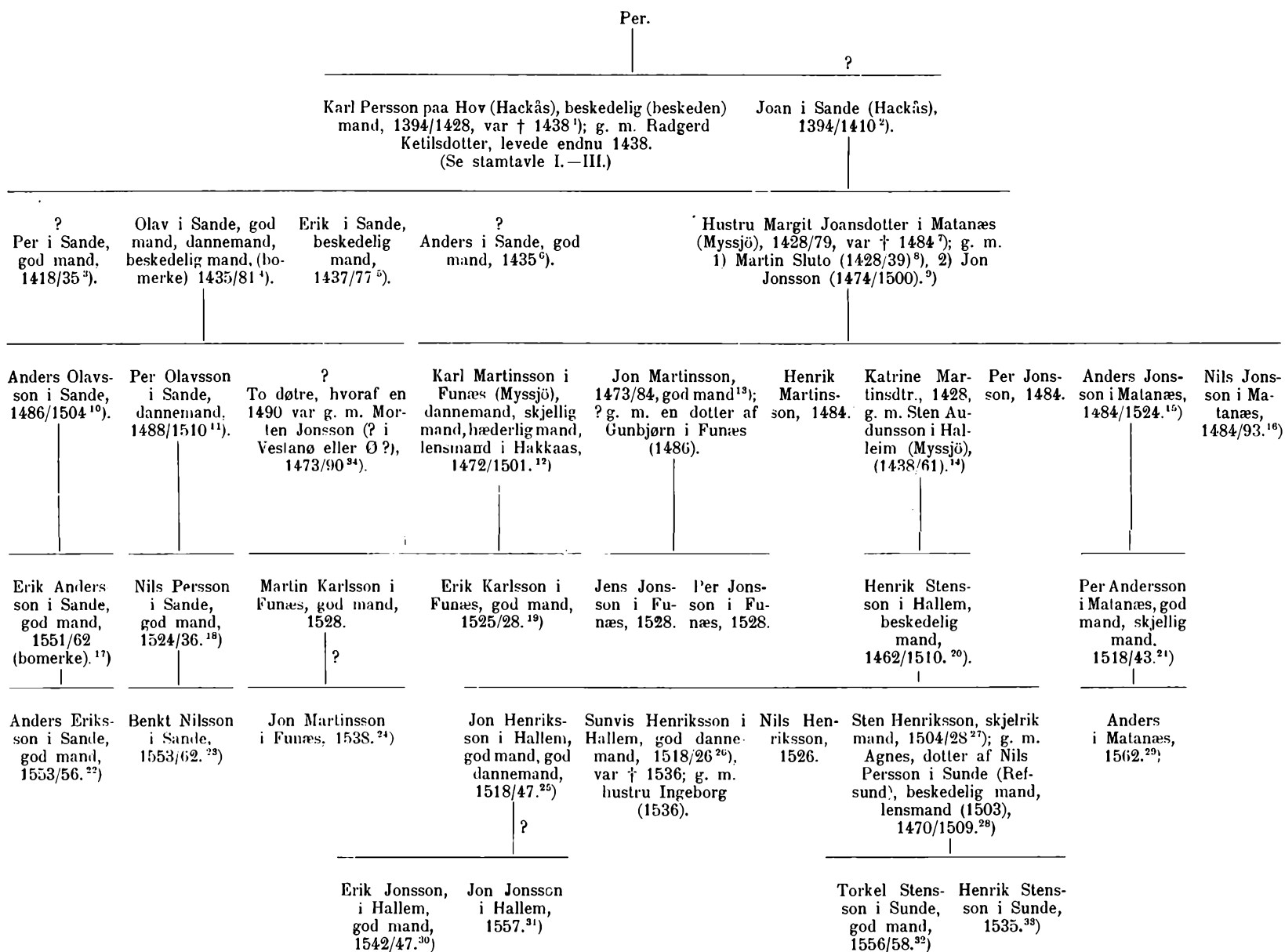
¹⁾ D N III 742, 758, 763, 811, 833, 899, 965; VI 530; XIV 48, 61, 81, 100, 108; XV 102. ²⁾ D N III 1041; XIV 176, 195, 215, 238, 250, 502, 604, 605, 674. ³⁾ D N III 1064; XIV 256, 262, 273, 393, 557, 604, 605, 613, 643, 670, 706, 715, 732, 793. ⁴⁾ D N XIV 811; XV 601, 686. ⁵⁾ D N XIV 793, 819; XV 621, 629, 660, 677. ⁶⁾ D N III 1071; XIV 223. ⁷⁾ D N XV 621, 629. ⁸⁾ D N XV 638. ⁹⁾ D N V 1122; XIV 768. ¹⁰⁾ D N XV 607.

Stamtavle III.

¹⁾ D N III 693, 697; VI 412; XVI 60. ²⁾ D N III 742, 811, 965; VI 478; XIV 55, 56, 57, 63, 68, 76, 84, 86, 87, 92, 104. Han er forskjellig fra velbaaren mand Per Karlsson, som var dronning Dorotheas fogd over Jæmteland og Sparbo fra 1465 og udover (D N XIV 97 o. fl. st.); thi denne førte i sit vaabenskjold en væbnet arm med sverd (D N XVI 264). ³⁾ D N XIV 69, 74. ⁴⁾ D N XIV 152. ⁵⁾ D N XIV 201. ⁶⁾ D N XIV 201, 743. ⁷⁾ D N XIV 201, 245, 256, 286. ⁸⁾ D N XIV 245; XV 660. ⁹⁾ D N XV 598. ¹⁰⁾ D N XV 681. ¹¹⁾ D N XV 648. ¹²⁾ D N XV 599. ¹³⁾ Dombog 1597, s. 117.

Stamtavle IV.

¹⁾ D N III 517, 685, 693; VI 365. ²⁾ D N III 582; VI 357; XVI 60. ³⁾ D N III 641, 693, 709. ⁴⁾ D N III 900, 942, 964; XIV 63, 81, 108, 128, 140, 157, 160. Der nævnes ogsaa en „beskeden mand“ Olav Joansson 1421/26 (D N III 657, 679, 685); men det kan vanskelig afgjøres, om det er den samme. ⁵⁾ D N III 899, 900; XIV 49, 81, 116. ⁶⁾ D N XIV 48. ⁷⁾ D N III 693, 744; XV 703. ⁸⁾ D N III 693, 730, 744, 749. ⁹⁾ D N XVI 270. J. J. førte skjold i seglet, men merket vides ikke. D N III 908, 937, 964; XIV 125, 160. ¹⁰⁾ D N XIV 160, 213. ¹¹⁾ D N III 964, 992, 1017, 1018, 1041; XIV 182, 188, 195, 196, 203, 213, 215, 236, 238. ¹²⁾ D N III 899, 938, 957, 1019; XIV 125, 138, 153, 159, 160, 188, 203, 204. ¹³⁾ D N XIV 117. ¹⁴⁾ D N III 744, 850; XIV 90. ¹⁵⁾ D N III 954, 957; XIV 160, 266, 276, 277, 395, 483. ¹⁶⁾ D N XIV 160, 182. ¹⁷⁾ D N XV 601, 602, 629, 639, 700. ¹⁸⁾ D N XIV 481, 502, 560, 674. ¹⁹⁾ D N XIV 513. ²⁰⁾ D N XIV 144, 157, 238; XV 703. ²¹⁾ D N III 1019; XIV 272, 276, 513, 647, 670, 788, 797, 798; XVI 362. ²²⁾ D N XV 638, 660. ²³⁾ D N XV 629, 660, 700. ²⁴⁾ D N XIV 768. ²⁵⁾ D XIV 272, 699, 741, 768, 784, 797, 807, 808, 838. ²⁶⁾ D N XIV 272, 559. ²⁷⁾ D N III 1046; XIV 212, 645. ²⁸⁾ D N III 887, 1028; XIV 183, 189, 213, 215, 224, 225. ²⁹⁾ D N XV 703. ³⁰⁾ D N XIV 793, 807, 838. ³¹⁾ D N XV 671. ³²⁾ D N XIV 751, 813, 824; XV 677. ³³⁾ D N XIV 735. ³⁴⁾ M. J., „dannemand“, „god mand“, 1473/90 (D N III 178; XIV 116, 134, 168, 175, 178, 275) vistnok = M. J. i Vestanø 1488/89 (D N III 964; XIV 145, 173) eller M. J. i Ø (= Vestanø), „skjellig mand“, 1480/96 (D N III 929, 942, 964; XIV 140, 156, 163, 182, 184).

Raadmand Wessels sjette Datter.

Af P. H. Castberg.

Raadmand Wessel i Trondhjem (f. 1646; † 1716) var gift med Maren Schøller (f. 1656; † 1742). Af flere samtidige Beretninger ved man, at der i deres Ægteskab fødtes dem ikke mindre end 18 Børn. Det heder saaledes om ham, at da han engang kom til St. Malo i Frankrige og man der fik høre om hans 18 Børn, strømmede Folk til fra Land og By for at se denne mærkelige Mand. Et andet Vidnesbyrd har man i en gammel Vise om Tordenskiold, hvori Raadmand Wessel siges at have havt

„Døttre sex og Sønnær tolv;

„Een af dem var Tordenskiold.

Endelig kan nævnes en Ansøgning fra Tordenskiold, i hvilken denne opgiver Antallet af sine Sødskende til 17.

Raadmand Wessel har i sin Bibel nedtegnet Navnene paa alle 12 Sønner og paa 5 af Døtrene. Men den sjette Datter har han glemt at medtage. Hendes Navn har derfor længe været ukjendt, indtil Undertegnede nylig stødte paa det i det norske Rigsarkiv. Hun hedte Elisabeth Sophia Wessel og har hidtil feilagtig gaaet for at være en Broderdatter af Raadmanden. At hun er hans Datter fremgaar af en Ansøgning, som hun 1721 sendte til Kongen. Den ligger i en Pakke med Paaskrift „Generaltoldkammeret; Kgl. Resol.; Nordenfjeldske Toldkontor. 1720—1726“. Her omtaler hun Tordenskiold og Schoutbynacht Wessel som sine Brødre samt oplyser ligeledes, at hun er gift med Tyge Castberg i Lille Foesen, nuværende Christianssund. Det samme gentages i en Betænkning fra Stiftsbefalingsmand J. v. Ahnen i Trondhjem liggende som Bilag til Ansøgningen. Ogsaa han siger, at Elisabeth Sophia Wessel er en Søster af „Vice Admiral Tordenschiold“ og gift med Tyge Castberg.

Undersøger man Optegnelserne i omtalte Familie Bibel, vil man finde, at der er en Aldersforskjel af 32 Maaneder og 13 Dage mellem de to sidste Børn. Der er al Grund til at tro, at Datteren Elisabeth Sophia fødtes ved Midten af dette Tidsrum, sandsynligvis i Begyndelsen af 1695. Hun døde 1756 i Valdres, hvor en Søn af hende var Præst.

Spørgsmaal og Svar.

(Spørgsmaal 1).

Med megen Taknemmelighed vil jeg modtage Oplysninger om Descendenterne af Koffardikaptajn Mouritz Hansen With af Arendal f. 1679, begr. 10. Jan. 1749, 70 Aar gl. i Arendal (jvfr. den af mig i 1906 udgivne „Slægtebog over Familien With fra Romø“, pag. 79). Amanuensis i det norske Rigsarkiv, Hr. cand. juris S. H. Finne-Grønn har velvilligst meddelt, at Kaptajn M. H. With 3. Febr. 1712 i Arendal viedes til sin i nævnte Slægtebog anførte Hustru Guri Andersdatter, og at hun var Datter af Skipper og Rheder Anders Nielsen af Tromø Sogn og Hustru Helje Larsdatter Dahl. Efter Slægtebogens Udgivelse har jeg fundet, at Guri Andersdatter døde i Kbhvn. Tyske Friederichs Kirkes Ligbog har herom følgende Antegnelse:

Anno 1763 d. 21ten Juny eine Frau N[amens] Gurri Andres Tochter Dahls Wit:¹⁾ war 72 Jahr alt, sturbe vor Alterthum bey Hr. Capitain Witt, wurde in der Leichen Capelle No 10 des Nachmittags Klock. 4 beygesetzt.

Denne Begravelse ejedes af hendes Svigersøn, Kaptajn i Asiatisk Kompagni Jesper Pedersen With (Slægtebogen, pag. 80). I Kirkebogen benævnes hun altsaa ved sin Moders Familienavn: Dahl, som, formodentlig ved en Fejltagelse, anført i Genitiv giver Læseren den urigtige Forestilling, at hun var Enke efter en Person af dette Navn.

17. Juni s. A. blev Forseglingsforretning foretaget efter Gurie Andersdatter, Mouritz Hansens Enke, der den Dag ved Døden var afgaaet hos Ober-Styrmand Sr. Witts boende i Dronningensgade i Kapellan Troyels Hus paa Christianshavn, hvor den Afdøde havde haft sin Bolig. Til Stede var Ober-Styrmand Witts „Kæreste“, som erklærede, at den Afdøde ikke havde ejet mere end en Kiste, der blev forseglet, „hvorved Forretningen ophørte for dennesinde“ (Kbhvns Skiftekom. Forseglingsprot. 1762—65, pag. 414). Skiftet sluttedes 9. Aug. s. A., idet de registrerede Effekter udlagdes Kaptajn With for en Fordring (Kbhvns Skiftekom. Skifteprot. 1761—71, pag. 187). Ingen af Stederne forklares den Afdødes Slægtskab med de nævnte Personer. Den Ober-Styrmand Witt, i hvis Hus hun døde og hvis „Kæreste“ (hendes Sønne-datter?) nævnes, er formodentlig nedennævnte Styrmand i Asiatisk Kompagni Niels Jensen With, som Ligbogen altsaa fejlagtig kalder „Capitain“.

Hr. Finne-Grønn har oplyst, at Mouritz Hansen With og Guri Andersdatter foruden Datteren Anna Mouritzdatter With (f. 27. Okt. 1717 i Arendal, døbt 29. s. M., † 4. Okt. 1759 paa Christianshavn, i Ægteskab med Fæteren, Kaptajn, senere Overekvipagemester i Asiatisk Kompagni Jesper Pedersen With f. 21. Okt. 1714 paa Romø, † 18. Dec. 1799 i Fredericia, Stammermoder til den af mig behandlede Familie) endvidere havde følgende Børn: Karen begr. 20. Aug. 1716 i Arendal, 3 Aar gl., Hans døbt 20. Aug. 1714 sst., Anders døbt 3. Nov. 1715 sst. og begr. 4. Sept. 1716 sst., Anders døbt 24. Febr. 1719 sst., Niels døbt 23. Nov. 1722 sst. og endelig Lars døbt 17. Marts 1724 sst. og begr. 19. Juni s. A. og sst.

Den næstnyngste Søn Niels er vel uden Tvivl identisk med den Niels Mouritzen With, som 28. Aug. 1751 blev begr. paa Vor Frelsers Kirkes ny

¹⁾ Maa, efter andre Eks. i Kirkebogen, absolut læses Wittwe.

Urtegaard. Hans Alder angives imidlertid som 58 i Stedet for 28 Aar (Vor Frelsers Kirkes Lig-Prot.). 7. Okt. s. A. indfandt Rettens Betjente sig i Hr. Kaptajn Jesper Withs iboende Værelser i Mester Conrads Gaard paa Christianshavn i Overgaden neden Vandet for at foretage Forseglingforretning efter afgangne Niels Mouritzen Styrmand, som paa Rejse fra Stockholm med Asiatick Kompagnis Skib var falden ombord imellem den 13. og 14. Aug. Den Afdødes Slægtskab med Kaptajn Jesper With, som gjorde Fordring paa de faa Efterladenskaber og en resterende Løn paa 20 à 30 Rdlr. for hafte Udgifter ved Begravelsen, omtales ikke her, „da Forretningen for dennesinde tog sin Endskab“ (Kbhvns. Skiftekom. Forseglingsprot. 1748—52, pag. 575). Det er ikke lykkedes at finde, om det ringe Bo blev yderligere behandlet. Niels Mouritzen With har sikkert været ugift.

Kan Oplysninger meddeles om Mouritz Hansen Withs to andre Sønner Hans og Anders?

Den ældste, Hans, er maaske Fader til den Gurine Cathrine Hansdatter [With] af Kjøbenhavn, som 28. Aug. 1761 fik kgl. Bevilling til at ægte Niels Jensen With „uanset at de skal være hinanden udi tredie Leed beslegtede“ (Sjæl. Reg. 1761, Nr. 424). 16. Sept. s. A. blev „Niels Jensen With, Styrmand, og Jomfrue Gurrine Catharina Hans D. With unge Folk copulerede i Huuset“ (Vor Frelsers Kirkes Copulations-Prot. 1750—92, pag. 52). Brudgommens Forlover var Grosserer Peter Fenger, Brudens Skibskaptajn Jesper With (Prot. over Trolovede og Egteviiede i Vor Frelsers Menighed 1761—97). Sidstnævnte har altsaa, hvis Gurine virkelig var Datter af hans Fætter Hans Mouritzen With, ogsaa været Fætter til Brudgommens Fader, idet Mouritz Hansen With i Arendal, foruden den i Slægtbogen omtalte Peder Hansen With, som var Jesper Withs Fader, endnu maa have haft en anden Broder N. N. With, hvis Søn: Jens kunde være Fader til Brudgommen, Styrmand Niels Jensen With, da det jo siges, at denne var beslægtet med sin Hustru i 3die Led.

Niels Jensen With nævnes som Dreng med Skibet „Elephanten“ til Trankebar 1746, Lærling med „Dronningen af Danmark“ 1750, han er sikkert identisk med den Niels With, som var 4. Vagt paa „Kongen af Danmark“ 1755, 3. Styrmand paa „Dronning Sophie Magdalene“ 1757, 1. Understyrmand paa „Dronning Juliane Marie“s Kinatogt 1760—61 og Overstyrmand paa „Prinsesse Lovise“s Kinatogt 1761—64 (Asiatick Kompagnis Skibsprot. og Gageruller).

En Anders Jensen With nævnes forresten som Matros i Kompagniet 1735—37.

Hr. Arkivsekretær G. L. Grove gjorde mig kort efter Slægtbogens Fremkomst opmærksom paa, at der 5. Okt. 1759 blev foretaget Forseglingforretning efter ovennævnte Anna Mouritzdatter With, da hendes Ægtefælle Jesper With var paa et Kinatogt (Kbhvns Skiftekom. Forseglingsprot. 1759—62, pag. 126, 133, 161 og 319; ikke Skifte som anført i Personalh. Samlinger I, pag. 523, hun og hendes Mand havde nemlig 27. Dec. 1748 faaet kgl. Bevilling paa, at den længstlevende maatte sidde i uskiftet Bo og omsider skifte med Samfrænder, Slægtbogen pag. 9). I Forseglingsprotokollen nævnes bl. a. Styrmanden Niels Jensen With, „som er en Søster Søn“, hvilken Bemærkning atter er overstregen, hvis ovennævnte Slutninger er rigtige, maa han jo have været hendes Fætters Søn, endvidere omtales Mad. With og Jomfruerne With. Er Mad. With identisk med den Afdødes Moder ovennævnte Guri Andersdatter? Hvem var Jomfruerne With?

Foruden de her nævnte Personer, har jeg under Forarbejderne paa Slægte-

bogen stødt paa adskillige andre With'er, som det endnu ikke er lykkedes at bringe i nogensomhelst Forbindelse med den af mig behandlede Familie. I Indledningen til Slægtbogen er en Del af disse anførte.

Enhver Underretning ogsaa om disse Personer modtages med Tak.

Poul Brede Grandjean,
Havnegade 21, Kjøbenhavn K.

(Spørgsmaal 2.)

Efternævnte 8 Søskenes Forældre har forgjæves været eftersøgt, kun saa meget vides, at Moderen den 2den Mai 1736 blev begravet fra Esrom. Disse 8 Søkende ere følgende:

1) Jens Rasch, „Fionensis“, fra Fyen, „en moxen incomparabel Skildrer“, der døde i Zweibrücken 1744. 2) Niels Rasch, Byfoged i Horsens, hvor han døde 1767, begr. $27/3$, 71 Aar gl. 3) Jochim Rasch, død i Tibirke 1773 c. 74 Aar gl., Inspektør ved Flyvesanden, gift med Ingeborg Cathrine Friis. 4) Axel Rasch, hvis Stilling er ukjendt, han synes at have været Forvalter paa forskjellige Godser og kaldes $20/5$ 1737, da han i Fjeldet stod Fadder til sin Søstersøn Broder Landorph, Monsr Axel Rasch fra Langesø. 5) Frederik Rasch, død $17/10$ 1768, 63 Aar gl. som Kasserer og Forvalter paa Børnehuset paa Christianshavn. 6) Anne Gøde (Gyde) Rasch, død $12/4$ 1784 paa Christianshavn som Enke efter Kirurg Christian Licht, til hvem hun blev viet i Esbøndrup $17/6$ 1740. 7) Sofie Rasch, død i Tonderup Pgd. $29/5$ 1756, 45 Aar gl., gift i Esbøndrup $27/1$ 1737 med Hans Brodersen Landorph til Billesbølle, samt 8) Otto Christian Rasch, Regimentsskriver ved Kronborg Distrikt, boede i Esrom, døde i Esbøndrup $14/2$ 1748; han var 3 Gange gift, 1) $27/9$ 1735 med Sofie Hedevig Eller, død i Esbøndrup $1/1$ 1757, 2) $7/10$ 1738 med Cathrine Margrethe Scheffer, død i Esbøndrup, Octbr. 1741. 3) $30/10$ 1742 med Fredrikke Christiane Torm, død $11/10$ 1774.

Efter Tilnavnet „Fionensis“, der tillægges Maleren Jens Rasch, skulde man formode Forældrene har boet paa Fyen. Antagelig har Moderen overlevet sin Ægtefælle og er paa sine gamle Dage kommet i Huset hos sin Søn Regimentsskriver Otto Christian Rasch, i hvis Hus i Esrom hun døde 1736, men i Esbøndrup Ministerialbog angives ikke hendes Navn, der staar kun: 1736 den 2. Mai blev Regimentsskriver Raschs Moder fra Esrom begravet.

Muligvis har Faderen haft en Ansættelse ved Hoffet, da Kongen synes at have haft Bevaagenhed for Børnene.

Det vilde være af Interesse at vide, hvilket Familiemærke eller Vaaben disse har ført. Hvem vare Forældrene til disse 8 Søkende?

Arkivamanuensis A. W. Rasch,
Rigsarkivet, Christiania.

Svar I.

(5. R. IV. S. 193. Spørgsmaal 4, 1.)

Den omhandlede Ansøgning fra A. J. G. Wassmann af (16. Maj) 1788 findes endnu bevaret som Indlæg til Kommerce Kollegiets danske Journal, E. E. No. 455. W. melder heri, at han ugerne berøvede sig den Lykke at blive i Kongens Tjeneste (den 30. Nov. 1787 var han bleven entlediget som Postmester i Kellinghusen). Men han havde forgjæves anraabt om et bedre Brød, og da

han til Ophold for Kone og umyndige Børn havde tilsat sin Formue og i 14 Aar havde tjent for kun 30 Rdl. aarlig, haabede han nu Bønhoerelse. Han havde etableret sig her i Kjøbenhavn for at tjene Brødet og søgte Frihed til at forfærdige og sælge alle Sorter rødt og sort Segllak samt Røg og Snustobak og handle hermed ligesom med alle Urtekramvarer, hvoriblandt Akvaviter. Den 18 Okt. s. A. fik han Afslag paa sidstommeldte Handel, der stred mod Urtekrammerlaugets Ret, og paa Spørgsmaalet, om han endnu vilde have Lak- og Tobaksprivilegiet, ses ingen ny Ansøgning at være indkommen i de næste Par Aar. (Samme Journ. 1788, FF., N. 670). Ejheller nævnes han i Kjøbenhavns Vejviser for disse Aar. Men hans følgende Livsdata kan spores af en Forestilling fra Generalpostamtet (til en kgl. Resol. af 4. Juli 1800), hvori meldes, at Wassmann fra sin Postmestertid havde en Restance af 125 Rd., hvoraf til en Begyndelse intet kunde erholdes, da hans Opholdssted var Generalpostamtet ubekendt. Først i Aaret 1796 bragtes det i Erfaring, at han var Underchirurg paa et Orlogsskib. Ved at beslaglægge hans Gage gennem Adm.- og Komm.-Kollegiet naaede man kun et Afdrag paa 6 Rdl., da hans Engagement paa Flaaden ophørte med den da begyndte Vinter. „Nylig“ havde hans i Neumünster i yderste Nød levende Hustru imidlertid med en Pensionsansøgning indleveret en Attest, hvorefter han var død som Soldat paa St. Thomas, hvorpaa man havde faaet Bekræftelse af Vestindisk-Guineisk Rente- og Generaltoldkammeret, hvorfor hans nævnte Gæld blev strøget. Nysnævnte Kollegiums Skrivelse herom af 22. Marts 1800 viser, at han var død som Soldat paa St. Thomas den 24. April 1796 (jfr. Kopibog i Rigsarkivet).

Gerhard L. Grove.

Gaver til Samfundets Bibliothek.

- Fra Læge Ove Krak: „Agent Holch, De Fattiges Tolk“ af Bering Liisberg. Kbh. 1907.
- „ Kapt. Chr. Morgenstjerne Munthe to Skrifter af Oberst Hartvig Munthe: Provst Aabel og Hustru f. Leigh og deres Efterkommere“, Kristiania 1906, og „En gammel Militærslægt i Elverum“, Særtryk af Østlandsk Tidende. Elverum 1906, samt A. C. Hall: Ved Oberst Hartvig Munthes Baare, Christiania 1905 (tr. som Manuskript).
- „ Godsejer G. F. Heiberg: Slægten Heiberg. Kristiania 1907.
- „ Apotheker Otto Müller: Kong Salomons Apothek i København, 250 Aars Historie. 1658—11. Maj—1908. Udgivet af O. Müller, samlet af E. Dam. Kbh. 1908.
-

Jul. Bidstrup:

Dødsfald i Danmark

1907.

Tillæg til
Personalhistorisk Tidsskrift.

Kjøbenhavn.

Det Hoffensbergske Etabl.

1908.

Dødsfald i Danmark

1907

Samlede af *Jul. Bidstrup.*

- Aagaard, Anna Vilhelmine, f. Richter, 14. 2.
—, Sophus Marius, Kbm., 24. 12., Slagelse.
—, Thora Amalie, 31. 5.
Aaestrup, Fanny, f. Bang, begr. 23. 3., E. e. Prof.
Aastrup, Thorvald, Best., 7. 8.
Abel, Sine, f. Thomsen, 29. 3., 87 A.
Abell, Petra Cathr., 26. 3.
—, Susanne, f. Jørgensen, 29. 12., M: Adjunkt.
Abelsted, Marie Susanne, 3. 3., Sct. Hans Hospital.
Abraham, Therese, f. Meyer, 26. 7., 83 A., E. e. O.læge.
Abrahamsen, Karen Claudine, f. Rønne, 15. 12.
Ackerberg, Amandus Jul., Portrætmaler, 3. 9.
Adolph, Frantz Thestrup, Etr., Gross., 4. 2., 63 A., H: Julie, f. Schack.
Adrian, Sophie, 17. 4., 74 A.
Ablefeldt Laurvig, Niels, 13. 8., 23 A., Humble.
Albrethsen, Rudolph Theodor Emil, O.sagf., 13. 6.
—, Søren Vilhelm Peter, Læge, 15. 2., 73 A., Fred.værk.
Alexander, Frederik Vilhelm, Billedhugger, 18. 12.
Alstrup, Laura Rasmine, f. Rasmussen, 10. 3.
—, Thora Vilhelmine, f. Trübschenck, 8. 5., M: Justr.
- Ammitzbøll, Johanne Henriette, f. Kohl, 27. 4., E. e. Kapt.
Ancher, Johanne Kjerstine, f. Duusgaard, 4. 12.
Anchersen, Emilie Henriette, f. Hansen, 5. 1., E. e. Justr.
Ancker, Agnes Eline Emilie, 30. 4.
Andersen, Ane Marie, 9. 2., 102 A., Enke.
—, Carl Fred., Billedhugger, 7. 6.
—, Einar, Bankass., 22. 12.
—, Ella, f. Claudi, 11. 10., Lemvig, M: Best. af Redningsvæs.
—, Frederik Martinus, fh. Postm., begr. 17. 12.
—, Heinrich, Fuldm., 24. 4.
—, Herman, Octavius, fh. Insp., 21. 8.
—, Martin Aug. Valdemar, Generalkom.læge, 29. 11., 68 A., Aarhus, H: Ludovica, f. Maar.
—, Niels, fh. Folketingsm., 3. 4., 80 A., Husby.
Andersen-Rosendal, Elvira Jensine Elisabeth, f. Nielsen, 21. 1., M: cand. theol.
Andresen, Peter Joh. Jacob Carl, Krigsassess., 5. 10.
Anker, Anna Marie Christiane, f. Hansen, 20. 3., E. e. Gross.
Appelbye, Jacobine Petrine, f. Aagaard, 17. 2., 74 A.
Appelt, M. N., fh. Højskoleforst., 29. 11., 65 A., Aarhus.
Arboe, Ane Grethe Marie, f. Thomsen, 15. 4., M: Handelsagent.

- Arctander, Erik Peter Andreas, fh. Propr., 19. 10.
- Arentzen, Julie. f. Krumrey, 20. 3., 78 A.
- Arlaud, Oscar, cand. phil., Forf., 14. 6.
- Aschlund, Conrad Frederik Bugge, fh. Kapt., Pastor emer., 28. 4., 83 A., H: Ketty, f. Neckelmann.
- Asmussen, Julie Laura Emilie, f. Lagoni, 10. 5., 58 A., M: H.sagf.
- Assens, Marie, f. Boberg, 18. 3., 50 A., Hellested, M: Sgpr.
- Atterup, H., Kmr., fh. Toldass., 18. 12., 86 A.
- d'Auchamp, Harald Albert Heinr., fh. Herredsf. og Borgm., 1. 6., 69 A., H: Louise, f. Westrup.
- Axelsen, Camilla, f. Worm, 26. 6., Tversted, E. e. Konsul.
- , Frederik Vilhelm, Justr., 17. 12., Hunseby.
- Baadsgaard. Mariane, f. Aagesen, 12. 7., Aarhus.
- Baagøe, Frederikke, 28. 1., 73 A., Svendborg.
- , P. G., cand. pharm., Organist, 26. 7., Helsingør.
- Bach, I. A., fh. Folketingsm., 25. 2., 83 A.
- Bache, Nina, Konvent., 3. 3., Slagelse.
- Backe, Rigmor, 15. 10.
- Bagger, Jeanna Hermina, 3. 6., Italien.
- Baggesen, Minna, 22. 6., 78 A., Randers.
- Balestrini, Antonio Carlo Guiseppe Stagno, Rent., 4. 9.
- Balle, Frederikke, f. Lie, 13. 2.
- Ballin, Marguerite, f. d'Auchamp, 8. 4.
- Balslev, Pauline Dorthea Erasmine, f. Krüger, 21. 4., Haarslev, E. e. Sgpr.
- Bang, Andreas Jacob, Kapt., 20. 6.
- , Anna N, 16. 12.
- , Johannes, Konsul, 21. 11., H: Theresia, f. Richter.
- Bardram, Ludvig, Apoteker, 11. 1., H: Clara, f. Helms.
- Barfod, Marie Augusta, f. Ranfft, 9. 2.
- Barth, Laura Vilhelmine, 15. 12.
- Bartholin Eichel, Johan Caspar Thomas, Fideikom.besid., 2. 6., 59 A., H: Maja, f. Münster.
- Bauer, Stephan Victor Alfred, Vinhdler., 31. 3.
- Baumann, Christian Heinrich Ferd. Reymund, Gen.major, 2. 2., 71 A., H: Marie, f. Hald.
- Bay, Poulina, 20. 8.
- Bech, Elisabeth Marie, f. Rønneberg, 13. 6.
- , Louise Margr., f. Mossin, 12. 6.
- Beck, Gusta, f. Scherfig, 24. 7., Aalborg, M: Insp.
- Becker, Th., Krigsassess., 27. 6.
- Beckmann, Laura Kirstine, f. Buch, 31. 3.
- Behrend, Georg, Kasserer, 19. 12.
- Beissel, Christian, Sprog lærer, 17. 4.
- Bender, Mette Kirstine, 20. 7., 90 A.
- Bendix, David, Manufakturhdler, 21. 8.
- , Jens Pedersen, Fabr., 6. 8.
- Bendz, Christian Aug., Vejinsp., 20. 9., 56 A., Gjentofte.
- Benthin, Hans Peter. Rent., 21. 2., 80 A.
- Bentsen, Vilh. Alfred Otto, fh. O.sagf., 2. 2., 66 A.
- Bentzen, Vilh. Ferdinand, Kmassess., 26. 6.
- Bentzon, Carl Frederik, cand. phil., fh. Landm., 30. 11.
- Benzon, Lorentz Jacob, Bankass., 4. 2., H: Anna, f. Momme.
- Berg, Edvard, Gross., 19. 2.
- , Jacob, Kbm., 18. 3., Aalborg.
- , Johanne Elise, f. Gerner, 7. 2., 82 A.
- , Magda, f. Lagoni, 22. 3., Odense.
- , Mathilde Mariane, f. Thining, 27. 1.
- , Peter Andreas C., fh. Sejl-, Flag- og Kompasm., 3. 7.
- , R. F., Ing., 8. 12., Malmø.
- , Sophus Franz, Missionær, 26. 11.
- Bergh, Alfred, fh. Fabr., 3. 8.
- , Christian Th., Kunstarkæolog, 19. 9.
- , Valdemar, cand. phil., 15. 8.
- Berner, Amalie Johanne Beate, 22. 1., 38 A., Ringsted,
- Bernth, Theodor, fh. Sgpr., 21. 2., 89 A.
- Bertelsen, Johan Vald., fh. Adjunkt, 23. 11., Sct. Hans Hospital, H: Nanna, f. Wesenberg.
- Berthelsen, Kirstine, f. Pallesen, 24. 3., Aarhus.

- Beyer, Andreas Fred., Kasserer, 30. 10.
 Biilman, Christine, f. Sørensen, 19. 2.
 Bilfeldt, Charlotte Johanne, f. Fridrichsen, 12. 10., E. e. exam. pharm.
 Bille, Amalie Charlotte, 14. 11., 77 A., Enke.
 —, Eleonora Mathilde, 22. 4., 91 A.
 —, Kirstine Caroline, f. Lillelund, begr. 12. 1.
 Bilsted, Ernst Fred. Aug., Direkt., cand. polit., 17. 8., 63 A.
 Binder, Johan Lorentz, Fabr., 31. 5., 71 A., Vedbæk.
 Birch, Andreas Peter, Entrepr., 28. 12.
 Birk, Cathrine Elisabeth, 20. 12., 87 A., Sæby.
 Bjarnov, Karen Sophie, f. Nielsen, 12. 12., M: Rustm.
 Bjergager, Hans Georg, Prem.lt., 19. 6., 29 A.
 Bjerre, Karen Line, f. Clausen, 21. 11.
 Bjerring, Anna Caroline, f. Exner, 24. 2.
 —, Peter Stephan, Ob., 6. 2., 80 A., H: Ina, f. Müller.
 Bjørn, Chr. Fred. William, Forv., 20. 6.
 Bjørnsen, Caroline, f. Hansen, 11. 1.
 Blankensteiner, Angélique, 11. 11.
 Blicher-Clausen, se Clausen.
 Blichfeldt, Emilie, f. Bruun, 8. 12., E. e. Eksp.sekretær.
 Blinkenberg, M. A. Kruse, Kbm., 28. 10., Svendborg.
 Bloch, Edvard Th., Læge, 29. 7.
 —, Gabriel, Læge, 4. 8.
 —, Theodor, Posteksp., 26. 4., Svendborg.
 —, Valdemar Antonius, fh. Rektor, 10. 2., 80 A.
 Bluhme, Frederikke, 8. 5., Roskilde.
 Blum, Aage, Maskinm., 11. 3.
 Blædel, Henrik Benedictus, Dyrlæge, 26. 11.
 —, Marie Acton, f. Dons, 9. 3., 84 A.
 Boesen, Sophus Johannes. Sgpr., 27. 3., 55 A., Agedrup.
 —, Thora, Lærerinde, 11. 2.
 Bohn, Oluf Peter Andreas, Postm., 25. 3., 54 A., Helsingør, H: Anna, f. Fürst.
 Bohr, Carl Jens Aug., Prem.lt., 17. 8., 32 A., H: Astrid, f. Laub.
 Boisen, Elise Jensine, f. Nielsen, 16. 12.
 Boje, Ludvig, Fabr., 9. 3.
 Bolbroe, Hansine, f. Lind, 2. 5., 93 A., E. e. Kancr.
 Bolin, Mathilde, f. Snellermann, 13. 4., E. e. Prof.
 Bonde, Thorvald, Lærer, 25. 9., H: Harriet, f. Elberling.
 Bondesen, Harriet, 30. 3., Aarhus, M: Komp.
 Bondrup, Laura, 2. 5.
 Borch, Marie Helene, 8. 9., 80 A., Odense, E. e. Kancr.
 Borgen, Carl Anton, fh. Restavr., 26. 10.
 Borre, Christiane, 10. 4., Rubbelykke.
 Borregaard, Johanne Margr., f. Borregaard, 11. 12., 73 A.
 Borup, F. C., Kancr., 23. 3., 63 A., Aarhus.
 Boserup, Johan Joseph, Justr., Læge, 1. 12., Borup, H: Petrea, f. Oxholm.
 Bothmann, Jan Chr., Maskinm., 28. 11., Dragør, H: Emma, f. Palm.
 Boye, Frederik Vilhelm Georg Joachim Adolph, Gross., 20. 2., H: Marie, f. Nellemann.
 —, Herman Chr., Skibsmægler, 26. 10., Marstal.
 —, Ole Ancher Secher Sørensen, Arkitekt, 24. 10.
 Boysen, Sophie, Konvent., 18. 5., Slagelse.
 v. Bracht, Charles Axel Chr., Rent., 26. 3.
 Brandt, Charlotte, f. Marckmann, 4. 4.
 —, Claudius, I., fh. Skibsf., 2. 3.
 —, Ernst Gjørup, Kbm., 6. 2., Svendborg.
 Branner, Louise, f. Hertel, 25. 11.
 Brasch, Johanne Bolette, 4. 4.
 Breinholt, Bang Windfeldt, Ing., 28. 10., 41 A., H: Olga, f. Lammers.
 Breit, Vilhelmine Marie, f. Skeel, 8. 9., 43 A., Løitegaard, M: Jægerm.
 Briand de Crèvecoeur, Marie Elisabeth, f. Dahr, 11. 2., Næstved.
 Brinck, Johan Henrik, Bogtr., begr. 15. 12.
 Brinkmann, Martin August Cecilius, Etr., 6. 6., 69 A.
 Brix, Elisabeth, Sophie, f. Murdoch, 5. 10., M: fh. By- og Herredsf.

- Brix, Hans Chr., Billedhugger, 2. 12.
 —, Johannes, stud. jur., 7. 5., 21 A.
 —, Leontine, f. Thaulow, 18. 6., M: Etr.
 Broager, Claudine, 13. 12.
 Brodersen, Niels, fh. Fabr., 21. 9., H:
 Maria, f. Kaufmann.
 Broge, Henrik, Kbm., 18. 11., 89 A.,
 Hamborg.
 Brorson, Elisab. Caroline, 16. 12.
 Bruhn, Johan Nicolai, Fuldm., 3. 4.
 —, Olga, f. Meyer, 17. 5.
 Bruun, Christiane, f. Bruun, 9. 3., Asmild.
 —, Joh., Gross., 23. 9., H: Thora, f.
 Hartmann.
 —, Vilhelm, Ass., 18. 11., H: Inger,
 f. Kastrup.
 Brøchner, Magdalene Barbara, f. Blicher,
 5. 8., E. e. cand. phil.
 Buch, Jørgen Chr., Gross., 8. 8.
 Buchard, Ane Kirstine, f. Ulrichsen,
 begr. 8. 5.
 Budtz-Jørgensen, Marie, f. Michelsen,
 20. 10.
 Buemann, Nielsine Obbekjær, 6. 4.,
 Skive, M: Kbm.
 Bugge, Ane Marie, 9. 8., 77 A.
 Buhl, Carl Peder, 25. 4., 23 A., Chile.
 Bull, Carl August Lauritz, Tømrerm.,
 29. 11.
 Busck, Georg, cand. phil., 30. 11., 79
 A., Vordingborg.
 —, Maria Augusta, 24. 11., 65 A.,
 Fredensborg.
 Bülow, Frederik Sigismund, Styr., 8. 7.
 —, Frederikke Sophie, f. Lorentzen,
 20. 6., E. e. Ob.
 Bærentz, Carl, Toldass., 21. 12.
 Bähncke, Wilhelm, Gross., 3. 10.
 Bøcker, Jørgen M., O.lærer, 18. 3., 74
 A., Aalborg.
 Bøggild, Johannes Erhardt, cand. jur.,
 14. 12.
 —, Theobald Will. Folkmar, cand. mag.,
 14. 3.
 Bøgh, Marie Ellen Dorthea, f. Lassen,
 28. 10., M: Gross.
 Bøhm, Louis, Gross., 4. 4.
 Bølling, Frantz Georg Carl Vilh., Kbm.,
 4. 4., 75 A.
 Bønnelycke, Lauritz, fh. Telegrafbest.,
 4. 12.
 Bønnelykke, Amine Henriette Christ.,
 f. Skaaning, 12. 5.
 Børgesen, Christian Johs., Toldass., 5.
 7., 73 A.
 Bøttern, Mathilde, f. Mehrens, 9. 6.,
 Skive, M: Sagf.
 Bøttzauw, Petrea Augusta, f. Hille-
 brandt, begr. 4. 5., E. e. Intend.
 Bøytler, Knud, Varemægler, 19. 7.
 Callisen, Heinrich, Læge, 26. 6., 91 A.,
 Norslund.
 Carlsen, Anna, f. Berg, begr. 15. 6.,
 M: O.sagf.
 —, Annie Dorothea, f. Hansen, 5. 4.,
 E. e. Sgpr.
 Carstens, Emma, f. Rauert, 14. 6., 86
 A., Randers.
 Carstensen, Martha, f. Nickelsen, 24.
 11., 72 A., M: Præst.
 Carøe, Carl Johan, Gross., 29. 1., Hel-
 singør, H: Maud, f. Prior.
 —, Hans Fred., Konsul, 20. 1., Stege.
 Casse, Petrine, f. Thygesen, 7. 12.,
 Assens.
 Castberg, Edvard Vilh. Emanuel, Krigsr.,
 Graver, 9. 4.
 Castenschiold, Sigismunda, f. Steinmann,
 1. 2., 64 A., Tybjerg.
 Cellin, Ole Vilh., Læge, 15. 4., Sct.
 Croix.
 Christensen, A. C., Kmr., 11. 7., Tol-
 strup, H: Marie Vibecke, f. Obel.
 —, Anders Chr., fh. Lods, 21. 6.
 —, Ane, 9. 8., Brøndbyøster, E. e. Kmr.
 —, Chr., Journalist, 13. 9., Søllerød.
 —, Else Marie, f. Lerche, begr. 22. 5.
 —, Marie, f. Wiggers, 13. 2., Holbæk.
 M: Tandlæge.
 —, Marie Vibecke, f. Obel, 21. 11.,
 86 A., Tolstrup, E. e. Kmr.
 —, Mogens Bjerregrav, Toldforv., 1. 2.,
 64 A., Bogense.
 —, Peter Emil, Kmr., 5. 2., 58 A.
 —, Søren, Billedhugger, 9. 10., 38 A.,
 Aarhus.
 —, Thorvald Culmell, Konsul, 29. 5.,
 Havana.
 Christiani, Elise Sophie, f. Storm, 6.
 5., E. e. Ob.
 Christiansen, Clara, f. Tidstrøm, 17.
 12., M: Prem.lt.

- Clausen, Ditlev Valdemar, Km.assess., 21. 1., H: Hansinc, f. Bjerring.
- , Edmund, Prem.lt., 13. 5., Aarhus.
- , (Blicher-Clausen), Jenny Frederikke, f. Blicher, Forf., 4. 2., E. e. Sgpr.
- Clemmensen, Charlotte Laurentze, f. Hass, 3. 9., 86 A., E. e. Præst.
- Colberg, Christine, f. Borch, 17. 11., 77 A., E. e. Landf.
- , Viggo Emil, Toldforv., 17. 2., 61 A., Nykjøb. S.
- Colding, Antoinette Augusta, 7. 5.
- , Herman Jacob Andreas, Vinhdler, Lt., begr. 26. 3.
- , Johan Georg Fred., Ob., 19. 2., 74 A.
- Combes, Charles, Ing., 25. 7., 52 A., Ems.
- Corydon, Jes, kgl. Tolk og Translatør, 13. 7., Herstedøster.
- Cramer, Peter Chr., Kapt., 18. 4., 80 A.
- Crone, Anna, f. Larsen, 23. 2.
- Curtz, Vilhelm Jul., O.ass. ved Statsb., 15. 7., 56 A.
- Dahl, Axel Vald., fh. Lærer, 5. 4.
- , Sophie Marie, f. Harreschou, 1. 6., E. e. Kancr.
- Dahlerup, Jens Vilhelm, Etr., 24. 1., 70 A., H: Marie, f. Koch.
- Dall, Ivar Nissen, Landbrugskand., 28. 7., 55 A., Fredericia.
- Dalsgaard, Christen, Prof., 11. 2., 82 A., Sorø.
- Dam, Niels S., Konsul, 26. 12., H: Petra, f. Koch.
- , Olga Mathilde, f. Davidsen, 29. 5.
- Dan, Theodor Emilius Fred., V.konsul, 16. 7., 69 A., Nakskov.
- Daugaard, Johanne Oline, 10. 4., 84 A.
- Dedenroth, Carl Ludvig, Landinsp., 11. 8., 60 A., Sorø.
- Degenkolv, Ludvig Tidemand, fh. Skibsintend., 8. 6.
- Degn, Ludvig Edvard, Apoteker, 2. 7.
- Delbanco, Emma, f. Jacobsen, 19. 11.
- Dessauer, Susanne, f. Unna, 1. 1., 92 A.
- van Deurs, Laurits Andreas, Søminem., 16. 4., 67 A.
- Dirckinck-Holmfeld, Ulysses Carl Georg Harald Rothe, Baron, 21. 4., 64 A., H: Jeannette, f. Grove.
- Dithmer, Henriette Cecilie, f. Larsen, 23. 2., 87 A.
- Ditzel, Christian Thomy, Dyr læge, 13. 3., Helsingør.
- Doberck, Arthur, Kunstsmedem., 1. 3.
- Dombrowsky, Thora Christiane, f. Lund, 6. 5.
- Dornonville de la Cour, William, Gross., 23. 9.
- Dons, Andreas Julius, 27. 8., Thise.
- , Holger Julius, Prem.lt., 23. 8., Sct. Thomas.
- Dorph, Poul, fh. Adjunkt, 13. 1., 82 A.
- Draskau, Anna Catharina, f. Zachariæ, 18. 4., 90 A., E. e. Justr.
- Dreiøe, August, Kbm., 3. 3., Nyborg.
- Drewsen, Axel, Fabr., 15. 7.
- , Elisa, f. Halladay, 15. 4.
- Dreyer, Anna Louise Caroline, f. Schneider, 13. 2., E. e. Ob.
- , Eline, f. Lund, 21. 5., Ærøskjøb.
- , Emilie, f. van Aller, 9. 8.
- , Theodora Frederikke Elisabeth, f. Frederiksen, 6. 3., E. e. Sgpr.
- Driebein, Carl Vald., Dr. med., 16. 4., 70 A.
- Dyring, Christine Marie, f. Demandt, begr. 22. 5., 81 A.
- Døcker, Antoina, f. Boesen, 6. 2., E. e. kgl. Skuespil.
- Dømel, Otto Jul., fh. Dampskibsf., 6. 1.
- Ebbesen, Chr. Peter Sophus, cand. theol., 17. 3., 78 A., H: Julie, f. Frantzen.
- Eckardt, Carl Eiler, Propr., 27. 6., 82 A.
- Egense, Anna Marie Thora, f. Stendrup, 16. 2.
- v. Eggers, Oluf Chr. T., Baron, Dyr læge, 16. 1.
- Ehrhardt, Johanne, 25. 5.
- Eibe, Theodora, 8. 3.
- Ekman, Camilla Henriette, 26. 3., 54 A.
- Elberling, Ada Ludovika, f. Schack, 12. 7.
- Ellermann, Fritz Joh. Mads, fh. Skoleinsp., 13. 11., 65 A., H: Amalie, f. Plenge.
- Elmqvist, Adolph Fred., fh. O.lærer, 14. 3.
- Engelbrecht, Villh. Chr. Fridolin, Hofleverandør, 22. 11.

- Engelhart, Nathalia, f. Rønne, 17. 11.
 Enghoff, Chr. Carl Ludvig, Sgpr., 23. 4., 59 A., Bækboelling.
 Ernst, Hilda Lavinia, f. Damm, 20. 10., M: Kt.chef.
 Erritzøe, Asmus Peter, Direkt., 2. 5., H: Agnes, f. Stegmann.
 Esmann, Aage Edvard, 30. 3.
 Esskildsen, Jens Andreas Albert Olivier cand. jur., 21. 1., 62 A.
 Ettrup, Niels Faartoft, Landinsp., 24. 2., 80 A.
 Ewald, Julie Caroline, f. Oest. 16. 11., 71 A., Fredensborg, M: Prof., Forf.
 —, Vald. Viggo Carl, 26. 4.
 Eyber, Carl, Rent., 5. 4.
 —, Hansine, f. Olesen, 12. 4., Thisted, E. e. Propr.
 Eyermann, Maria, f. Berg, 17. 4., E. e. Sgpr.
 Faaborg, Eline, begr. 19. 9., 89 A., Frerslev.
 Faber, Ellen, f. Ewald, 8. 3., M: Læge.
 —, Johanne, f. Ingerslev, 5. 8., E. e. Sparekasseinsp.
 Fabricius, Gordia, f. Nielsen, 16. 4., 61 A., Mosbjerg.
 —, I. Jørgs., fh. Restavratør, 27. 8.
 —, Niels Foss, 21. 9., Brighton.
 Falck, Karen Kirstine Marie, f. Møller, 17. 6., Vordingb., M: Sagf.
 Falkenstjerne, Anna Marie Dorthea, f. van Witt, 12. 2.
 Fanøe, Hedevig Bertha Catharina, f. Sthyr, 12. 12., E. e. Læge.
 Fasting, Anna, f. Østrup, 10. 6.
 Faye, Nanny Sophie Othilie, Skolebest., 10. 3., 53 A., Hjørring.
 Feilberg, Albertine Jacobine Marie, f. Hagen, 16. 3., E. e. cand. polyt.
 —, Anna Bjerre, 17. 8., 22 A., Aarhus.
 Felumb, Anna Fred., 14. 1., E. e. Tandlæge.
 Fenger, Birtha, 13. 3., Taarbæk.
 Fensmark, Margrethe, f. Nielsen, 23. 1.
 Fenwick, Mathilde, f. Arlaud, 18. 4., 85 A.
 Fibiger, Bella, f. Nathan, 26. 1.
 —, Carl Chr. Edvard, Civiling., 6. 4., 68 A.
 Fibiger, Emil, Sgpr., 12. 1., 60 A., Skjelby.
 —, Marie Amalie, f. Waage, 9. 12., E. e. Sgpr., Forf.
 Fife, Frederikke Vilhelmine, 3. 4.
 Finsen, Oluf, 3. 5., 18 A.
 Fischer, Adam Ludvig Emil, fh. Birke-dom., 3. 10.
 —, Jens Emilus, Bankdirekt., 3. 1., 58 A., Slagelse.
 —, Johanne, f. Dithmer, 17. 4., Holbæk.
 —, Juliane Marie, 17. 1., 82 A.
 —, Mary, f. Stampe, 22. 9., M: O.sagf.
 —, Mathilde Rosalie Elise, Best., 29. 4.
 —, Philip Aug., fh. Fabr., 12. 8., 90 A.
 —, William Chr. Godfred, Agent, 13. 12.
 Fistaine, Vilhelmine, f. Manicus, 17. 9., E. e. Dr. phil.
 Fjelstrup, Christian August Røepstorff, fh. Kapt., 24. 12., 82 A.
 Flach, Carl, Fabr., 28. 5.
 —, Florentin, Gross., 30. 1.
 Fleron, Emil Thomas, Fuldm., 13. 4.
 —, Theresia, 9. 1.
 Flindt, Alfred Sigismund Halfdan, Ritm., 15. 12., 83 A.
 Fog, Emmy Cecilie, 11. 2.
 —, Jørgen Fred. Salomon, Ing., 22. 2., Brasilien.
 —, Sophus Andreas, fh. Boghldr., 9. 11., Horsens.
 Foget, Antoinette, f. Møller, 28. 4., 72 A.
 Fogh, Karen, f. Tranberg Jensen, 12. 5.
 Fogtmann, Carl Laurits, Folketingsm., 6. 5., 60 A.
 Folkenberg, Anton Chr., exam. pharm., 5. 2.
 Fonnesbech, Karen Sophie, f. Hauberg, 29. 1., E. e. Gehejmekonfr.
 de Fontenay, Anton Nicolai le Sage, Gross., 10. 3., 56 A., H: Julie, f. Götzsche.
 Frandsen, Josefine Petrine, 17. 1., Gjentofte, E. e. Forstr.
 Frederiksen, P. Chr., Kanocr., 23. 8. Skjelskør, H: Christine, f. Møller.
 Friderichsen, Mathias Martin, cand. jur., 10. 11., 47 A., Vejle.
 Fridericia, William Maurice, Etr., 11. 10., 65 A., H: Agnes, f. Marcussen.

- Friederichsen, Nathalia, f. Arntzen, 23. 6., 83 A., E. e. Told.kontrol.
- Friedrichsen, Theodor Heinr. Jens, fh. bot. Gartner, 16. 1., 79 A.
- Fries, Mariane, f. Sørensen, 11. 12., Børkop, M: Læge.
- Friis, Carl Fred., fh. Forp., 25. 11.
- , Charlotte Marie, 21. 12., Roskilde.
- , Clara Marie, f. Holm, 24. 2.
- , Emanuel, Tandlæge, 18. 10., New York.
- , Emma, f. Backmann, 7. 4.
- Friis-Hjorth, Edmund, Teaterdirekt., 16. 11., New York.
- Fritze, Alfred, Fabr., 19. 2.
- Frølich, Hansine Cathinka, 7. 2., E. e. Apoteker.
- , Karen Margr. Andrea Bjørn Benedicte. 9. 2
- Frørup, Georg, cand. jur., 13. 11.
- , Hulda Jeanette, f. Kortoe, 3. 1.
- Funck, Caroline, f. Nordberg, 11. 7.
- Funder, Caroline, f. Bayer, 21. 11.
- Fürste, Theodor Hans, fh. O.læge, 13. 2., 76 A.
- Fønss, Juliane Marie, 2. 6., 84 A., Aarhus.
- , Niels Basse, Kmh., Hofjægerm., 30. 12., 80 A., Hindsgavl.
- Gad, Emilie Petrine, f. Lundholm, 29. 1., 88 A., E. e. Apoteker.
- , Peder Adolph Rostgaard Brun, Dr. med., Øjenlæge, 26. 2. 60 A.
- Gade, Laura, 14. 10
- , Oswalde Adolphe, 17. 2., M: Best.
- Galle, Adolphe Catharina, 27. 2., Næstved.
- Galschiøt, Henriette, f. Wiibroe, 25. 3., Helsingør, M: Forf.
- Geday, Theobald Jacob Vald., Toldfuldm., 21. 3.
- Gedde, Ove Frederik, 24. 10.
- Gehl, Søren Andreas, fh. Lærer, 16. 3., 85 A., Thorslunde.
- Gemynthe, Emma, f. Hansen, 9. 9., M: Insp.
- Gemzøe, Cecilie, f. Wilhjelm, 7. 11., M: Sgpr.
- Gersdorff, Carl Hans Chr. Cecil, Baron, 8. 5., 30 A., Farestedgaard.
- Gerstenberg, Christian Michael, Landinsp., 8. 7., H: Agnes, f. Essler.
- Gertz, Peter Martin, cand. jur., 7. 1.
- Giersing, Emil Aggersborg, 6. 6.
- Giese, Christine, f. Løvgreen, 24. 8., 83 A.
- Gimbel, Johanne, f. Rieffestahl, 4. 10., Middelfart.
- Giørting, Christine Cathrine, f. Kjeldsen, 24. 6., E. e. Læge.
- Gjerdrum, Carl Olaf, exam. pharm., 4. 3.
- Gjessing, Frieda, f. Lassen, 23. 2., E. e. Advokat.
- , Jacobine Elisab., 6. 2.
- Gjødesen, Christiane, 11. 6., E. e. Insp.
- , Valborg, 20. 7.
- Glad, Maren, f. Saabye, 1. 5.
- Glass, Laura Rosalie Mathilde, 13. 4.
- Gliemann, Henriette Sophie, f. Schmidt, 15. 6., E. e. Postm.
- Goldschmidt, Frederikke, f. Nathan, 3. 10.
- Gommesen, Edvard Fred. Chr., Gross., 1. 7.
- Gosch, Amalie, f. Sletting, 23. 1.
- v. Gothart, Ida, f. Brøndum, 11. 3.
- Gottfredsen, Jul. Henrik, Gas- & Vandm., 25. 6.
- Gottlieb, Thora Camilla, f. Ellbrecht, 11. 8., 77 A., E. e. Kom.dør.
- , Vincenz Ernst, fh. Apoteker, 4. 12., H: Cecilie, f. Wisløff.
- Gottschalk, Vilhelmine, f. Nielsen, 2. 4.
- Graae, Hakon Victor, Sgpr., 13. 12., 59 A., Nysted.
- , Helene, f. Thomsen, 11. 8., 93 A.
- Gradert, William Victor, Kbm., 25. 6.
- Gradman, Constance. f. Datow, 22. 4., Helsingør.
- , Marie Louise, f. Lundwall, 23. 12., Helsingør.
- Gram, Carl Ludvig, cand. phil., Forningsf., 23. 12.
- Green, Cathrine Marie, f. Carstensen, 23. 2.
- Gregersen, Margr. Andrea, f. Kjøller, 25. 3.
- Greibe, Thora Christ., f. Sichlau, 27. 3.
- Gronemann, Ane Christ., f. Trolle, 13. 9.
- Groth, Emmy Camilla, f. Birkerød, 20. 8., E. e. Justr., kgl. Møntguardein.

- Grove, Caroline Andrea Sigvardine, 19. 5., 96 A.
- , Ragnhilda Jacobine, f. Holst, 18. 12.
- Grude, Philip Christof., Gross., 2. 7.
- Grundtvig, Bertha, 23. 4.
- , Johan Didrik Nicolai Blicher, fh. Ktchef., 25. 3., 84 A.
- , Valdemar, fh. Urtekr., 5. 4.
- Grunnet, Alexandra, f. Schmidt, 25. 4., Roskilde.
- Grut, Edmund Gotfred Hansen, Prof., Øjenlæge, 13. 6., 76 A., Hummeltofte.
- Grøndal, Benedict, fh. Adjunkt., 3. 8., 80 A., Reykjavik.
- Grønning, Carl, Kbm., 14. 4., Aalborg.
- Gundelach, Sara Caroline Sophie, f. Hansen, 25. 6.
- Gædechen, Emil, Gross., 5. 1., 89 A., Odense.
- , Johanne Margr. Fred., 10. 11.
- Gøricke, Vilhelm, fh. Propr., 5. 4., Birkerød.
- Gøtsche, Augusta, f. Zitré, 1. 1., 86 A.
- Gøtsche, Louise Margr. Hermandine, begr. 12. 2.
- , Viggo, 14. 12., Vordingborg.
- Haar, Maria, f. Janssen Tjaden, 25. 3., Nykjøb. F., E. e. Præst.
- Haarløv, Thorvald Jørgen Henrik, Direkt. ved Statsb., 13. 3., 70 A.
- Haase, Emilie Fred. Georgine, 6. 10., E. e. Ass.
- Haffner, Charlotte Louise, f. Treschow, 6. 3., 63 A., Brodda. M: Kmh.
- Hafstrøm, Carl Bodmann, fh. Telegrafbest., 14. 4., H: Ida, f. Pählman.
- Hage, Harald Johannes, fh. Propr., 21. 3., 78 A., Skjelskør.
- Hagemann, Hans Andreas Chr., Sgpr., 29. 8., 56 A., Slagelse.
- , Johanne Marie, f. Hoppe, 10. 6., 77 A.
- , Knud, Ing., 24. 7., New York.
- Hahn, Hans Chr., Gross., 1. 7.
- Hald, Agnes, f. Gundel, 30. 9., Oringe.
- Hallager, August Nicolai, Prok., 2. 7., 78 A., H: Vilhelmine, f. Korup.
- Hallengreen, Helmuth, Fabr., 24. 3., 37 A., Stubbekjøb.
- Halling, Petrine, f. Bramer, 10. 11., 65 A.
- Halvorsen, Christiane Cecilie, f. Neess, 12. 4.
- Hamburger, Louise Henriette, f. Rosenstand-Goiske, 30. 9.
- Hammer, August Otto Andreas, Gross., 15. 6.
- , Chr., Fabr., 5. 4., Silkeborg.
- , Hedvig, f. Hoffmeyer, 23. 11., M: Ob.lt.
- Hanck, Julie, 8. 1.
- Hancke, Cathrine Vilh. Emilie, 19. 12., 87 A., Roskilde.
- Hannover, Siegfried, fh. Bankier, 5. 3., 88 A.
- Hansen, Anna Kirstine Elisab., f. Müller, 17. 1., E. e. Kolonibest.
- , Carl Th., Kmr., 18. 1.
- , Christian, Gross., begr. 26. 11.
- , Christian Georg, Læge, 29. 4., H: Hansigne, f. Kalum
- , Claudine Marie, f. Jørgensen, 15. 1., Odense, E. e. Provst.
- , Hans, Krigsassess., 11. 8.
- , Hans Chr., fh. Kapl., 20. 2., 90 A.
- , Jacob Lentz, Ing., 2. 8., Le Håvre, H: Andrea, f. Troensegaard.
- , Jens Rasch, fh. Kasserer, 24. 4.
- , Johan Chr., Stat.forst., 12. 10., V. Brønderslev, H: Charlotte, f. Brøndsted.
- , Johannes Aleth, Apoteker, 24. 1., Chicago.
- , John Peter, Kantor, 30. 4., Vemmetofte.
- , Julius, Garverm., 26. 7., 80 A., Vejle.
- , Jutta Josephine, 25. 12., Taarbæk, M: Bankdirekt.
- , Jørgen Valdemar, Civiling., 20. 11., Montevideo.
- , Kristine, f. Prytz, 19. 4.
- , Lars, Dyr læge, 7. 9., Glostrup.
- , Laurits Christian, Provst, 9. 2., 84 A., Ramløse.
- , Martin, cand. pharm., 9. 6.
- , Martin Edvard, Boghldr., 3. 9.
- , Peter, fh. Skibsf., 2. 5.
- , Valdemar, cand. phil., 3. 9., Aalborg.
- Hanssen, Anna Marie, f. Torp, 3. 11., E. e. Herreds.

- Hanssen, Christian, fh. Direkt., 28. 12.
 Hansted, Ane Sophie, f. Lundgaard, 16. 3.
 Hansteen, Frits Skjold, Ass. paa Byfogedkont., 10. 2.
 Harboe, Hans Georg Carl, Etr., 20. 6., 74 A., Kalborg.
 Hartmann, Jul. Emil, Mekanik., 29. 8., Gjentofte.
 —, Karen, f. Christensen, 15. 12.
 —, Petra Kirstine, f. Berthelsen, 6. 6.
 Harttung, Alexander, Kapt., fh. Statforst., 19. 7., 74 A., Nykjøb. F.
 Hass, Peder Chr. B., Skolebest., 29. 10., Hørsholm, H: Margr., f. Høeberg.
 Hasselbalch, Andreas Agerbeck, Etr., 25. 2., 68 A., Kjøge.
 —, Frantz, fh. Kbm., 15. 8., 57 A., Dalby.
 Hasselriis, Louis, fh. Apoteker, 8. 3., Slangerup.
 Hassing, Jens Chr., fh. Maskinm., 2. 7.
 Hastrup, Cecilie, f. Schnakenburg, 19. 3.
 Hattesen, Christiane Emilie, 17. 5.
 Hauberg, Jørgen Christian, fh. Gods-ejer, 6. 6., H: Alvilda, f. Kastrup.
 Hauerbach, Nicolai, fh. Kbm., 27. 2., 81 A., Randers.
 Haug, Christian, Kbm., 24. 5., Horsens.
 Haunstrup, Jacob Conrad, Fabr., 23. 1. 51 A.
 Hauschou, Johanne, f. Christensen, 6. 1.
 Haxthausen, Thora Annette, Baronesse, 25. 1., 32 A., Randers.
 Heckscher, Freuda, Lærerinde, 5. 9.
 Hecquet, Emilie, f. Øckenholt, 5. 9., Hjedsbæk, M: Skovrider.
 Hedegaard, Hulda Ulrikka Alexandra, 21. 8.
 Heede, Anton Jul., Litogr., 7. 9.
 Heerfordt, Antonie, begr. 5. 3.
 Heerup, Laura Marie, f. Helsted, 14. 3., E. e. Præst.
 Heesch, Olufine, f. Meyer, 22. 5., M: fh. Toldkontrol.
 Heiberg, Hans Leganger, Justr., Apoteker, 22. 4., H: Anna, f. Brodersen.
 Heide, Nicoline, 15. 6., 93 A.
 Heimann, Ferdinand, Gross., 22. 2.
 Hein, Eline Hansine, 10. 2., E. e. Kapelmusikus.
 Heine, Frederikke, f. Wagner, 24. 5., M: Billedhugger.
 Heinemann, Gerson, Kasserer, 12. 4.
 —, Sophus L. Gross., 10. 3.
 Hellemann, Henrik Jørgen, fh. Propr., 29. 5.
 Heller, Carl August, Skibsbygger, 4. 12.
 Helms, C. D. K., fh. Kbm., 27. 8., 79 A. Vejle, H: Sine, f. Borch.
 —, Helene Christine, 2. 2., 80 A., Odense.
 Helsted, Axel Theophilus, Prof., Maler, 17. 2., 59 A.
 Henckel, Ellen Christ. Louise, f. Hansen, 25. 9., M: Maskinm.
 Henningsen, Georg, Kbm., 23. 8., Odense.
 —, H. I. Fyrm., 8. 7., Hjem.
 Henrichsen, Johannes Herman, Landinsp., 8. 12., 72 A.
 Henriksen, Carl Chr., Testerdirekt., 22. 7., 57 A.
 Henriques, Moritz I., Gross., 28. 3., 63 A.
 Heramb, Thor Guldbrand, Læge, 28. 6., Nakskov.
 Herbst, Chr., Bagerm., 29. 1.
 Herholdt, Nicolai Chr., Etr., 19. 3., 91 A., Kjellerup.
 Herskind, Frederikka Augusta Dorothea, f. Rathje, 26. 11.
 —, Fritz, 7. 12., London.
 —, Jacob Hjorth, fh. Sneidkerm., 3. 4.
 Hertel, Michelli Elisab, f. Thomsen, 5. 3., E. e. Ob.
 Hertz, Martin, Boghdler., 15. 4., Hille-rød.
 Hessellund, Hans Andreas, Insp., 29. 7., Ringsted.
 Hetsch, Augusta, 10. 10.
 Hillebrandt, Frederik, Ekspeditør, 14. 3., H: Alma, f. Andkjær.
 Hilmer, Camilla, f. Jensen, Skuespil., 22. 9., E. e. Prof.
 Hincheldey, Laura, f. Møller, 5. 6.
 Hindenburg, Julie Nathalie, 19. 4.
 Hingstrøm, Peter Erik, Ass., 1. 9., H: Ida, f. Kofod.
 Hirschsprung, Albert, Bankfuldm., 25. 2.

- Hirth, Emma Sophie Christ., f. Schultz, 4. 1.
- Hjardemaal, Jørgen Peter Carstensen, Kbm., 10. 1., 78 A., Viborg.
- Hjelm, Elisab. Marie, f. Andersen, 6. 6., E. e. Revisor.
- Hoff, Emil Edvard, Kmr., 19. 8.
- , Johan Villiam, Præst, 24. 1., 74 A., H: Betty, f. Bonnevie.
- Hoffmann, Henrik Nicolai, Graver, 12. 9.
- , Peter Ludvig, Organist, 19. 4.
- Holbek, Gudrun Johanne, 14. 10.
- , Marie, begr. 11. 9.
- Holbæk, Casper, Fabr., 10. 11.
- Holbøll, Adolph V., Gross, 29. 11.
- Holck, Andreas Ulrik Oxholm, Justr., fh. Folketingsm., 9. 2., 64 A., H: Margr., f. Benzen.
- Holm, Alexander, Ass. i Fin.min., 29. 4.
- , Axel, Ing., 15. 12.
- , Hans Peter Jørgen Christian, Propr. 2. 11., 64 A., Louisendahl.
- , Harald, Km.assess., 20. 6., 83 A., Frd.havn.
- , Johanne Henrikke, f. Vissing, 2. 4., Hornum.
- , Johanne Margr., f. Bjerring, 28. 12.
- , Just Jean Chr., Portrætmaler, 20. 3.
- , Viggo Henrik, Propr., 3. 1., Ellingegaard.
- Holmblad, Andreas, Fabr., 31. 12., 33 A., H: Karen Margr., f. Fabricius.
- Holst, Charlotte Amalie, f. Hovind, begr. 17. 12., Sct. Hans Hospital.
- , Erik Begtrup, Dr. med., fh. Fysikus, 26. 4., 78 A., Ringkjøb., H: Anna, f. Heisted.
- , Sophie Louise, f. Rafn., 21. 9.
- Holstebro, Carl William Lyder, Kmr., fh. Toldass., 2. 5.
- Holstein, Carl Emil Johan Nicolai, fh. Propr., 10. 12., Sct. Jørgensbjerg.
- Holsten, Chr. Fr. Hughes, Propr., 9. 3., 85 A., Sødringholm, H: Kirstine, f. Baronesse Rosenkrantz.
- Holsøe, Ragna, f. Fiedler, 28. 1., Helsingør, M: O.sagf.
- Holten, Nina Villhelmine Benedicte, 9. 5., 85 A.
- Honnens de Lichtenberg, Tycho Fred. Andreas, Hofjægerm., Major, 1. 6., 77 A.
- Honoré, Peter P., Kapt., Postkontrol., 14. 2., 67 A., H: Francisca, f. Hamburger.
- Hoppe, Julius, Varemægler, begr. 2. 10.
- Horn, Ursula, f. Tetens, 18. 10.
- Hornemann, Carl Peter Emil, fh. Gravør og Guldsmedem., 1. 1., 86 A.
- Hostrup, Marie Charlotte, f. Kofod, 26. 1.
- Houkjær, Ole Petersen, Strandf. 19. 12., Skagen.
- Houmann, Henriette Marie Nicoline, Lærerinde, 22. 8.
- Hubert, Yelva, f. Holm, 2. 4., 66 A., Børgense.
- Hunderup, Louise, f. Vogelsang, 4. 10., Fodslette, E. e. Lærer.
- Hunther, Ebba Elisab., f. Hostrup Schultz, 30. 1.
- Huntzen, Frits Will. Alfred, Dyr læge, 18. 9., Vøjle.
- Hvalsøe, Jacob Chr., Gross, 23. 4.
- Hvid, Nicoline Augustine, f. Andersen, 27. 5., Sct. Croix.
- Hvidberg, Hans Albert, cand. polyt., 3. 3.
- Hviid, Adamine Petrina, f. Johansen, 2. 2.
- Hüttemeier, Laura, begr. 2. 3.
- Hänschell, Albert Tønnes Just, fh. Skibsfører, 3. 11., 88 A.
- Høeg, Johanne, f. Kragh, 16. 7., Kregome, E. e. Sgpr.
- Høegh, Caspar Marius Fred., fh. Sgpr., 12. 5., 88 A., Roskilde.
- Høegh Guldberg, Julius Emil Christoffer, O.sagf., 6. 12., 65 A., Aarhus, H: Johanne, f. Burmeister.
- Høxbro, Anna, f. Poulsen, 26. 5., Aarhus, E. e. Sgpr.
- Høy, Andreas, Fuldm., 16. 1.
- , Anna, f. Pind, 3. 1., 81 A., Randers.
- Høyberg, Johanne Marie, f. Hammer, 22. 11.
- Høyer, Harald Johan Peter, Arkitekt, 22. 7.
- , Marius, Kbm., 7. 3., Næstved, H: Antonie, f. Qvist Gudnitz.
- Ibsen, Frederik Jul, fh. Postm., 14. 6., 77 A.

- Ingerslev, Henriette Amalie, f. West, S. 2., 89 A.
 —, Ida, f. Høyer, 3. 10.
- Ipsen, Axel, Apoteker, 5. 3., Holbæk, H: Henriette, f. Krarup.
 —, Ramon Gustavo, Ass., 25. 10.
- v. Irgens Bergh, Ernestine Adelheid, Elisab. Albertine, f. Bahre, 10. 10., 78 A., Sct. Jørgensbjerg, E. e. Kapt.
- Jacobsen, Emil Poul Andreas, Maskinm., 31. 10.
 —, Hans, Dept.direkt., 5. 12., 73 A.
 —, Sally, Gross., 25. 5.
- Jacoby, Louise, f. Jacoby, 16. 11., Randers, E. e. Prok.
- Jansen, Niels Carl Sigvald, Etr., 26. 1., 70 A.
- Janssen, Gerløv Chr. Krog, fh. Kbm., 22. 2.
- Jelstrup, Ludvig Vilh., Krigsassess., 5. 9.
- Jensen, Aage Ewald, Maskinm., 18. 4.
 —, Adelaide Charl., f. Nolfi, 24. 6.
 —, Andreas Chr., Krigsr., 10. 6.
 —, Axel, Skuespil., 27. 5.
 —, C. M., cand. phil., 27. 10.
 —, Carl Chr., Skovrider, 30. 11., Klelund.
 —, Caspar Johan, Justr., Prok., 9. 9., 74 A., Helsingør, H: Elisab., f. Tuxværd.
 —, Christian Emil, fh. Kbm., 27. 10., Bogense.
 —, Edvard S., Kapt., 15. 3., Amerika.
 —, Frits Vilh., Kaner., Bankdirekt., 25. 6., Herning.
 —, Gustav Niels, Maskinm., 9. 7.
 —, H. A. C., Konsul, 21. 6., Helsingør, H: Ingeborg, f. Schiøtt.
 —, Hans, Postm., 22. 11., 61 A., Stege.
 —, Hansine, f. Momme, 27. 9., Nykjøb. S.
 —, Hedevig, f. Holck, 6. 7., Stenløse, E. e. Lærer.
 —, Jens, Gross., 8. 6., 82 A.
 —, Jens Laur. Carl, Ktchef., 29. 4., H: Agnes, f. Leerbech.
 —, Jens Peder, fh. Kapt., 10. 2., New York.
 —, Johanne Marie Sophie, f. Dichmann, 11. 10.
- Jensen, Jørgen, Konsul, Bankdirekt., 21. 3., Nyborg.
 —, Leontine, f. Holsteen, begr. 7. 6., Holbæk.
 —, Ludvig. Kbm., 31. 8., Vordingborg, H: Jutta, f. Heegaard.
 —, Mads Thorvald, Graver, 7. 12.
 —, Magne, f. Pedersen, 17. 1., M: Billedhugger.
 —, Mathilda Olivia, f. With, 12. 2., E. e. Etr.
- Jepsen, August Poulsen, Herredsf., 30. 9., Nykjøb. F.
- Jerichau, Johan, Gross., 16. 3.
- Jespersen, Sophus Alfred, Apoteker, 24. 4., Buenos Aires.
- Jessen, Cathinka, f. Drewsen, 1. 7., E. e. Sgpr.
 —, Hans, Chokoladefabr., 13. 7., Gjentofte.
- Jochumsen, Augusta, f. Richter, 8. 6.
 —, Charlotte Amalie, f. Juul, 13. 5., 73 A., E. e. Fuldm.
- Joensen, Johan, fh. Kolonibest., 2. 10., Thorshavn.
- Johannesen, Joh., Kapt., 24. 1., 59 A., Korsør.
- Johannsen, Joh. P. 1., fh. Lærer, 25. 8., 72 A., Hundstrup.
- Johansen, Erik, O.lærer, 11. 12., Fredericia.
 —, Holger, stud. jur., 9. 11.
 —, L, fh. Hofskræder, 4. 4.
- Johne, Othilia, f. Lange, 31. 1., E. e. Apoteker.
- Johnsen, Hans Søren, Fabr., 8. 8., 71 A.
 —, Morten Ludvig, fh. V.konsul, 14. 2., 76 A., Helsingør.
 —, Vilhelm, Pianist, 2. 6.
- Jones, Adelaida Emilie, f. Nielsen, 3. 6., Silkeborg.
- Jordening, Anna Marie, f. Birch, 11. 8., 86 A.
- Josephsen, Martin Chr., Prokurist, 27. 7.
- Josty, Thora Ursula, 31. 8.
- Juel, Hakon Valdemar, Kapt., 31. 1.
- Juhl, Henriette, 25. 10., Sorø.
- Just, Henning Hans, Ing., 27. 4., Hongkong.
- Juul, Oline, f. Berg, 4. 2.

- Juul Rysensteen, Chr. Frederik Adrian, Lensbaron, Kmh., 27. 2., 68 A.
- Jürs, Ellen, f. Voxlev, 5. 11., Wien.
- Jørgensen, August Jens, fh. Konsul, 31. 3., Mexico.
- , Jens, Gross., 12. 4.
- , Johan Fred., fh., Musikdirekt., 23. 9., H: Amalie. f. With.
- , Jørgen, Folketingsm., 17. 7., Kalvs-lund.
- , Niels, Kapt., 11. 11., 85 A.
- , Ole, Døvstummelærer, 21. 1., 77 A.
- Kaae, Marie Rosa Hanne, f. Komtesse Schaffalitzky de Muckadell, 28. 9., 71 A.
- , Susette, f. Macgregor, 9. 3., 85 A.
- Kaalund, Marie, f. Brandt, 18. 11., Kolding.
- Kalko, Johs. Baptiste Ferd. Hilarius, O.prok., 17. 10., 71 A., H: Helga, f. Engel.
- Kampmann, Johanne Margr. Marie, f. Schmidt, 17. 4., E. e. Provst.
- Kapel, Hans Chr., fh. Lærer, 13. 4., 83 A.
- Kaufmann, Meyer Martin, Mægler, 4. 5.
- Keel (Jørgensen), Vilh. F., Direkt, 11. 6., N. Sundby.
- Kehlet, Cathrine, 15. 11., 85 A., Kon-vent., Slagelse.
- , Jul. Carl, Restavratør, 26. 3.
- Keiding, Herman Fred., Sgpr., 1. 5., 48 A., Bregninge.
- Keiser, Carl Eduard Theobalt, fh. Bog-tr., 4. 6., 84 A.
- Keller, Louise Beathe Elisab., f. Gro-nemann, 29. 3., 85 A.
- , Vilhelmine Sophie, begr. 25. 5.
- Kern, Erasmie S., f. Gjessing, 6. 4., E. e. O.lærer.
- Kiellerup, Bolette Dorthea, 18. 3., 83 A.
- Kiersgaard, Mary, f. Suell, 14. 9., So-phienholm.
- Kinch, Peter Bugislaus Carstens, Ing., 27. 5.
- Kindler, Emilie, f. Gjerlöv, 25. 11., E. e. Maskininsp.
- Kirchheiner, Otto F. M., Boghlder, 10. 1.
- Kiærulff, Caroline Amalie, f. Gandrup, 10. 4., 62 A., E. e. Assistenshus-kontrol.
- Kjeldsen, Jens, Gross., 21. 2.
- Kjersgaard, Moritz, Læge, 22. 10.
- Kjær, Anna, f. Anker, 24. 5.
- , Else Marie, f. Schou, 10. 1., Aal-borg, E. e. Tobaksfabr.
- , Ludvig, Ktchef., 21. 8.
- , Severin Michaelsen, F.lærer, Forf., 25. 2., Kongsted.
- , Vilhelmine, f. Giboubo, 16. 3., Klint-holm.
- Kjødt, Chr. Hartvig, fh. Sgpr., 7. 4., Hillerød,
- Kiølseth, N. B., Kordegn, 22. 8., Randers.
- Klein, Adolphine Canaris, f. Edinger, 3. 1., Silkeborg.
- , Albrecht, Sproglærer, 17. 7.
- , Holger, Gross., 14. 8.
- , R., Tandlæge, 26. 10., 74 A., Ma-ribo.
- , Thorvald, Ing., begr. 27. 9.
- Klem, Severin Chr., Distr.læge, 14. 2., 87 A.
- Klingemann, Heinr. Vilh. Adolph Lud-vig, Justr., fh. Toldkontrol, 26. 10., 74 A.
- Klingsey, Johan Chr., fh. Boghldr., 10. 8.
- Knauer, Magdalene, 31. 8.
- Knoop, Elsigne, f. Rønne, 9. 6.
- Knudsen, Margr. Ulrikke, f. Jantzen, 17. 1., E. e. Fuldm.
- Knutzen, F. W., V.konsul, 21. 5., Sun-derland.
- , Knud Einar, cand. phil., 12. 10.
- , Martin Richard, Fuldm., Krigsas-sess., 23. 11.
- Koch, Pauline Frederikke, 26. 2., 85 A., Vemmetofte.
- , Peter Fred., Justitiarius i H.ret, 11. 6., 75 A.
- Kock, Augusta, f. Kockum, 30. 10.
- Koefoed, Astrid, 5. 2., 29 A.
- , Johan Mandrup, Skomagerm., 31. 8.
- , Laurits Hagbarth, Stat.forst., 25. 4., 70 A., Ulfborg.
- Kold, Niels, fh. Forv., 26. 7., H: Marie, f. Nybo.
- Kolderup Rosenvinge, Peter Eiler, O-sagf., 3. 5., 45 A., Holte.
- Koppel, Rosalie Fanny, f. Bendixen, 11. 6., E. e. Justr.

- Koppel, Rudolph, Bankdirekt., 3. 10.
 Kraft, Pauline Christ. Arnoldine, f. Wolff, 23. 7., E. e. Kom.dør.
 Krag. Oluf Søkjær, Keramiker, 4. 1., 48 A.
 —, Reinhold Fred., Kmh., 9. 2., 84 A.
 Krag-Juel-Vind-Frijs, Ellen, Komtesse, 22. 1., 17 A.
 —, Jens Chr., Greve, 30. 4., 52 A., Juellinge.
 Kragh. Ertho Madsen, Vejass., 18. 6.
 Krarup, Ebba Marie, 18. 11.
 —, Johanne Alvilda, f. Henckell, 5. 7., 58 A., E. e. Læge.
 Krebs, Friedrich Wilh., Handelsagent, 19. 1., 73 A., Hamborg.
 —, Henrik Johannes, fh. Konsul, 4. 10., 86 A., Viborg.
 Krieger, Ellen Marie, 1. 8.
 Kring. Jens Jensen, fh. Lærer, begr. 1. 8., 90 A., Fredericia.
 Krog-Meyer, Marie, 18. 2., 92 A.
 Krogh, Charles Vilh., Stat.forst., 28. 6., Flemløse.
 —, Sophie, f. Frendrup, 8. 2., Hillerød.
 Kruse. Hans Vald., Kanocr., fh. Insp., 20. 8., 69 A.
 —, Maren, 31. 10., M: Toldass.
 —, Søren, Redningsm., 4. 7., 76 A., Skagen.
 Kryger, Gyda, f. Bojesen, 8. 4., M: cand. phil.
 Krüger, Bolette Christine, f. Thomsen, 19. 12., 87 A., Bevtoft, E. e. Rigsdagsm.
 Krøger, Gustav, fh. Propr., 17. 9., Tved.
 Krøyer, Cathrine Marie, f. Møller, 14. 8., Nakskov.
 —, Holger Klaumann, Arkitekt, 14. 4., 45 A.
 Kuhlmann, Carin, f. Drostrup, 10. 1., E. e. Kapt.
 Kukkerig, Caroline, f. Lerche, 25. 6.
 Kursch, Emma, f. Rothweiler, 6. 10., E. e. Kolonibest.
 Kurtzhals, Otto, fh. Fabr., 11. 6.
 Kühle, Nielsine Margr. van der Aa, f. Møller, 28. 1.
 Købke, Rasmine Christ., f. Fugl, 27. 9.
 Køhler, Ane, f. Olsen, 8. 1.
 —, Augusta Christ., 4. 11.
- Køhler, Ernst Viggo, Forv., 11. 8.
 —, Oscar Fred. Josva, Etr., Tømrerm., 7. 8., 59 A., Reykjavik, H: Ebba, f. Morville.
 Køhne, Oline Antonine, f. Winkelmann, 12. 8., 68 A., E. e. Orgelbygger.
 Kømler, Jacob Fred. Chr., Krigsassess., 5. 8.
 Kørner, Ane Marie, f. Hansen, 23. 7.
 —, Emma Elise Sophie, f. Hansen, 10. 6., E. e. Sufflør.
 Landbo, Anders Chr., Klokker, 17. 11.
 Landgreen, Jens Chr., fh. Snedkerm., 23. 8., 88 A., og hans Hustru, f. Hansen, 23. 8., 86 A., Korsør.
 Langballe, Andreas, Prok., 11. 4., 82 A., Aarhus, H: Marie, f. Mørk.
 —, Cornelia, f. Otterstrøm, 8. 3., Randers, M: Sagf.
 —, H., Propr., 7. 2., 69 A., Dronningborg.
 Lange, Carl, Urm., 21. 5., 65 A., Sorø.
 —, Emilie Angelique, f. Flechner, 12. 1.
 —, Frederik, Dr. med., O.læge, 29. 12., 65 A., Middelfart.
 —, Petrine Mathilde, f. Kjær, 15. 7., 84 A.
 Larsen, Anker, cand. phil., 20. 5., 21 A.
 —, Anna Thora Espendine, f. Hansen, 3. 9., M: Billedhugger.
 —, Cecilie, 11. 4., Næstved, E. e. Prok.
 —, Hans Theodor, Krigsassess., 17. 10.
 —, Hans Wendelbo, Entreprenør, 27. 4., 73 A.
 —, Johanne Charlotte Mathilde, f. Rønne, 27. 8., N. Snede, M: Provst.
 —, Lars Chr., fh. Redaktør, begr. 18. 8.
 Lassen, Anne Marie, 24. 9., D. af Provst.
 —, Henriette Elise, 30. 1., M: O.prok.
 —, Ida, 26. 4.
 —, Johanne Petronelle Sophie, f. Tresschow, 27. 3., 78 A., E. e. Propr.
 Lauersen, Maria, f. Ørum, 12. 3., M: fh. Lods.
 Laurberg, Johanne, f. Schou, 10. 3.
 Leerbeck, Holger Vilh., Postm., 19. 12.
 Lehmann, Betty, f. Curdts, 11. 9., E. e. Fabr.
 —, Carl Ludvig, Fabr., 26. 8., H: Betty, f. Curdts.
 —, Ida, 13. 3.

- Leigh, Maria, 6. 3.
- Lembcke, Jacob Christopher, Etr., 14. 2., 74 A.
- Lemvig, Oscar Fred. August, Skovrider, 23. 10., 63 A., St. Frederikslund.
- Lendorff, Alma, 29. 5.
- Lengnick, Kirstine Regine, f. Prytz, 12. 2., 57 A., Espergårde.
- Lerche, Harald, 14. 1., 25 A., Randers.
- Leth, Catharina, 27. 6., Svendborg.
—, Chr.: Insp 15. 10.
- Levinsohn, Carl Viggo Valfred, Læge, 27. 5., Frankfurt a. M.
- Levison, Adelina, f. Boughton Leigh, 22. 11.
—, Ferdinand Emanuel, Dr. med., Prof., 27. 6., 63 A., H: Ida, f. Fridericia.
- Ley, Charlotte Eleonore, f. Andresen, 14. 9., E. e. Portrætmaler.
- Lichtenberg, Ernst Ludvig, Etr., Direkt., 16. 7., 77 A.
- Lillienkjold, Sophie Charlotte, 24. 12., Randers.
- Lind, Christine, f. Jørgensen, 7. 5.
- Lindberg, Ane Theresia Wendel, f. Gruber, 2. 12., 86 A.
- Lindboe, Vilhelmine, f. Leerbeck, 29. 11.
- Linde, Chr. Rudolph, Skibsmægler, 20. 10., Faxe Ladepl.
—, Christine, f. Houmann, 23. 12., E. e. Kaner.
- Linder, Hanne Antonie Georgine, f. Wimmer, 25. 4.
- Lindewald, Tekla, Skolebest., 16. 2.
- Lindholm, Cathrine, 16. 11., Aalborg.
- Linnemann, Joh. H. C. E., Jernb.ass., begr. 5. 2.
- Lissau, Fred. Ditlev, Justr., 26. 10., 66 A.
- Lohmann, Hans Jørgen, fh. Sgpr., 1. 5., 85 A.
- London, Vilhelmine Elisab. Dagmar, f. Buchmann, 2. 3., M: Gross.
- Lorange, Aage Reinholdt, Apoteker, 22. 6.
- Lorenz, Sophie Christ. Elisab., f. Henriksen, 28. 3., 81 A., Maribo.
- Lorenzen, Joban Fred., Generallt., 18. 10., 76 A.
—, Johannes, Sagf., 23. 10., Aalborg, H: Nina, f. Wesenberg.
- Lottrup, I. S., Kbm., 21. 2., 78 A., Aarhus.
- Ludvigsen, Christian, fh. Maskinfabr., 17. 6.
- Lumbye, Nina Caroline, f. Wendrich, 11. 2., M: fh, Musikdirekt.
- Lund, Carl Adolph. fh. O.betjent i Pol., 6. 8.
—, Christiane Rudolphine, f. Thode, 20. 4.
—, Fred. Ernst Aug. Emil, Kontreadmiral, 14. 5., 83 A.
—, Georg Fred., Præst, 31. 3., 62 A., H: Emma, f. Breuninger.
—, Hans Fred.. Fyrm., 20. 1.
—, Henriette, f. Ehrlich, 6. 6., Majbølle.
—, Henrik Chr., Læge, 27. 10.
—, Michael Fred. Chr., Læge, 6. 11., 81 A.
—, Otto Peter Vilh., Pianist, 8. 12.
—, Valdemar, fh. Stat.forst., 23. 7., Gjentofte, H: Meta, f. Gram.
—, Vilhelmine Cathr. Helene, f Grønlund, 11. 2.
- Lundbeck, Victor Torben, Dr. phil., 25. 3., H: Anna, f. Møller.
- Lundbye, Theodor Louis, fh. Forp., 14. 6., 91 A.
- Lunn, Peter Ivar Jul., Justr., fh. Herredsfs., 7. 9., 94 A.
- Lütken, Sophie, 25. 1., Hornbæk.
- Løvenfeldt, Frederikke Joh. Marie Louise Gustave, 23. 9., 69 A.
- Maaløe, Einar, Handelsgartner, 6. 3., Rødovre.
- Mackeprang, Carl Mouritz, fh. Forp., 1. 5., 91 A., Juelsberg.
- Madelung, Marie, f. Jørgensen, 5. 1., Helsingør.
- Madsen, Frederik Vilh., Kapt., 6. 3., 58 A.
—, Jens, fh. Viceinsp., 13. 8., 74 A.
—, Marie, f. Madsen, 17. 4., M: exam. jur.
- Madvig, Ottilia Pauline Sophie, 20. 1., 76 A.
—, Poul Anton Georg, Eksp.sekretær, 28. 11., 72 A.
- Magnussen, Johanne, f. Claudi, 9. 7.
- Malling, Julie, f. Stockfleth, 15. 6., M: Ktchef.

- Malling, Rasmus, Statsb.ass., 19. 7.
 —, Vilhelmine Cathr., f. Rørbech, 21. 10.
- Malmsteen, Jul. F. L., Konditor, 3. 8.
- Mansfeld Büllner, Thora Mathilde, f. Søegaard, 10. 12.
- Mantzius, Anna, 14. 9.
 —, Anna Vilhelmine Georgine, 15. 3.
- Marcher, Marie, f. Poss, 20. 2.
- Marcker, I. A., Sparekassebogholder, 5. 3., 82 A., Nexø.
- Marcussen, Eduard Arnold Aug., Kapt., 22. 7., 70 A.
 —, Emilie Birgitte Gertrude, f. Carstensen, 11. 2., 92 A., E. e. Legationsr.
- Marquard, Augusta Emilie, f. Hanson, 1. 11.
 —, Carl Fred., fh. Bogbinderm., 20. 7., 95 A., Horsens.
- Marschall, Emilie, f. Haldkiær, 17. 10., E. e. Landinsp.
- Martini, Henry, fh. V.konsul, 29. 5., Skotland.
 —, Noline Sophie, f. Thorsøe, 7. 9., Græsted.
- Mathiesen, Harald, fh. O.ass., 1. 1.
- Matthiessen, Valgerda, f. Finsen, 23. 2., 79 A., Kjøge, E. e. Distr.læge.
- Matzen, Matz, fh. Skoleinsp., 3. 12., 77 A., Fredensborg, H: Ida, f. Dall.
- Maxen, Hans, fh. Fabr., 12. 10.
 —, Theodor Emil Ludvig, Gross., 12. 5., 75 A.
- Mazar de la Garde, Emil Jul. Henry, Propr., 16. 6., Storehedinge, H: Emilie, f. Hoffmeyer.
- Mechlenburg, Alfhilda Theodora Adelheid, f. Suenssen, Forf., 15. 8., E. e. Kapt.
- van Mehren, August Ferd. Michael, Dr. phil., Prof., 14. 11., 85 A., Fredensborg.
- Meidell, Louise, 15. 4.
- Meier Thora Camilla, f. Jørgensen, 5. 4., Virringe, E. e. Sgpr.
- Meinig, Caroline Severine Augusta, f. Didrichsen, 2. 7. Roskilde.
- Meisling, Jacobine Johanne 10. 3.
- Melchior, F. W., Mægler, 6. 4., 76 A., Faaborg, H: Rosa, f. Frølich.
- Melchior, Moritz L., Veksellerer, 9. 3., 66 A.
 H: Clara, f. Israel.
- Menck, Carl Joh. Vilh., Gross., 9. 3., 65 A.
- Messerschmidt, Hedvig Albina, f. Stoltze, 25. 4., E. e. Ob.
- Meyer, Caroline, f. Stokkeby, 13. 1., 86 A.
 —, Caroline Eleonora, f. Henrichsen, 31. 8., 89 A., E. e. Fyrinsp.
 —, Emma, f. Bendix, 8. 9., M: Prof.
 —, Meyer Saul, Vekselmægler, 10. 9.
- v. Meyeren, Alvilde, f. Freiesleben, 11. 3., 83 A., Glorup, E. e. Ob.
 —, Dagmar, 19. 1., 17 A., Nizza.
 —, Laura Emilie Vilh., 6. 2., 87 A.
- Meyhoff, Daniel Carl Gustav, Toldass., 17. 4., 76 A., Frederiksværk.
- Meyn, Gustav Nordahl, fh. Propr., 8. 4., 80 A., Roskilde, H: Emma, f. Fick.
- Michaelsen, Theobald Ludvig, fh. Boghandler, 6. 1., 77 A.
- Michelsen, Carl, fh. Skoleinsp., 9. 10., Gjentofte.
 —, Marie Sophie Fred., f. Leerbech, 23. 6., Storehedinge, M: Kordegn.
- Mielche, Johan Christopher, Ob., 18. 3., 78 A., H: Ella, f. Hoff.
- Mikkelsen, Juliane Elise, f. Neergaard, 13. 4., Hem, M: Sgpr.
- Mindermann, Albrecht, Gross., 20. 7.
- Mitchell, Sophie Fred., f. Sørensen, 25. 2.
- Moes, Carl, Forstass., 9. 9., 69 A., Karise.
 —, F. C., Skovrider, 11. 1., 60 A., Stampenborg.
- Mohr, Joh. Fred. Vilh., fh. Boghdler, 17. 8.
- Molboe, Michael, Gross., 26. 9., Horsens.
- Moltved, Nielsine Dorthea, f. Bagger, 18. 3., 50 A.
- Momme, Laura Augusta, f. Lindbom, 12. 2., Sæby ved Roskilde, E. e. Sgpr.
- Monrad, Carl Chr., Bagerm., 19. 6.
- Mortensen, Hans, Propr., 13. 4., Usseød.
- Morthensen, Niels, Kbm., 10. 6., Viborg, H: Eras., f. Gosner.

- Mossin, Carl Adolph. fh. Adjunkt, 9. 1., 82 A., H: Emma, f. Mielche.
- Munck, Frederik Theodor, fh. Apoteker, 28. 12., H: Andrea, f. Wellerop.
- Muus, William Henry Duntzfeldt, Godsejer, 26. 8., 65 A., Sørup, H: Dorthea, f. Sønderup.
- Muxoll, Betzy Marie, 2. 7.
- de Mylius, Sigismund Wolf Veit Christoph, Toldass., 8. 7., 48 A., Roskilde, H: Clara, f. Rørup.
- v. Müllen, Agnes, f. Langberg, 21. 1. —, Louise, 29. 1.
- Müller, Anna Cathrine, f. Guldager, 21. 7., M: Juster.
- , Carl A., Ing., 3. 12., 81 A.
- , Emilie, f. Thorsen, 17. 1., E. e. General.
- , Harald Christoffer Vill., Kbm., 16. 4., Randers.
- , Julie Charl., f. Svendsen, 9. 2.
- , Oscar, fh. Fabr., 24. 4.
- , Regitze Sophie, 27. 5., Randers.
- , Rudolph, Kapt., 19. 9.
- , Sigrid Funder, 28. 6., Grinderslev.
- Münster, Sophie, 10. 5., Bakkehøj, M: Sgpr.
- Münster-Svendsen, Emil, 30. 7., 19 A., Kjerteminde.
- Münter, Frederik, Kmh., 10. 5., 71 A.
- Møhl, Stephan, Hosp.forst., 8. 3., 73 A., Vejle.
- Møldrup, Elise Margr., f. Laurizen, 13. 3., 81 A., E. e. Godsforv.
- Møller, Andreas Chr., Kasserer, begr. 11. 12.
- , Carl Jacob, Klokker, 28. 2.
- , Catharine Elisab., fh. Lærerinde, 19. 12., Odense.
- , Christine Marie, f. Madsen-Bech, 29. 10., 91 A., Roskilde, E. e. Kbm.
- , Eli, 3. 5., E. e. Kapt.
- , Elisabeth, 17. 9.
- , Elisabeth, 20. 12., Odense.
- , Emil Chr., Kopperstikker, 19. 5.
- , Ernestine, f. Langkilde, 6. 5.
- , Ernestine Magd., f. Grønning, 27. 7., 87 A.
- , F. P., Bankdirekt., Kancr., 23. 9., 81 A., Silkeborg.
- , Fred. Albrecht, Gross., 5. 11.
- Møller, Harald, Gross., 28. 7., Ordrup, H: Thora, f. Hoppe.
- , Heinrich, Bogbinderm., 18. 4., 65 A.
- , Henriette, f. Bagge, 29. 12.
- , Ingertha Marie, f. Bojesen, 10. 10., Tranekjær.
- , Jens Bertel, fh. Lods, 23. 9., 69 A.
- , Julie Amalie, f. Bondesen, Skuespil., 21. 7.
- , Laura Lorine, f. Gundelach, 21. 2.
- , Laurits Fr., fh. Propr., 16. 4., 76 A., Agersø.
- , Niels Carl Rud. Jul., Stat.forst., 27. 6., 61 A., N. Aaby.
- , Richard, Gross., 30. 5., 83 A.
- , Sophie Mathea Elisab., f. Christiansen, 31. 10., M: Postm.
- , Thekla Marie Christ., f. Bondesen, begr. 22. 2., Rødovre.
- Mørch, Lars Otto Carl, cand. pharm., 26. 9.
- , Poul Hassing, Konsul, 5. 2., 55 A., Sct. Petersborg.
- Mørck, Hans I., fh. Stat.forst., 19. 11., Vordingborg.
- , Jonna, f. Bonnevie, 28. 4.
- Nathansen, Ludvig, Skuespil., 3. 6., Aalborg.
- Nathansohn, Adelheid, f. Nathan, 23. 5.
- Nebelung, Marie, begr. 6. 2.
- Neckelmann, Harald, 6. 8., Sct. Jago.
- Neergaard, Caroline Christ., Lærerinde, 31. 1., Hillerød.
- , Dorothea Sophie, f. Friis, 13. 12., Aarhus, E. e. Ob.
- , Ida Louise Amalie Noline Ludovica, f. Laussen, 4. 4., Avnsbjerg.
- , Inger Marie, f. Brodersen, 26. 3., E. e. Læge.
- Neess, Helga, 20. 10.
- , Jørgine Christ., f. Frydensberg, 26. 5., Landskrona.
- Nellemann, Andrea, f. Barfoed, 22. 7., 24 A., Nykjøb. F., E. e. Kbm.
- Neuhaus, Chr., fh. Pot., 21. 3.
- Nielsen, Anders, Lærer, 4. 1., 56 A., Randers.
- , Axel, Kordegn, 11. 5., Odense.
- , Axel W., Lt., begr. 15. 2., 34 A., H: Dagmar, f. Bagger.

- Nielsen, Carl Vill., cand. polyt., Trafik-
insp., 18. 4., 35 A.
- , Caroline, f. Mandix, 15. 1., 84 A.
- , Charlotte, f. Ravn, 10. 11., M: Gross.
- , Christian Theodor, Ob., 3. 7., 78 A.
- , Clara Elfrida, f. Kühle, 23. 2.,
Odense, E e. O.lærer.
- , Emilie Christine, f. v. Buchwald,
15. 1., M: Ob.
- , Emma Lydia, f. Petersen, 7. 12.,
E. e. Intend.
- , Frederik Christian, Dr. theol., Bi-
skop, 24. 3., 60 A., Aarhus, H:
Magda, f. Groth.
- , Gjertrud Marie, f. Hedemann, begr.
21. 5.
- , Henry, Gross, 12. 4., 46 A., H:
Agnes, f. Balle.
- , J. P., Kt.chef, 3. 5.
- , Julie, f. Schmidt, 21. 3., E. e. Gross.
- , Karen Christine, f. Lerche, 5. 7.,
M: Krigsassess.
- , Martin, fh. Bogholder i Kbhvns.
Kreditf., 4. 12.
- , N. P., Kmr., fh. Godsforv., 24. 10.,
Svendborg.
- , Peter Chr., fh. Bogholder i Land-
mandsbank., begr. 21. 7.
- , Th., Bankdirekt., 19. 1., 50 A.,
Silkeborg.
- Nielsen (Fistonie), Jørgen Emil Vilh.,
fh. Skuespil., 29. 7.
- Nissen, Nikleander, fh. Skoleinsp., 15. 10.
- Norden. Albert, fh. Dampskibskapt.,
11. 1.
- Normann, Anna Marie Elisabeth, Konvent.
i Gisselfeld Kl., 7. 10.
- , Georg Fred., fh. Lærer, 27. 9.
- , Louise, 14. 7.
- Norup, Marie, Diakon., 28. 4.
- de Nully Brown, Sigismund, Fabr., 13.
7., 45 A.
- Nøhrmann, Hanne Christ., f. Krause,
22. 11., M: fh. Maskinm.
- Nørgaard, Juliette Florentine Marie, f.
Jørgensen, 11. 2., M: Forretningsf.
- , Niels A., Kbm., 29. 7
- , Peter Esbern Willemoes, Forret-
ningsf., 18. 2.
- Nørretranders, Herman Fred. Ferd.,
Prem.lt., 23. 4., 69 A., Aarhus.
- Ochsner, Margrethe, 17. 8., Helsingør.
- Ogilvie, Frederikke, 11. 11., 79 A.
- Ohmeyer, Emilie, f. Hansen, 23. 7.,
Nyborg.
- Olesen, Christen, fh. Isenkr., 28. 8.,
74 A.
- , Marie, f. Hansen, 18. 10., Rønne,
E. e. Sgpr.
- Olsen, Gerda, f. Dencker, 28. 12.,
Hillerød.
- , Hans, Kapt., 29. 12., H: Eleonora,
f. Grønbeck.
- , Hans, fh. Maskinm., 23. 2.
- , Karen Christ., f. Hartvig, 10. 1.,
M: Dampskilsf.
- , Ole Daniel, Krigsassess., 29. 6.
- , Otto Andreas, Direkt., 26. 1., 42 A.,
H: Martha, f. Anger.
- , P. B., fh. Folketingsm., 13. 7.,
78 A., Svendborg.
- Olufsen, Martha Margr. Juliane, 21. 1.,
89 A.
- Oppenheim, Edel, f. Schottländer, 18.
3., 81 A.
- d'Origny, Sophie, f. Cederfeld de Si-
monsens, 14. 9., 85 A., Odense.
- Ortmann, Carl Georg Ferd., cand.
pharm., 30. 7., Brabrand.
- Ostenfeld, Clara Andrea, f. Aagaard,
21. 8., E. e. Justr.
- Ostermann, Herman R. L., Kapt., 25. 12.
- Ottosen, Carl Eduard, fh. Maskinm.,
5. 5., Roskilde.
- , Peter, fh. Sgpr., 13. 5.
- Otzen, Erik, Sgpr., 3. 11., 60 A., Keldby,
H: Maja, f. Bugge.
- Owen, Carry, f. Fugl, 26. 7.
- Pagh, Hans Theodor, Kbm., 12. 10.,
74 A.
- Palludan, Jacob Peter, Kbm., 28. 6.,
78 A., Aalborg.
- Paludan, C. A., fh. Møller, 14. 5., Vi-
borg, H: Caroline, f. Clorius.
- Paludan-Müller, Philippa Henriette, fh.
Institutbest., 5. 11.
- Pashjerg, Frederik Adolph, Prok., 16.
11., 75 A., Skive.
- Paulsen, Adam Fred. Wivet, Direkt.
f. meteorol. Inst., 11. 1., 74 A.
- , Harald, H retsassessor, 18. 3., 67 A.
- , Otto Vilh., Ob.lt., 5. 2., 69 A., Holte.

- Paulsen, Silius. Direkt., 2. 5.
 Pechüle. Maria Augusta, 20. 1.
 Pedersen, Bolette Caroline Margr., f. Barfred, 15. 9., E. e. Gross.
 —, H. P., cand. theol., 6. 12., 72 A., Tude.
 —, Louise, f. Bourgnignon, 17. 10., M: Maskinn.
 Peetz, Johanne, f. Nielsen, 9. 12., Ringsted.
 Permin, Fanny, f. Schilder, 15. 4.
 —, Georgia, f. Petersen, 11. 2., E. e. Præst.
 —, Jochum Henrik Anton, Kapt., 25. 3., 63 A.
 Petersen, Anna, f. Tetens, 9. 10., Fuglebjerg, M: Apoteker.
 —, Carl Ludvig. Apoteker, 25. 9., Næstved. H: Marie, f. Bunkeflod.
 —, Carl Ludvig, Bernhard, Ob., 7. 9., 80 A.
 —, Caroline, f. Skovgaard, 4. 4. ,
 —, Christian Ulrik Emil, Dr. phil. Prof., 2. 7., 51 A.
 —, Elisabeth, f. Friis, 7. 6., 89 A., Nebbelund.
 —, Emil, Boghdler, 2. 3.
 —, Emil, Boghdler, 19. 9., Nykjøb. F., H: Anna, f. Benzon.
 —, George P., fh. Apoteker, 1. 8. Svendborg.
 —, H. Chr., fh. Præstekjoleskræder, 25. 12.
 —, Hans Peter, Fiskehdler, 24. 1.
 —, Helga Marie, f. Schjellerup, 3. 10.
 —, Henriette, f. Telling, 20. 8.
 —, Jacob, Forp., 2. 8., Maribo Ladegaard.
 —, K. Bille, Skovrider, 25. 8., 85 A., Brørup.
 —, Karen Marie, f. Hansen Kuld, 1. 3., 78 A., Holte.
 —, Marie Josephine, f. Buch, 10. 1.
 —, N. Chr., Gross., 21. 8.
 —, Otto, Læge, 14. 5., H: Dutten, f. Klitgaard.
 —, Peter, fh. Teaterdirekt., 22. 3., 91 A.
 —, Peter Herskind, Dampskibsf., 17. 8.
 —, Rasmus, fh. Skibsf., 16. 3., Horsens.
 —, Sophie, Best., 25. 9.
 —, Viggo Diderik, Telegraf., begr. 2. 7.
 Philipson, Josephine, f. Brandt, 8. 4.
 Phister, Christine, 15. 5., 92 A.
 Plesner, Laura, 16. 10.
 Pontoppidan, Adolph Erik, Gross., 2. 11., 27 A., Hamborg.
 —, Dorothea, 11. 12., Horsens.
 —, Ida Marie, f. Brodersen, 16. 12., E. e. Kmr.
 Post, Marie Kirstine, f. Bjerre, 2. 10.
 Poulsen, Christian Marius, Trafikinsp., 30. 6., 52 A., H: Rebekka f. Brænne.
 —, Christian Mich. Jul., Provst, 23. 4., 84 A.
 —, Johan Conrad, fh. Kbm., 9. 2.
 Predbjørn, Hans Peter Mathias, fh. Skibsf., 14. 6., H: Marie, f. Dalitz.
 Preetzmann-Aggerholm, Ludvig, Apoteker, 30. 6.
 Priemé, Elise Marie, f. Løber, 10. 10.
 Priergaard, Elise Amalie Olegra, 14. 1.
 Prosch, Emilie Augusta, 30. 1.
 Præstrud, Dorthea Elisab., f. Kappers, 16. 4., 84 A., Randers.
 Prætorius, Carl St. Henrik, fh. Kbm., 26. 4., 84 A.
 —, Elisabeth, 30. 5., 88 A.
 Qvist, Johan Fred., Fabr., 9. 4., 81 A., Grenaa.
 Raahauge, Christen R., fh. Skibsf., 29. 7., 79 A.
 —, Frida Margr., f. Friderichsen, 9. 3., 75 A.
 Raben, Albert Moritz, Gym.lærer, 19. 12.
 —, Simon Peter, Landstingsm., 6. 2., 87 A., Vonsild.
 Rafn, Christ. Dagmar Fred., 18. 9.
 Ramsgaard, Anna Ida, f. Johansen, 29. 11., E. e. O.lærer.
 —, Christian, O.lærer, 8. 8., 70 A.
 Ramsing, Viggo Michael Severin, Trafikinsp., 14. 8., 66 A., Aarhus.
 Randel, Mathilde, f. Steen, 11. 4., Bramminge, M: Stat.forst.
 Randrup, Jens Hostrup Conrad Steen, Gross., 5. 6., H: Anna, f. Meulengracht.
 —, Olavia, 8. 3.
 Rasbech, Johanne Cathr., f. Grønlund, 17. 4.
 Rasmussen, Alf., Smedem., 23. 10.

- Rasmussen, C. Vilh., Posteksp., 1. 8., H: Olga, f. Seit-Sørensen.
- , Christine, f. Jensen, 26. 11., 83 A., Slagelse, E. e. Toldkontroll.
- , H. A., Redakt., 8. 7., Ringkjøb.
- , Jens Peter, Krigsassess., 16. 9.
- , Lars, Landstingsm., 9. 10., 53 A., Vejen.
- , Peter Jul., Kapt., 22. 2., 53 A., H: Anna, f. Ytting.
- , Signe, f. Løve, begr. 6. 6., Slagelse, M: Maskinfabr.
- , Thorvald, Slotsgartner, 24. 8., Odense.
- , Vilhelm Peter, Konsul, 25. 8., 49 A., Engelholm, H: Benny, f. Ablefeldt.
- Rauch, Charlotte Susanne, f. Rohde, 13. 12., 90 A.
- Ravn, Anna Ludolphe, f. Lund, 23. 8., Møgelkjer
- , Axel, Lt., 16. 1., H: Ida, f. v. Buchwald.
- , Christiane Marie, 26. 9., Næstved.
- Ravnkilde, Christiane, f. Petersen, 3. 5., Aalborg.
- Reich, Anna Martine Andresine, f. Løper, 8. 11., 82 A., E. e. Ob.
- Reimer, Harald. Kbm., 4. 5., Nakskov.
- , Manna, f. Fog, 17. 7., 72 A., Viborg.
- , Marie Dorthea, f. Møller, 2. 12., 70 A., M: Krigsassess.
- Reimers, Marie Kirstine, f. Finderup, 7. 8., Lyngby, M: cand. polyt.
- Reisz, Ernst Aug. Vilh. Ferd., O.sagf., 18. 8., 61 A.
- Reitzel, Emilie, f. Nielsen, 15. 5., Roskilde, E. e. Billedskærer.
- Remvig, Anna Joh. Dorthea, f. Petersen, 1. 1., Schwarzwald, M: Læge.
- de Renouard. Caroline, f. Hornwain, 22. 1., E. e. O.telegraf.
- Richter, August Carl Ludvig, Fabr., 2. 4.
- , Emma, f. Blickfeldt, 9. 2., 88 A. Hillerød.
- Rindom, Sophie, 23. 5., 92 A.
- Ring, Julie Augusta, 7. 6.
- Rist, Noline, 11. 9., Tikjøb
- Risø, Nicolai Olsen, Dampskibsf., 23. 7.
- da Rocha Braga, Alice, begr. 2. 2.
- Rolsted, Martine, f. Pedersen, 21. 2., Rye.
- Rosenbom, Jens Theodor, Toldass., 27. 1., 45 A.
- Rosenfalk, Louise Julie Marie, f. Thorbjørnsen, 1. 11.
- Rosengreen, Harald Chr., f. h. Ktchef 11. 7., 71 A.
- Rosenkilde, Elise Marie, 27. 2., 83 A., Randers.
- Rosenkjær, Hans Nielsen, hist. Forsker, 16. 9., 56 A.
- Rosenkrantz, Fanny Charl. Vilh. Emilie. f. Stockfleth, 24. 9., 79 A., E. e. Baron, Ob.
- , Marie Agnethe, Baronesse, 18. 3., 96 A., Rosenholm.
- Rosenmeier, Margr. Marie, f. Stystrup, 22. 10., Ribe, M: Amtsfuldm., cand. jur.
- Rosenstand, S., fh. Boghdler, 31. 7., Rudkjøb., H: Emma, f. Voigt.
- Rosenørn, Valdemar Ditlev, Skuespil., 21. 1., 24 A., Hadsten.
- Rosing, Marie Magd., f. Petersen, 20. 12., 89 A., E. e. Præst.
- Rossing, Thanning, 1. 7.
- Rossini, Johan Anton Alex., Kbm., 10. 12., 81 A., Helsingør.
- , Marie Sophie Vilh., f. Johansen, 6. 9., Helsingør.
- Rostrup, Fred. Georg Emil, Dr. phil., Prof., 16. 1., 75 A.
- Rubeck, Augusta, 11. 12., M: Arkitekt.
- , Carl Heinrich, Arkitekt, 22. 12.
- Ryberg, Laurine, f. Svendsen, 27. 7.
- Røepstorff, Ingeborg, f. Valeur, 17. 7., Aalborg.
- Røgind, Carl Theodor, fh. Sgpr., 14. 7., H: Julie, f. Andrup.
- Rømer, Carl Adolph, cand. theol., 4. 8., —, Hans Chr. Gottberg, Ass., 29. 8., Rønne.
- , Urania Eleonora, 2. 1.
- Rønne, Carl, Præst, 26. 11., 65 A., Høve.
- , Henning H., Gross., 27. 7.
- , Peter Bone Falch, fh. Sgpr., 10. 1., 79 A., Roskilde.
- Rørbye, Cathinka Marie, f. Borch, 28. 3., Vejle, M: fh. Stat.forst.
- Rørdam, Maud Karen Annette Joh. Amalie, f. Jensen, 23. 8., M: Prem.lit., Kmj.

- Røse, Vilhelm, Forf., begr. 17. 2., Asminderød.
- Røtting, Peter, cand. phil., 29. 4.
- Saabye, Mette, f. Rasmussen, 8. 2.
- Sack, Alfred Sophus, Blikkenslagerm., 6. 7.
- Salchow, Johan Vilhelm, Direkt., 26. 2., 62 A., Stockholm.
- Salling, Betty, 31. 5., Christiansdal Kl.
- Sally, Viggo Rudolph Chr., Fuldm., 31. 3.
- Salomonsen, Sara, f. Mølgaard, 5. 12., M: cand. phil.
- Saluz, Andreas Johan, Restavratør, 12. 11., H: Anna, f. Schucani.
- Saxkjær, Jens Chr., O.dyrlege, 24. 10., 71 A.
- Schaarup, P. M., Kbm., 27. 11., Aalborg.
- Schack, Carl Gregers, H.retsassessor, 22. 12., 57 A.
- Schacke, Frederikke, f. Grønberg, 29. 9., 79 A., Nykjøb. S.
- Schade, Caroline Marie Dorthea, f. Kindel, 23. 11.
- Schandorff-Schmidt, Rasmus, fh Propr., 12. 3., 64 A.
- Scharling, Henriette, 15. 2
- , Stine Vilhelmine, f. Merling, begr. 8. 12.
- Schau, Magda Johanne Frederikke, 3. 10.
- Scheel, Sophie Fred. Vilh. Adamine Joh. Augusta, f. Komtesse Ahlefeldt-Laurvig, 21. 6., 92 A., E. e. Kmh., O.retsassessor.
- Scheer, Emilie, f. Mylius, 22. 3., E. e. Krigsr.
- Scheibel, Cathrine Martine, f. Zeltner, 15. 1.
- , Gustav, Boghldr., 23. 7.
- Schiødte, Chr. Cornelius Lerche, Sgpr., 17. 3., 66 A., Farum.
- Schiøler, Christiane, f. Lund, 2. 1., Sorø.
- Schiøtte, Louise, begr. 30. 4., Holbæk.
- Schleppengrell, Sigrid Johanne Elisab., 10. 2., 28 A., Meran.
- Schmedes, Marston, f. Woodbury, 24. 3.
- Schmeltlau, Gertrud Louise Christ. Francisca, f. Hage, 30. 5., 83 A.
- Schmidt, Aug., Gross., 27. 9., Kolding, —, Camilla, f. Kjeldahl, 2. 4.
- Schmiegelow, Christian Christoffer Ernst, Kapt., 4. 1., 83 A.
- Schmith, Axel Thorvald Vald., Skibsmægler, 18. 8.
- Schuitto, Alma Louise, 26. 1., Buenos Aires.
- Schoppe, Johs. Fred. Vilh., Mægler, 30. 7.
- Schou, Aurora Victoria Adolphine, f. Boytler, 5. 4.
- , Hans Jørgen, fh. Hoboist, 15. 2., 77 A.
- , Harald Jens, Kanocr., fh. Bogtr., 14. 2.
- , J. J., fh. Skibsf., 25. 9., Rønne.
- , Jacob, Bankass., 18. 9.
- , Kirstine Marie, f. Thorkildsen, 30. 7., E. e. Skoleinsp.
- , Peter Cato, fh. Propr., 26. 6., Randers.
- Schoubye, Anna Margr., 10. 8., Aarhus.
- Schougaard, Jørgen Peter Gammeltoft, 9. 6., 16 A.
- Schreiner, Peter H., Vejer og Maaler, 12. 6., 72 A., Svendborg.
- Schrøder, Agnes, 25. 7.
- , Carl, Kbm., 22. 4., Nakskov, H: Christiane, f. Sander.
- , Charlotte Louise, 12. 8.
- , Johan Chr., Propr., 14. 12., 86 A., Mariebjerg ved Hobro, H: Frederikke, f. Kiersgaard.
- , Mathias Heinrich, Apoteker, 27. 9., Riserup.
- Schultz, C. E., Tømrerm., 28. 7., 54 A., Nykjøb. F.
- , Diderik Cappelen, Kapt., 23. 5., Kronborg.
- , Hansine, f. Schrøder, 14. 11.
- , Julie Andrea Ludovica, f. Satterup, 18. 12., M: Dampskibsf.
- Schumacher, Heinrich C., Krigsassess., 10. 2.
- Schæfer, Johanne Elisab., f. Petersen, 10. 4.
- Schäfer, Heinrich Ludvig Ferd., Boghldr., 11. 6.
- Schäffer, Marie, f. Møller, 7. 3., Odder, M: Distr.læge.

- Secher, Knudine, f. Knudsen, 27. 11., 86 A., Aarhus, E. e. Propr.
- , Laura, f. Michelsen, 19. 7., Ørsted.
- , William, Redaktør, cand. polit., 18. 2., 53 A.
- Selmer, Emil, Godsforv., 11. 3., Søndergaard, H: Sophie, f. Prehn.
- Senhen, Laura, f. Ewald, 3. 6.
- Serritslev, Martha Ingeborg, f. Malmberg, 12. 3.
- Severin, Ludvig, Ob., 2. 10., 64 A.
- Seydel, Juliane Marie, f. Rasmussen, 9. 8., Korsør, M: Distr.læge.
- Siegumfeldt, Hans Henrik Anton, Apoteker, 23. 10.
- Sielle, William Fred. Chr., fh. Propr., 27. 2.
- Siersted, Hans Chr., fh. F.lærer, 4. 3., 91 A., Hasle.
- v. Simesen, Martin Chr. Gydesen, Kapt., 8. 6., Haslev.
- Simmelhag, Johan Fried. Wilian, Ass., 16. 11.
- Sinding, Anders Nielsen, Dyrslæge, 25. 11.
- , Trine Olivia Jensine, f. Olsen, 11. 6., Ljunge, E. e. Lærer.
- Skov, Immanuel, Kbm., 3. 3., Hillerød.
- Slott, Christiane Marie, f. Sørensen, 19. 12., Hadsund, M: Læge.
- Smith, Emilie, f. Jensen, 18. 2., E. e. O.lærer, Prof.
- , Jens L. T., fh. Dampskibsf., 20. 10.
- , Thora, f. Seidelin, 4. 7., Wesenberg.
- Sommer, Christian, fh. F.lærer, 13. 10., Løgstør.
- Sommerfeldt, Carl Felix, fh. Sgpr., 5. 2., Roskilde.
- , Carl Halfdan, 18. 11., Argentina.
- Somsøe, Christian, Præst, 28. 6., Nærum.
- Spang, Niels Chr. Jacob, fh. Propr., 22. 2., 88 A., Randers.
- , Tycho Emanuel, Sgpr., 21. 7., 77 A., Mern.
- Specht, Johan Melchior, fh. Postm., 6. 3.
- Spenner, Juliane Christine, f. Rosenkilde, 25. 12.
- Speyer, Gytha, 12. 9.
- Staal, Charles de Villeneuve, Kapt., 15. 3.
- Stahlschmidt, Ida Caroline, 26. 1., 90 A.
- Stamp, Hein. Ditlev Chr., Telegrafbest., 6. 5., 75 A., Aarhus.
- Stampe, Ane Marie, 10. 5., E. e. Høker.
- Staining, Johs. Peter Adolph, Dekorator, 30. 3.
- Steenbach, Caroline Mathilde, 14. 2., 90 A.
- Steenberg, Ane Elisab., f. Colding, 24. 12., 97 A.
- Steenstrup, Janette, 17. 5., Nyborg.
- Steffensen, Herman Richard, Sgpr., 3. 2., 53 A., Ørsted.
- Steinmetz, Ludvig, fh. Kbm., 1. 3., Storehedinge.
- Stendrup, Julius, cand. pharm., 17. 11., Herning.
- Stennese, Christiane Cathinka, f. Grønlund, 7. 7.
- Stephensen, Annie Marie Magd., f. Heegaard, 21. 9., M: Fabrikejer.
- Stilling, Jacob, fh. Kbm., 21. 4., 86 A., Randers.
- Stockfleth, Eduard Heinrich Chr., O-banem., 10. 2., 63 A., Roskilde.
- Stramboe, Julie, 10. 10.
- Strand, Chr., Jernstøber, 9. 11., 74 A., Nexø.
- thor Straten, Christiane, 3. 1., 67 A.
- Stribolt, Valdemar, Docent, 19. 9.
- Stricker, Gustine Elisab. Hansine, f. Jensen, 30. 5., Nyborg, M: Læge.
- Struckmann, Edel Marie Riis, f. Bonnesen, 14. 3.
- Stæger, Jacobine, 27. 5., Slagelse.
- Støckel, Anna Frederikke, 23. 6., E. e. Skibsf.
- Suhr, Noline Marie, f. Marcussen, 29. 9.
- , Oluf Bernt, fh. Propr., 7. 11.
- Svane, Lauritz, Statsb.ass., 19. 4.
- , Sophie, f. Flindt, 5. 9., 83 A., E. e. Krigsassess.
- Svarre, P. S., Kbm., 13. 8., Kjøge.
- Svendsen, Anna Eleonora, f. Nielsen, 6. 3., Roskilde, E. e. O.intend.
- , Johanne Marie Dorothea, f. Scheibel, 12. 4.
- , Malvina, f. Briand, 19. 7., Fangel-Aagaard.
- , Marie Sophie Fred., f. Berner, 12. 11.

- Svitzer-Lyngbye, Hilma, f. Rosenstand, 2. 5.
- Søeborg, Petra, f. Brixen, 28. 9., Roskilde.
- Søht, Hans Fred. Wolerath Ravn, Strandkontrol., 15. 3., 53 A., Hadsund.
- Sørensen, Hans, cand. phil., 9. 10., 40 A., Vejle.
- , Jacob Emil, fh. Fabr., 24. 9., Hobro.
- , Johanne Fred. Bolette, f. Koch, 10. 1., Aarhus, E. e. Præst.
- , Palner, Student, 28. 10.
- Tang, Augusta, f. Lund, 2. 4., M: Semforst.
- Teilmann, Noline Sophie, 10. 4., 79 A.
- Ter-Borch, Ulla Vilhelmine, 27. 12.
- Termansen, Christiane, f. Fog, 6. 10., 92 A., Vejen.
- Thalbitzer, Sophus, Skovrider, 4. 3., 69 A., Helsingør.
- Thaning, Severine Johanne Louise Carol., f. Howitz, 11. 8., Hellested, E. e. Provst.
- Theill, I. C. I., Landmaaler, 23. 5., Fuglse.
- , Vilhelm, 9. 5., 21 A., Gjentofte.
- Theilmann, Harald Peter, fh. Telegrafbest., 24. 2.
- Thiele, Andreas Jeppe Smidt, Bogtr., 5. 6., 81 A.
- Thomsen, Axel, cand. polyt., 5. 5.
- , Chr., Sagf., 9. 5.
- , Dorthea Sophie Carol., f. Thuesen, 8. 1., 62 A., M: Maskinkonstruktør.
- , Henning Mathias, exam. pharm., 28. 4.
- , Marie Louise, f. Molbech, 16. 6., Hellebæk.
- , Niels Thingbjerg, Skoleinsp., 16. 12., 57 A., Vejle.
- Thonboe, Marie Christine, f. Olsen, 4. 12., Ærøskjøb., M: Toldass.
- Thonning, Annine Fred., f. Plenge, begr. 21. 12., Vordingborg, E. e. Kmr.
- Thorenfeld, Anton Erik Chr., Landskabsmaler, 20. 2., 68 A.
- Thorsen, Svend Chr., cand. pharm., 28. 1.
- Thorson, Axel, fh. Driftsinsp., begr. 16. 1.
- Thorsteinsson, Arne, Landf., 29. 11., Island.
- Thorvaldsen, Karen, f. Nielsen, 18. 6., 65 A.
- Thostrup, Ida Davidine, f. Bagger, 4. 6. de Thurah, Christian Andreas, Tømrerm., begr. 13. 12.
- Thye, Edel, f. Jæhnigen, fh. Organist, 15. 7., Vordingborg.
- , Rudolph Martin Emil, Skoleinsp., 5. 4.
- Thyregod, Ane Marie, f. Sørensen, 17. 8.
- Tillisch, Vilhelmine, 10. 12., Stiftsdame.
- Timm, Georg Fred., fh. Skomagerm., 12. 6.
- Tofft, Niels Chr. Thorvald, fh. Bankass., 9. 12.
- Tofte, Lars Valdemar, Prof., 28. 5., 74 A.
- Toldberg, Holger v. Westen, Boghldr., 8. 12.
- Tolderlund, Edvard Actoni, fh. Forp., 9. 11., 86 A., Kolding.
- Torm, Ditlev Emanuel, Skibsreder, 22. 11., 71 A., H: Elise, f. Zoëga.
- Tornøe, Hans Ferd. Payngk, fh. Sgpr., 16. 3., H: Jacobine, f. Grevenkop Castenskjøld.
- , Wenzel Ulrik, Figurmaler, 5. 12., H: Elisabeth, f. Blumer.
- Toxværd, Jørgen Sardin, Urtekr., 13. 8.
- Trampe, Christian Adolph, Greve, Postm., 7. 9., 61 A., Præstø, H: Ingeborg, f. Sveinbjørnsen.
- Trautvetter, Anna, f. Raasløff, 20. 11., Eisenach, E. e. Generalsuperint.
- Treschow, Johs. Peter Langgaard, Toldforv., Lt., 2. 1., 66 A., Roskilde, H: Agnes, f. Brandt.
- Trier, Sophie, f. Ballin, 26. 5., 66 A., E. e. O.læge.
- Trolle, Alma, f. Martin, 13. 5.
- , Cathrine Sophie, f. Thuesen, 9. 12.
- , Dorthea Petronelle, f. Ramm, 14. 11., 80 A.
- , Eyvind, Forp., 19. 3.
- Tryde, Jacob Thomsen, fh. Skibsbygger, 30. 12., 66 A., Grimstad.
- Tulinius, Axel, Varemægler, 8. 6., 77 A., H: Mathilde C., f. Schütt.

- Tulinius, Mathilde Christ., f. Schütt, 16. 10., E. e. Varemægler.
- Tuxen, Alexander, Ing., 18. 7.
- , Bertha, f. Giødvad, 1. 8., M: Direkt.
- , Christine, 20. 1.
- Tychsen, Carl, Handelsagent, 22. 4., Odense.
- Tøttrup, Mariane Elisab., f. Engel, 3. 5.
- Tøyberg, Henriette Vilh. Laurentze, f. Schneider, 31. 1., M: Kmassess.
- Ulrich, Georg Herman Jul., Etr., 28. 2., 78 A.
- Ulrik, Christiane Frederikke, 18. 8.
- Unger, Othilia, f. Krusemarck, 28. 11.
- Ungersen, Peter Frits, fh. Toldkontrol., 25. 2., 81 A.
- Unmack, Sigurd, Murerm., 6. 2.
- Ursin, Anna, f. Jensen, 22. 11., E. e. Boghdler.
- , Lars Herman, Maskininsp., 12. 11., 83 A., H: Emmeline, f. Renshaw.
- Ussing, Christian, 16. 3., 24 A.
- , Theodor, Snedkerm., 10. 2., 79 A., H: Emma, f. Valentin.
- Valeur, Juliane Margr., f. Aagaard, 27. 8.
- , Mathilde Louise, f. Christensen, 6. 3., Odense.
- Vang, Thomas Peter Bernhard, Fabr., 22. 9., Roskilde, H: Sophie, f. Dahlerup.
- Vermehren, Christian Colbjørnsen Deegen, Ktchef, 6. 10., 75 A.
- Vestergaard, Christian P., fh. Bankdirekt., 9. 10., Brabrand.
- Vett, Frederik, Gross., 24. 9.
- , Rudolph, Bankbest., 4. 5., Maihølle.
- Vidalin, Jon, Konsul, 20. 8., 49 A.
- Vincent, Blanche Nathalie, f. Gerner, 23. 5.
- Vogel-Jørgensen, Hans Georg, Skoleinsp., 13. 11., H: Anna, f. Hoffmann.
- Vogelsang, Valdemar, Sekretær, 14. 1.
- Voigt, Hans Georg, stud. mag., 24. 6., Ordrup.
- , Juliane, f. Stützer, 11. 5., 97 A., Fredericia.
- Voigts, Ane Margr. Kirstine, f. Schou, 9. 4.
- Voss, Anna Susanne, f. Honoré, 16. 2.
- , Joh. Chr., fh. Sadelmagerm., 17. 1.
- Wagner, Sally, Gross., 9. 11.
- Wallick, Johanne, 11. 6., 88 A.
- Walther, Alfred, Veksell., 12. 2.
- Watt, Johanne, 5. 3.
- Weber, Georg, Tømrerm., 6. 12., 77 A. Roskilde.
- Wedel-Jarlsberg, Wolfgang Chr., Baron, Ob., 15. 5., 78 A., Aalborg.
- Wedelfeldt, Hannibal Ferd., Ob., 5. 4., 82 A., H: Euphemie, f. Hoffmann.
- Wegener, Marie Charl, Emilie, f. Grotian, 5. 4., E. e. Kmh., Ob.
- Weien, Nicoline Henriette Sophie, f. Stabel, 26. 10., E. e. Graver.
- Weigel, Vilhelmine Margr., f. Nielsen, 20. 3., E. e. Lt.
- Wellerop, Hedeveg, 24. 8.
- Wendler, Johan Heinr., Manufakturhldr., 12. 2., 80 A.
- Werner, Elias Bernhard, fh. Maskinm., 28. 3.
- West, Emilie, Lærerinde, 10. 4.
- Westenholz, Anna Louise, f. Heiberg, 30. 11., Helsingør.
- Westergaard, Anna Dorthea, f. Lindhardt, 23. 5.
- Westermann, Carl Heinr., Rent., 10. 1., 83 A.
- Westrup, Laurine Florentine, 18. 7., 91 A.
- Weybye, Sophie, f. Bense, 24. 2.
- Wiberg, Albert, Læge, 12. 3., H: Marie, f. Petri.
- Wichfeld, Niels Henning Fred., Kmh., Hofjægerm., 30. 9., 58 A., Engestofte, H: Ellen, f. Brun.
- , Siegfriede Vilh. Warinka, Stiftsdame, 8. 8., 48 A., Holbæk.
- Wichmand, Bertha, 5. 7., Saxkjøb.
- Wiegelsen, Antoinette, 7. 12.
- Wienecke, Sigrid Henriette, f. Stadfeldt, 18. 4., Ordrup.
- Wienicke-Larsen, Frederik Chr., fh. Hotelejer, 19. 6., Aarhus.
- Wiese, Carl Vilh., Boghldr., 13. 1.
- Wilhjelm, Johannes, Godsejer, 1. 5., Orenæs, H: Petra, f. Ussing.
- Wille, Caroline, 17. 4., Rom.

- Willer, Caroline Louise, f. Meinicke, 11. 7.
- Wilsbech, F. B., Arkitekt. 1. 2., Næstved.
- Wilsen, Sara Christine, f. Hvass., 20. 1., 81 A.
- Wilson. Ludvig, Best., 15. 10.
- Winckler, Anna Elise, f. Boruholm, 6. 6., M: Skibsf.
- Wind, Karen, f. Olsen, 25. 12.
- Windfeld-Hansen, Marie Margr., 18. 6.
- Winkel, Johanne Louise, f. Wiehe, fh. Skuespil., 19. 7., Vejle.
- Winther, Birthe Cathrine, f. Petersen, 1. 4., 88 A.
- , Johannes, cand. jur., Herredsfuldm., 10. 5., Vejle.
- Wismann, Edward Emil, Krigsassess., 9. 9.
- , Valdemar, Gross., 13. 3., Hamborg.
- Wistoft, Elisabeth, f. Elberling, 24. 6., 30 A.
- , Jenny Marie, f. Møller, 20. 7., M: Telegr.
- With, Georg Chr., cand. mag., 6. 9., 34 A., Skibby.
- Wittenkamp, Rudolph, fh. Kbm., 23. 5., 65 A., Fred.havn.
- Wiwel, Thorvald, fh. Gas- og Vandm. 26. 2., 67 A.
- Wiwet, Noline, f. Essendorp, 6. 11., E. e. Justr., Ktchef.
- Wolff, Gertrude Vilhelmine, f. v. Westen, 7. 9.
- Worm, Laura Christ. Fred., f. Raae, 25. 5., E. e. Præst
- , Mathilde, 23. 1., 72 A., Nyborg.
- Wright, Viggo, Kaptajn-Kommand., 19. 4., Banana.
- Wroblewski, Otto Bernhard, Forlagsboghdlr, 11. 4., 79 A.
- Wulff, Adolph. Gross., 1. 3., H: Elisabeth, f. Rée.
- , Anders Fønnesbech, fh. Propr., 14. 11.
- , Clara Marie, f. Plesner, 28. 2., Gjesten, M.: Apoteker.
- , Georg Fred., Fabr., 7. 9., H: Else, f. Strøyberg.
- Wüstenberg, Joseph Carl Chr., fh. Telegrafm., 30. 7., 73 A.
- Wøldike, Max. 5. 7., Dorpat.
- Zachariae, Georg Carl Chr., General.lt., 15. 5., 71 A., Klampenborg.
- Zahlmann, Johan Andreas, fh. Fabr., 10. 5.
- Zahrtmann, Jacob Nicolai. Sgpr., 10. 1., 61 A., Aarhus.
- Zimmermann. Niels Engelsted, cand. pharm, 17. 4., Odense.
- Zinn, Urania, f. Antonetti, 27. 12., Viby, M: Sgpr.
- Øgmundsen, Valgerda, 4. 7.
- Øllgaard, Flora, 12. 11., Gjentofte.
- , Sophie, f. Petersen, 3. 7., E. e. H.retsassessor.
- Ørnfelt, Johs. Bunke Ludvig, Telegrafinsp., 24. 8., 47 A.
- Ørsted-Matzen, Knud Egil, 21. 4., 22 A.
- Ørum, Carl Vald. Jafet, Distr.læge, 13. 8., 56 A., Sæby.
- Øst, Christiane Birgitte, f. Brønniche, 29. 7.
- Østrup, Carl V., Forp., 17. 5., Krabbesholm, H: Fritze, f. Selchau-Hansen.
- , Jørgine Pauline, f. Borring, 3. 8.
- , Sophus Martin Berthold Fred., fh. Bogholder, 7. 6., 79 A., Oringe.

Indhold.

	Side
Breve fra Hans Egede Schack tilligemed et Brev om ham fra C. St. A. Bille. Af Professor <i>Nicolaj Bøghs</i> efterladte Papirer.	1
Var Generalmajor, Friherre Alf Nicolai von Alfson dansk eller norsk? Af Arkivar <i>E. A. Thomle</i>	34
Levnetsoptegnelser af Raadmand i Kjøbenhavn, Kancelliraad Jens Hansen (f. 1717 † 1789). Meddelt ved cand. phil., Bogtrykker <i>C. E. van Deurs</i>	47
Hr. Zacharias Skanckes Autobiographi. Ved Arkivamanuensis <i>Finne-Grønn</i> .	52
Om Hamarbispnen Karl Jenssons Æt. Af <i>N. O. Kolsrud</i>	61
Raadmand Wessels sjette Datter. Af Bankchef <i>P. H. Castberg</i>	86
Spørgsmaal og Svar.	
Spørgsmaal 1. Vedrørende Familien With. Af <i>P. B. Grandjean</i>	87
2. Vedrørende Familien Rasch. Af Arkivamanuensis <i>A. W.</i> <i>Rasch</i>	89
Svar I. Ang. Postmester A. J. G. Wassmann. Af Arkivsekretær <i>Gerhard</i> <i>L. Grove</i>	90
Gaver til Samfundets Bibliothek	90

Tillæg.

- I. Registrator Jul. Bidstrup: Dødsfald i Danmark 1907.

Skriftlige Henvendelser bedes sendte til Samfundets Sekretærer:
for Norge Amanuensis A. W. Rasch, Rigsarkivet, Christiania —
for Danmark Arkivsekretær G. L. Grove, Tidsskriftets Redaktør,
Strandgade 46, Kjøbenhavn C. Samfundets Samling af Bøger og
Manuskripter opbevares hos den danske Kommissionær, Forlags-
boghandler H. Hagerup, Gothersgade Nr. 30, hvorfra de ud-
laanes til Medlemmerne.

NB. Med dette Hefte, hvis Udsendelse er blevet forsinket paa Grund af Ar-
bejdsstandsning i Trykkeriet, udsender Samfundet (gratis) til Medlemmerne
to af Overretssagfører Joh. K. Bergwitz udarbejdede Fortegnelser over:
Norske Embedsmænd efter 1814, I. Biskopper, II. Stiftamtmand og Amt-
mand.